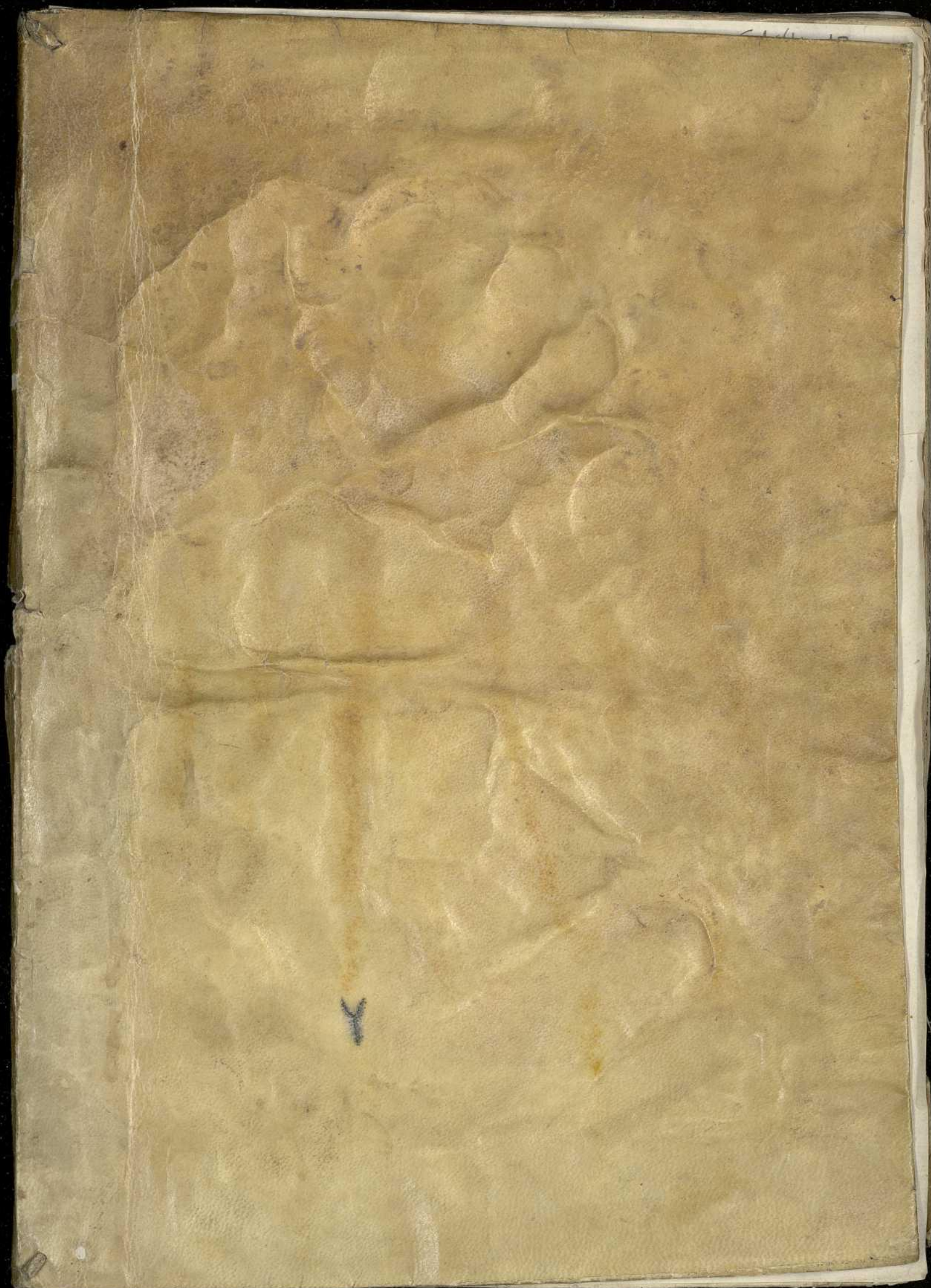
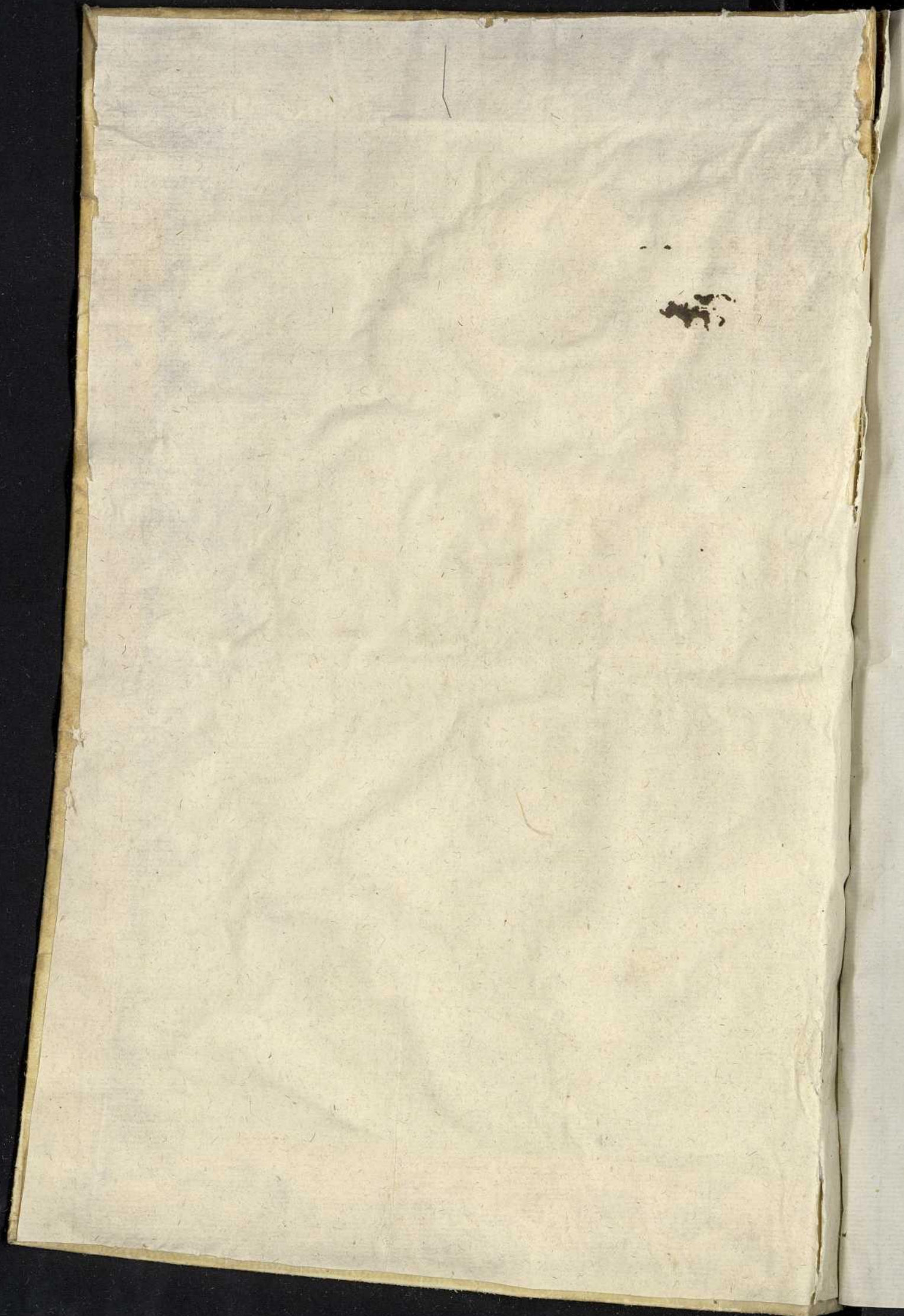

C1#4-17
Pg. 2213

❧ CONSTITVTIONES

INSIGNIS COLLEGII SEGVNTINI,

QVOD EREXIT ILLVSTRIS ADMODVM

D. D. Ioānes Luppi de Medina Regius auditor & con-

siliarius, ac inuictissimi Henrici. IIII. Regis Hispa-

niæ ad Regem Gallorum primo, deinde verò ad

sanctissimum dominū nostrū Paulum huius

nominis secundū, Orator destinatus.

COMPLVTI

Ioannes à Lequerica excudebat. Anno

1572.

RECONSTITUTIONE

IN OMNIBUS REBUS

QUI AD EAM PERTINENT

ET AD EAM PERTINENT

ET AD EAM PERTINENT

ET AD EAM PERTINENT

ET AD EAM PERTINENT

ET AD EAM PERTINENT

COMPLATI

Joannes à Peduercis excudebat. Anno

1572

TABVLA.

Tabula eorum que in his Constitu- tionibus & additionibus continentur.

- D**E titulo collegij cōstitutio pri-
ma.
- De numero collegialiu, & de qui-
busdam eorūdem qualitatibus,
constitu. 2.
- De modo eligendi Rectorē & con-
siliarios, necnon de ætate alijsq;
qualitatibus eligendorum in Re-
ctorem & consiliarios, consti. 3.
- In cassatione & dilatione electio-
num qualiter procedatur, & de
iuramento præstando à collegia-
libus nouo Rectori, constitu. 4.
- De tēpore durationis Rectoris &
consiliariorum in suis officijs, &
de electione Vicerectoris, & vice
consiliariorum, constitu. 5.
- De nominatione collegialium fa-
cienda per Decanos & capitula
ecclesiarum, constitu. 6.
- De forma seruanda in notificatio-
ne camerarū vacantiū, & de rece-
ptione collegialium, ac de pœna
non præsentantiū intra tēpus præ-
fixum duorum mensiū, consti. 7.
- De forma in eisdem receptionibus
obseruanda, & quid fieri debeat
si aliqua ecclesia cōtra formā ha-
rum constitutionum aliquē præ-
sentauerit, constitu. 8.
- De camerarū assignatione, & q Re-
ctor quotiescūq; voluerit, possit
cameras omniū collegialiū visita-
re, cōst. 9.
- De scientijs in scholis legendis, ac
de tēpore & horis lectionū, cōsti.
10. & in additione. 3. fundatoris.
- Quod Rector, consiliarij & Patro-
ni possunt mutare horas, & mo-
dum legendi pro audientium vti-
litate, ibidem, & in additione. 6.
- Caruajalis.
- De stipendio lectorum, cōsti. 11. &
35. & in additione. 4. fundatoris.
- De qualitate paupertatis recipien-
dorum, consti. 12.
- Ad quos pertineat eorum, qui in
collegium recipiendi sunt exa-
minatio. 13.
- De tempore quo collegiales per-
manebunt in collegio, consti. 14.
- De forma expulsionis collegialiū
completo tempore sui collegij,
constitu. 15.
- De forma iuramenti præstandi à
scholaribus, & alijs in collegiū re-
cipiendis, consti. 16.
- Quod liber hic constitutionum &
additionū fundatoris legatur in
refectorio bis in anno, ibidem.
- De vita & honestate & correctio-
ne collegialium, constitu. 17.
- Qualiter collegiales se habebūt cir-
ca cultum diuinum, constitu. 18.
- Quid debeant collegiales recitare
pro anima dñi fundatoris, ibidē.
- De ordine sessionum inter colle-
giales, constitu. 19.
- De alimentis collegialium, consti.
20. & addi. 11. fundatoris, & in ad-
ditio. 7. Cardinalis, & in addi. 8.
& 34. Caruajalis.
- De quatuor porcis emendis vltra
cōmunem portionem, vide in cō-
sti. 20. & in addi. 2. Cardinalis.
- De ieiunio, cōstitu. 21. & additio. 9.
Caruajalis.
- De silentio & lectione in refecto-
rio, constitu. 22.
- De vestimentis collegialibus dan-
dis, constitu. 23. & in addi. 13. funda-
toris, & additio. 10. Cardinalis, &
addi.

TABVLA.

- addi. 28. Caruajalis.
- De pœna exeuntium à collegio si-
ne habitu & focali, constitu. 23. &
additio. 14. fundatoris, & addi. 16.
Cardinalis.
- Quod cameræ collegialium proni-
deantur de omnibus necessarijs
ex redditibus collegij, consti. 24.
- De forma seruanda in gubernatio-
ne collegij, constitu. 25.
- Quod negotia alicuius momenti
debeant expediri ab omnib⁹ col-
legialibus, quæ vero fuerint par-
ui momenti expediat Rector cū
consiliarijs, ibidem.
- Quomodo corrigatur Rector si ex-
cesserit, consti. 26.
- De electione syndicorum, & de
reddenda ratione cuiuslibet ad-
ministrationis, constitu. 27.
- De conuiuijs non faciendis à col-
legialibus, constitu. 28.
- De custodia bonorum & scriptu-
rarum collegij, consti. 29.
- Quod Rector & consiliarij nō pos-
sint munire aliquas literas sigil-
lis collegij, nisi prius lectæ fue-
rint in capitulo coram omnibus
collegialibus, & approbatæ à ma-
iori parte, ibidem.
- Quod literæ missiue subscriban-
tur solum à Rectore & consilia-
rijs, ibidem.
- De memoria bonorum spiritua-
lium & temporalium in libris scri-
benda, constitu. 30.
- De prouisione facienda opportu-
no tempore, & de frumento ser-
uando, constitu. 31.
- Quis debeat iudicare inter colle-
giales, constitu. 32.
- Qualiter eligantur lectores cathe-
drarum principalium, consti. 33.
- Quibus de causis cathedratici pos-
sint priuari & expelli, & q̄ hoc fa-
cere pertinet ad Rectorem, Pa-
tronos, & omnes collegiales, cō-
stitu. 34.
- De habitatione & salario lectorū,
constitu. 35.
- De tempore quo lectores possunt
esse absentes, & de vacationi-
bus, constitu. 36.
- De exercitio circa officium prædi-
cationis, constitu. 37.
- Quibus temporibus habitantes in
collegio debeant confiteri, &
communicare, constitu. 38.
- De conuersatione sceminarū cui-
tanda, constitu. 39.
- De exercicio collegialium circa
scientiam, consti. 40. & addi. 18.
Caruajalis.
- De his qui nouiter auxerint reddi-
tus, constitu. 41.
- Quibus horis claudatur collegiū,
& de dormientibus extra illud
sine licentia Rectoris, cōstit. 42.
- De absentijs collegialium, ibidem.
- De submissione collegij, & de visi-
tatione annuatim facienda per
Patronos, constitu. 43.
- Contra iniuriosos & inhoneste vi-
uentes, constitu. 44.
- Qualiter fiat cōcordia inter discor-
des, constitu. 45.
- Quod nemo ferat arma offensiuā,
& de punitione delictorum, cō-
stitu. 46.
- Quod collegiales non ingrediatur
coquinam, cellam vinariam, aut
pistoriam, nisi certis quibusdā
temporibus, consti. 47.
- Quibus horis collegiales debeant
prandere & cœnare, ibidem.
- De temporibus in quibus morbi
eueniunt contagiosi, consti. 48.
- Quod filij diuitum non admittan-
tur in collegio, consti. 49.
- Qui collegiales non lucrantur ve-
stuariū,

TABVLA.

stuarium, constitu. 50. & additi.
20. fundatoris

De veneratione festi diui Blasij,
consti. 51. & addi. 21. Caruajalis.

De veneratione festiuitatum diui
Hieronymi, & de anniuersario
obitus domini fundatoris, consti-
tu. 52.

De institutione & ordinatione ho-
spitalis, constitu. 53.

Bulla indulgentiarum hospitalis,
ibidem.

Recomendatio eiusdem collegij,
constitu. 54.

Forma iuramenti Rectoris & cõ-
siliariorum, constitu. 55.

Forma iuramenti scholarium reci-
piendorum, constitu. 56.

Forma iuramenti lectorum, con-
stitu. 57.

Forma intimationis faciendæ deca-
nis & capitulis super cameris va-
cantibus, consti. 58.

Forma intimationis cathedræ va-
cantis in collegio, consti. 59.

De nominatione patronorū post
mortem fundatoris, & de salario
eorum pro visitatione, constitu.
ultima

Declaratio super collegialibus
& habitantibus in collegio, ad-
ditione prima fundatoris.

De ferijs & festis obseruandis, ad-
ditio. 2. fundatoris, & additio. 8.
Cardinalis, & 24. Caruajalis.

Quod beneficiari non participant
de fructibus collegio accrescenti-
bus, & de eorum habitatione, ad-
ditione. 4. fundatoris

De substitutionibus cathedrarum
vacantium, additio. 5. fundatoris

De institutione cathedræ decreto-
rum, additio. 6. fundatoris.

Qualiter lectores decretorum in-
stituuntur, & qua hora debeant

legere, additione. 7. eiusdem

Quod collegiales non audiant Ca-
nones, addi. 8. eiusdem.

De Iubileo lectoris us. concesso,
addi. 9. eiusdem

Limitatio super missa audienda &
porta collegij claudenda, addi.
10. eiusdem.

De taxationibus alimentorum, ad-
ditio. 11. eiusdem

Quod infirmis ministrètur omnia
necessaria, additio. 12. fundato-
ris, & additi. 12. Cardinalis.

De taxationibus vestimentorum,
in addi. 13. fundatoris, & addi. 8.
Cardinalis

Contra retinentes bona collegij,
addi. 15. fundatoris.

Contra retinentes aliquos ad per-
noctantum in collegio, additi.
16. fundatoris.

De pecunijs in archiuo reponendis,
ac de electione thesaurarij, & sa-
lario nunciorum, additio. 17. fun-
datoris, & additi. 31. Caruajalis.

Nominatio patronorum post mor-
tem fundatoris, additio. 18.

Declaratio super temporibus, qui-
bus pauperes debeant facere coe-
nam, additio. 19.

Super numero familiarium, addi.
21. fundatoris, & addi. 14. Cardi-
nalis, & addi. 37. Caruajalis.

Commissio absolutionis censura-
rum & periuriorum, additio. 23.
fundatoris.

De ambiguitatibus in receptione
collegialium superuenientibus
deklarandis secundum constitu-
tiones & statuta insignis colle-
gij diui Bartholomęi, additi. 24.
fundatoris.

De executoribus constitutionum
addi. 25. fundatoris.

Quibus diebus debeat fieri additio

TABVLA.

ultra communem portionem, in
addi. 9. Cardinalis, & addi. 34. &
45. Caruajalis.

Quod vnus cursus fit octo mēſibus
addi. 38. Caruajalis.

Quod ad graduum bachalaureat^o
in theologia requiratur quatuor
cursus, addi. 39. eiusdē Caruajalis

Quod lōtrix, tonſor, & reliqui offi-
ciales neceſſarij habeantur expē-
ſis collegij, additio. 40. Caruaja-
lis.

Quod collegiales poſſint bis in an-

no cōferre ſe in aliquod oppidū
expenſis collegij gratia recream-
di animi, ibidem.

Quod collegiales poſſint aliquan-
do collationem facere extra reſe-
ctoriū, ſcilicet, ad ignem, addi. 41.
Caruajalis.

Quod Rectori detur vnus pileus
expenſis collegij, addi. 42. eiusdē.

Quod portiones eorum qui nō ve-
niunt ad prandium miniſtrētur
in menſa, addi. 44. Caruajalis.

FINIT TABVLA.

Interrogatorio

POR las preguntas siguientes sean preguntados los testigos que fueren presentados por parte del collegio de sant Antonio de Porta cæli extra muros de la ciudad de Siguença, cerca de la persona, vida, linage, y bienes de los que pretendieren ser admittidos en el dicho collegio.

- I. **PRIMERAMENTE**, si conocen, y tienen noticia del dicho. N. y de fulano su padre, y de fulano y fulana sus abuelos, y de los demas sus ascendientes por parte del dicho su padre, y quanto tiempo ha, y como los conocen.
- II. **Item** si conocen a fulana madre del dicho fulano, y al padre y madre y abuelos y visabuelos del dicho fulano de parte de madre, y a los demas sus ascendientes por esta parte.
- III. **Item** si saben que el dicho fulano es hijo legitimo de los dichos sus padres, y q̄ los dichos sus padres son casados y velados segun orden de la sancta madre Yglesia Romana.
- III. **Item** si saben q̄ el dicho fulano oppositor, y el dicho fulano su padre, y los dichos sus abuelos y ascendientes de parte del dicho su padre sean Christianos viejos limpios y de limpia sangre, sin raça ni macula de Iudios, ni Moros, ni cõfessos, ni Luteranos: y que por tales Christianos viejos son y hã sido auidos y tenidos y cõmunmente reputados donde quiera q̄ dellos ay noticia: y que lo cõtrario nunca oyeron, ni dello ouo fama ni rumor, y que si la ouiera este testigo lo supiera por la mucha noticia que de los dichos ha tenido y tiene.
- V. **Item** si saben q̄ el dicho fulano oppositor, y el dicho fulano su padre, y los dichos sus abuelos, y los demas ascendientes de padre nunca ayan sido infamados por pena de Inquisiciõ, ni por otra justicia alguna, y q̄ si lo fuerã este testigo lo supiera por la mucha cõuersacion y noticia q̄ cõ ellos y dellos tiene.
- VI. **Item** q̄ la dicha fulana madre del dicho fulano, y sus abuelos y ascendientes por parte de la dicha su madre son Christianos viejos, limpios, sin raça ni macula de Iudios, ni Moros, ni cõfessos, ni Luteranos: y que por tales son auidos y tenidos, y cõmunmente reputados, y que de lo contrario nunca ouo fama, ni rumor, ni sospecha, y si la ouiera este testigo lo supiera por la noticia que dellos tiene.

Item

- VII. ¶ Item si saben que la dicha fulana su madre y los demas sus ascendientes de parte de la dicha su madre nunca fueron infamados por Inquisicion, ni por pena ni castigo de otra justicia alguna: y si lo fueran este testigo lo supiera por la mucha noticia que dellos ha tenido y tiene.
- VIII. ¶ Item si saben que el dicho fulano no tiene renta spiritual, ni temporal que exceda de veynte florines de Aragon, y que sus padres no le pueden sustentar en alguna vniuersidad destos reynos sin notable detrimento de su hazienda. Digan como lo saben.
- IX. ¶ Item si saben que el dicho fulano es ordenado de corona, y q̄ no ha sido religioso professo, ni ha sido amancebado publica ni secretamente, antes es persona honesta y quieta y pacifica y de buena condicion y costumbres, y que nunca ha tenido alguna enfermedad contagiosa, como bubas, sant Lazaro, y otras lepras. Digan como lo saben todo, y lo que han oydo dezir. Ansi mismo digan y declaren, si saben que el dicho fulano ha sido familiar de algun Collegio destos reynos de que aya noticia.
- X. ¶ Item si saben que el dicho fulano es natural destos reynos de Castilla, y del obispado de. N. y si sus padres son naturales del dicho obispado, y han viuido en el algun tiempo. Digan como lo saben.
- XI. ¶ Item les sean fechas las demas preguntas q̄ quisiere el collegial q̄ fuere a hazer la tal informacion. Y si saben que todo lo susodicho es publica voz y fama.
- ¶ Item se tomen por lo menos dos testigos Christianos viejos, que depongan ser los testigos Christianos viejos, y el juez y escriuano ser legales en sus officios: los quales sean preguntados por las preguntas siguientes.
- I. ¶ SI conocen a los testigos de suso presentados y examinados y al juez y escriuano ante quien se haze esta informacion.
- II. ¶ Item si saben que los dichos testigos son Christianos viejos, limpios, sin raga, ni macula de Iudios, ni Moros, ni Luteranos, y que son tenidos por hombres honrrados, y que diran verdad en lo que les fuere preguntado. Y que el dicho juez y escriuano son legales en sus officios.

✻ Reuerendissimo ac Illustrissimo in ✻

Christopatri & D. D. Petro de Mendoza, sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero Cardinali, dignissimo Archiepiscopo Toletan, & Episcopo Seguntin, domino suo vnico, & benefactori.

EVERENDISSIME in Christo pater, & dñe dñe Illustrissime, post varios fluctuatis seculi labores, & multiplices negotiorum sollicitudines, quibus abineunte ætate, meæ tempora vitæ meliora, te principe meo & auctore contriui, sub cuius seruitio & grata protectione me senectus accepit, atq; tua venia accepta ocium natus sum: ac reliquum vitæ inter necessarios & amicos agere, & sub velamento alarum tuarum & Seguntinam & Toletanam ecclesias tuas celebrare statui, quibus beneficiorum nexibus sum ipse constrictus. Verū cum nihil agere animus non posset (vt Cicero ait) & ingenium ocio marcesceret, ac varijs tentationum stimulis pateret: cumq; ambitionis & gloriæ reliquias adhuc animo hærentes aura felicitatis humanæ vehementer impelleret, ita vt diffuere appetitus cogitationum mearum impetu, sæpe & multū cogeretur, affuit Dei misericordia quæ hominum in se sperantium corda cōfirmat, diu dubitantem spiritu meliori me seruum tuū reuocat. Cœpiq; tandem interius animo aduertere quemadmodum ecclesia tua & ciuitas tua Seguntin patriæ meæ natale solum quanquā ipsa religiosa foret: domorum tamen in religione perfecta militantium carebat subsidijs, & nec erat conuentus hominum vllus in eius territorio in communitate & sanctitate mutua viuientium, maximè qui se voto & religionis vinculo constringerent, sicut vbilibet per orbem vniuersum mendicantium & aliorum religiosorum vitæ & sanctimoniam mirabiles pululabant fructus, & doctrinæ sacre redolebant exempla. Dolens idcirco vrbi tuæ huiusmodi deesse suffragium, & neminem ad bene beatęque viuendum religiosos viros honestatis exemplar oculis posse quotidie suspicere: decreui ipse vltra mearum facultatum vires ecclesiam, domumque religionis vrbi tuæ Seguntin vicinam fundare. Votisq; meis non defuit auxiliator Deus ex alto qui cogitationum bonarum, sicut extitit seminator, extitit quoque director, & operis totius author. Denique monasteriū sub vocatione beatissimi presbyteri & confessoris Antonij constructum & à fundamentis à me ædificatum est, quod Deo duce fratribus diui Hieronymi doctoris eximij colendum, & inhabitandum tradidi eo quod & viuendi honestas & cōtemplationis assiduus cultus ad eō inter illos eminet, vt (quod pace aliorum dixerim) facile religionum cunctarum princeps mihi videretur. Cæterum quietem & tranquillitatem eorum considerans operę pretium existimaui, si vitæ & honestati eorum artium bonarum studiū cumularem: maximè cum inter illos adeo perspicua ingenia,

A

quæ

EPISTOLA NVNCVPATORIA.

quæ actionibus inseruiunt, reperiantur vt ordo politiæ rectè in eorum
cõmunitate plurimum lucescere soleat, arbitratus sum, multos quoq; ad
literarum contemplationem, si se ad eas cõuerterint, non inferiores futu-
ros. Quocirca vt eos ad vbertatem sacræ doctrinæ, quæ suauissimos pullu-
lat odores, quasi vehiculo quodam impellerem, ædificaui eis insuper do-
mum prædicto monasterio contiguam, vbi velut in altera acâdemia phi-
losophiæ documenta & sacræ Theologiæ doctrina assidue legerentur,
vt in clauistro viuentes pastus doctrinæ haurire ex clauistro cõmode pos-
sent. Construxi præterea collegium, vbi Rector simul & duodecim pau-
peres scholastici conuenirent, quibus de victu & vestitu ex dote, quâ col-
legio reddidi, certa sub forma prouideretur. Cui rursus collegio incorpo-
rari feci pium quendam locum hospitalitati aptum, in quo pietatis opera
egentibus misericorditer ministrantur. Quæ omnia et si vires mihi pa-
trimonij non suppetere à principio, Deo tamen largiente peregi, il-
lud Gregorij sanctissimi sapius animo voluens: vires, quas fragilitas dene-
gat, caritas subministrat. Proponamus siquidem bona facere, quæ diuino
perficiemus auxilio: hæc nempe ad Dei laudem & tuæ reuerendissimæ do-
minationis honorem virium mearum impensis perfecta, & constitutio-
nes simul & statuta communi collegialium vtilitati elucubrata tibi di-
canda merito esse duxi. Habes igitur reuerendissime pater & domine præ-
stantissime serui tui fructus, quos dudum in me famulo tuo seminare di-
gnatus es. Quæ verò inutilia tibi fortasse videbuntur, dum tenera sunt, po-
terunt commodius auelli: ijs duntaxat seruatis, quæ te digna censebis, vt
tua denique autoritate victura perpetuo ad Dei gloriam, tuumq;
decorem permancant in futurum. Valeat tua reuerendissi-
ma dominatio, vt optat feliciter.

7
N DEI NOMINE AMEN, AD PERPE-
tuam rei memoriam. Vniuersis & singulis notum sit, &
pareat euidenter præsens statutorum & ordinationum
instrumentum visuris lecturis pariter & audituris: quorum
interest aut interesse poterit, quomodolibet in futurum,
Quod nos Ioannes Luppi de Medina Cæli archidiaconus
de Almazan in ecclesia Seguntina, ac canonicus sanctæ
Ecclesiæ Tolerañ. in decretis licenciatus, iudex commissarius datus & de-
putatus ad infra scripta auctoritatibus, primo illustrissimi ac reuerendis-
simi in Christo patris, & domini mei domini Petri Gundisalui de Men-
doza miseratione diuina tituli sanctæ Crucis in Ierusalem presbyteri car-
dinalis, tunc Hispalen. nunc vero Toletañ. Archiepiscopi & episcopi Se-
guntiñ, et consequenter sanctissimi in Christo patris domini nostri domi-
ni Sixti, diuina prouidentia Papæ quarti, prout liquido constat & conti-
netur in literis nomine, & manu propria præfati domini nostri reueren-
dissimi domini cardinalis signatis, atq; eiusdem corroboratis sigillo. Nec
non in bulla Apostolica in pergamento scripta plumbeo signata sigillo in
cordulis pendente canapi more & Romanæ ecclesiæ consuetudine præ-
dictas recepimus literas cõmissionis, non corruptas, non cancellatas, nec
viciosas, quinimo omni vicio & suspitione carentes, quarum secundum
ordinem concessionis, sic incipit tenor.

P E T R V S de Mendoza, miseratione diuina tituli sancti Georgij ad
velum aureum sacro sanctæ Romanæ ecclesiæ presbyter cardinalis Hi-
spaniæ, archiepiscopus Hispalen. & episcopus Seguntiñ. &c. Vniuersis &
singulis præsentibus literas inspecturis & visuris & audituris, salutem & be-
nedictionem. Relatum est nobis quod venerabilis vir Ioannes Luppi de
Medina in decretis licenciatus archidiaconus de Almazan, in nostra ec-
clesia Seguntiñ. & canonicus Toletañ, postquam extra muros nostræ vr-
bis Seguntinæ, domum seu monasterium sub inuocatione beati Antonij
presbyteri & confessoris de Porta Cæli vulgariter nuncupatum ædifica-
ri fecit, volēs bona bonis addere atq; terrena in cælestia fœlici cõmercio
cõmutare domum quandam siue palacium scholarum prope dictū mo-
nasterium auctoritate Apostolica construxit, vbi scientiæ literarū legan-
tur, videlicet sacra Theologia, ius Canonicum, & Philosophia (prout in
literis Apostolicis desuper confectis plenius continetur) & insuper pro
augmēto zeli & volūtatē prædictæ aliam domum, quam iuxta prædictū
monasterium & scholas fabricari inchoauerat, similiter donauit ea ratio-
ne, vt domus ipsa siue scholæ ampliores essent, ita vt duodecim pauperes
clerici collegialiter simul in ea perpetuo habitare possent, cum quodam
Rectore & famulis in dictis scholis discantibus & audiētibus facultates
ipsas, quæ de cætero legerentur, cum retentione iuris patronatus in præ-
dicta domo ipsi archidiacono, quo aduixerit, & post eius uitam hære-
dibus, & consanguineis propinquiorebus, iuxta constitutiones & ordina-
tiones per eum semper hoc factas, quarum tenores præsentibus pro ex-
pressis habentes: Nos igitur attendentes quantum opera voluntas, & in-

Præsti-
monia
instituta
ad susten-
tationē
pauperū
clerico-
rum.

Benefi-
cia Col-
legij.

rentio eiusdem archidiaconi in Dei seruicium diriguntur, & reipublicæ
utilitatem ecclesiasticarū personarū et præsertim ecclesiæ, et totius diœ-
cesis nostræ Seguntinæ cōmodum cedant, maxime cum studeñ. et profi-
cieñ. in ipso collegio de cætero possint fidelium animas in fide instrue-
re ac legem diuinam exponere, prout sic Canones antiquitus instituerāt
quibus nos conformare voleñ. propositum intentionem et institutionē
prædictam laudantes et approbantes, ac etiam cupientes predicta omnia
et singula perpetuis futuris temporibus esse duratura, auctoritate nostra
ordinaria, qua fungimur in hac parte velut melius possumus et debem⁹,
prædictam domum per præfatum archidiaconum deputatam et cōstru-
ctam cum omnibus finibus ac terminis ad structuram ædificium et com-
plementum huiusmodi necessarijs in collegium erigimus, creamus et or-
dinamus, eamq; in locum pium et religiosum eadem auctoritate redigi-
mus et instituimus ita vt de cætero in perpetuum in ea habitare, et mora-
ri queant tredecim pauperes clerici, saltem in prima clericali tōnsura cō-
stituti: quorum vnus Rector sit ac seruitores aliqui prout seruicio dicti
collegij opus fuerit. Qui quidem seruitores in dictis scholis discere audi-
re & proficere possint: dicto præterea archidiacono & successoribus &
consanguineis eius ab eo nominandis ius patronatus præfacti collegij re-
seruamus, prout ipse in prædicta sua fundatione & donatione reseruauit
& instituit. Cæterum vt prædicti Rector & collegiales ac alij ad serui-
cium deputati in dicto collegio existentes liberius & comodius scientijs
vacare, & literis operam dare possint, animaduertentes, quod præstimo-
nia, præstimoniales portiones, & simplicia beneficia hac precipue ratio-
ne instituta sunt, vt pauperes clerici instudijs residentes, inde sustentari
debeant, & illi maxime qui ingenio & docilitate præditi sunt, ob idq;
ad residentiam huiusmodi beneficiorum non tenentur, attendē. etiam
quod iuxta Canonum diffinitionem bona clericorum pauperum sunt,
idcirco ex officio nostro & ordinaria auctoritate & libera voluntate, ex
nunc annectimus, vnimus, & imperpetuum incorporamus dicto collegio
siue domui scholarium pro eius dote & Rectoris ac collegialium, & ser-
uitorum inibi pro tempore habitantium sustentatione, ac ad eleemosy-
nas pauperibus distribuendas, necnon ad supplementum & refartionem,
omniaq; alia & singula onera subeunda, quæ iuxta constitutiones & sta-
tuta ipsius collegij, tam nostra quàm Apostolica auctoritate, si forsan in-
ternenerit, instituenda necessaria fuerint & exigantur, beneficia simpli-
cia & præstimonια ac præstimoniales porciones parochialium ecclesia-
rū de Palaçuelos, del Atancze, de villa Cadima, & Dimidium inde Var-
cones, de Barahona, & inuicem vnitarum de Alpanseque, & Marazouel
de Varca, de Moron duo pernos dudum vnita, & à sede Apostolica con-
firmata, de Bordalua, de Alconchel, & Torre hermosa similiter vnita-
rum. De strigana dimidium, ac de steras, de Sauca, de Spligares, de la huer-
ta Arnaldo, de Alblanque, & sancti Saluatoris opidi de Atienza, de Hue-
ros, & Ruguilla, similiter vnitarum, de Gaiancios, de Duron, locorū no-
stræ Seguntinæ diœcesis quæ & quas idem archidiaconus habet & pos-
sidet

fidet in dicta nostra Seguntina diocesi, quam incorporationem vnionē
 & annexionem dictorum beneficiorum & præstimoniorum illorum-
 que fructuum & prouentum ex nūc pro tempore, quo prædicta benefi-
 cia & præstimonia per cessionem, aut obitum dicti Ioannis archidia-
 cono, aut alias quouismodo vacauerint, aut vacare contigerit, seu in fauo-
 rem dictæ domus & collegij, & ad effectū dictæ nostræ vnionis resigna-
 ta vel dimissa fuerint facimus & instituimus. Per prædictam tamen vnio-
 nem, incorporationem & annexionem, nullum præiudicium dicto Ioā-
 ni archidiacono circa possessionem & ius, quod obtinet in dictis benefi-
 cijs & præstimonijs, seu fructibus prouentibus atq; redditibus eorūdem
 quo aduixerit parare volumus & intendimus. Verum si memorato archi-
 diacono placuerit ad effectum dictæ nostræ vnionis incorporationis
 & annexionis, in parte vel in toto expressum consensum præstare in vi-
 ra aut post eius obitum, quomodocunq; aut quocunq; tempore prædi-
 cta nostra vnio, incorporatio, & annexio effectum suum sortita fuerit, eo
 casu statuimus & eadem auctoritate decernimus, quod prædicti Rector
 & collegialis ipsius collegij, aut eorum aliqui vel economus, aut sindi-
 cus illorum ab ipsis Rectore & collegialibus speciale mandatum habent.
 possint & valeant nomine collegij, & pro eo dictorum beneficiorum &
 præstimoniorum, aut cuius libet eorum possessionem actualement, realem
 vel quasi propria auctoritate apprehendere, retinere & habere, fructus
 que decimas, redditus, prouentus, iura & obuentiones, & emolumenta eo-
 rum recipere, exigere & recuperare, vel ad tempus seu tempore arren-
 dare, & ad firmam vel annuam pensionem dare, & in expensis & susten-
 tationem dictorum Rectoris & collegialium, & ad alios vsus vtilitatem
 & conseruationem dicti collegij & personarum in eo habitantium pau-
 perorumq; supra dictorum conuertere iuxta formam vim & continen-
 tiam statutorum & constitutionum in ipso collegio per dictum archidia-
 conum ordinandarum & faciendarum. Ceterum quoniam accepimus De-
 canum & capitulum dictæ nostræ ecclesiæ Seguntinæ simul cum dicto
 Ioanne archidiacono cōcordasse, & interposito iuramento firmasse quod
 ipsi eorūq; successores imperpetuum singulis annis in die festiuitatis bea-
 ti Antonij presbyteri confessoris, cum solenni processione ad prædictū
 monasterium de Porta Cali se conferent, vbi ipsis præsentibus missarū
 solennia celebrentur, seu celebrari facient. Ita quod ipse archidiaconus
 operam det, vt singulis personis dictæ ecclesiæ processioni & celebritati
 huiusmodi personaliter interessentibus in elemosynam vnum rega-
 le argenteum pro quacunq; integra præbenda distribuatur. Igitur volu-
 mus & ordinamus, quod dictus rector & collegiales ex fructibus & re-
 ditibus & prouentibus dictorum beneficiorum, ac præstimonialium por-
 tionum, vt præmittitur vnitorum & vniendorum in perpetuum soluere
 teneantur annuatim atq; distribuere singulis personis prædictæ ecclesiæ
 personaliter processioni & missæ huiusmodi interessentibus vnum re-
 gale argenteum pro quacunq; integra præbenda, vt præmissum est, & ita
 respectiue prout quisq; præbendam integram, aut dimidiam in dicta no-

Colle-
 giales
 debonis
 collegij
 tenentur
 soluere
 in ele-
 mosynā
 vnicui-
 que be-
 neficia-
 to eccle-
 siæ Segū-
 tinæ vñ
 regale
 pro præ-
 bēda, dū
 modo
 persona
 liter in-
 ter sit pro
 cessione
 & missæ
 quæ cele-
 bratur in
 monaste-
 rio sancti
 Antonij
 in die e-
 iusdē sā-
 cti.

Facul-
tas sta-
tuendi, cō-
surasq.
ac pō-
nas ec-
clesiasti-
cas im-
ponēdi.

stra ecclesia obtinuerit, prout in concordia iuramento firmata, & co-
ram notario publico & testibus inter prædictos Decanum & capitulum
ex vna, & prædictum Ioannem archidiaconum ex altera partibus con-
cessa & celebrata plenius cōtinetur, quam hic ac si de verbo ad verbum
inserta fuisset pro expressa habentes & reputā. eadem nostra ordinaria
auctoritate ex nunc approbamus & ratam habemus & perpetuis duratu-
ram temporibus roboramus. Præterea eidem Ioanni Luppi archidiacono
de Almazan, quascunque constitutiones, statuta, & ordinationes ne-
cessarias, vtilēs, & fructuosas, vitæ, statui, & honestati, gubernationi, &
sustentationi prædicti collegij, Rectoris, collegialium & personarum in
eo commorantium, faciendum, ordinandum & constituendum, necnon
modum & formam eligendi, recipiendi, & admittendi Rectorem & col-
legiales, & alias personas in dicto collegio pro tempore futuras existē.
dictosque fructus, redditus, & prouentus dictorum beneficiorum & præ-
stimoniorum, quemadmodum expendi & dispensari ad vtilitatem &
vltus prædicti collegij & personarum eius debeant, similiter statuendum
& disponendum censurarum ecclesiasticarum adiectione, & multarum
atq; pœnarum impositionē, post factas constitutiones roborandum, pro-
mulgandum, & publicandum, prout melius et commodius sibi videbi-
tur expedire auctoritate nostra ordinaria, velut melius possumus et de-
bemus tenore præsentium, potestatem licentiam et facultatem concedi-
mus, pariter et auctoritatem. In quorum omnium fidem et testimonium
iussimus præsentēs literas fieri nomine nostro subscriptas, sigilloq; no-
stro pendenti, Pontificali munitas, ac secretarij nostri subscriptione ro-
boratas. Datis in ciuitate Hispalensi, sub anno a natiuitate domini mille
simo, quadringentesimo, septuagesimo septimo, die vero prima Decem-
bris. P. Cardinalis. S. Mariæ Hispalensi. De mandato reuerendissimi do-
mini mei Cardinalis. Didacus Gundissalui secretarius.

Bulla. S.
D. N.
Sixti. P.

Confir-
matio-
nis, &
vniōis
benefi-
ciorū cū
faculta-
te cōdē-
di statu-
ta.

SIXTUS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriā.
Et si cunctos vigilantia nostræ diuina propitiatione credi-
tos ex debito ministerij pastoralis paternis nos deceat affectibus intueri
et illorum opportunitatibus prouisionis occurrere gratia congruentis,
illos tamen propensius gerimus in visceribus caritatis, ac opportuna cō-
moditatis auxilijs liberalius confouemus, qui literarum studijs, ex qui-
bus christianæ fidei commoda, et rebus publicis ornamenta, ac singulāri
bus personis munera et honores proueniunt, indefessa sollicitudine in-
cumbunt, et ijs quæ propterea prouide processisse comperimus, vt eo fir-
mius illibata permaneant, quo erunt maiori robore solidata, nostræ ad-
ijcimus roboris firmitatem, ac alias desuper prouidemus, prout in domi-
no conspiciamus salubriter expedire. Exhibita siquidem nobis nuper pro
parte dilecti filij Ioannis Luppi de Medina, archidiaconi de Almazan, in
ecclesia Seguntina petitio continebat, quod cum olim ipse incœpisset
construi facere vnā domum extra muros Seguntinos, vt in ea duode-
cim clerici sub vno Rectore, literis operam darent, et vitæ necessaria
iuxta ordinationes et statuta laudabilia, per eum edenda susceperent,
dilectus

dilectus filius noster Petrus, tituli sanctæ Crucis in Hierusalé presbyter Cardinalis, qui dictæ ecclesiæ ex concessione & dispensatione apostolica præesse dignoscitur, domum prædictam in collegium studij scholarium autoritate ordinaria crexit, ac pro eorundem clericorum & pauperum in dicta domo pro tempore degentium sustentatione, vnum ex duobus olim canonice vnitis, inde Moron, & inde Alconchel, & Torre formosa, & inde Bordalua, & inde Barahona, necnon inde Alpanseque, & inde Marazouel, & inde Palaçuelos, & inde elAtance, & in sancti Saluatoris oppidi de Atiença, & inde Duron, ac dimidium inde Varcones, ac inde Strigana, & de Sauca, ac inde Varca, ac inde Spligares, & de la Huerta, ac inde Alblanque, & inde Steras, ac inde Gaianeios, & inde Villacadima, ac inde Huetos. Necnon inde Ruguilla locorum ecclesijs Seguntinæ diocesis præstimonialia præstimonialia portiones & simplicia beneficia etiam seruitoria nuncupata, quæ dictus Ioannes obtinebat (prout obtinet) cum illa vel illas cedente vel decedente dicto Ioanne, seu alias illa quomodolibet dimittente vacare contingeret, dicto collegio ordinaria autoritate perpetuo vniuit annexuit & incorporauit, ita vt illorum fructus, redditus & prouentus in sustentationem clericorum & aliorum pauperum prædictorum, iuxta statuta & ordinationes edenda per ipsum Ioannem, cui super hoc facultatem concessit, distribuerentur prout in literis ipsius Cardinalis desuper confectis plenius dicitur contineri. Cùm autem sicut eadem petitio subiungebat pro eo quod nos omnis & singulas vniones, annexiones & incorporationes, vniendi quoque, acnectendi & incorporandi mandata perpetuo vel ad tempus, quæ effectum sortita non erant, per diuersas nostras constitutiones reuocauimus de vnionis, annexionis & incorporationis prædictarum viribus à nonnullis hæsitetur, pro parte dicti Ioannis asserentis, quod collegij nulli sunt, et de Moron quadraginta quatuor, & de Alconchel, ac Torreformosæ viginti vnus, & de Bordalua, ac de Barahona etiã viginti vnus, necnō de Alpanseque, & de Marazouel, ac de Palaçuelos similiter viginti vnus, & del Atance, ac sancti Saluatoris, et de Duron, ac de Varcones viginti duarum, & de Strigana, ac de Sauca, ac de Varca etiam viginti duarum, & de Spligares, ac de la Huerta, & de Alblanque viginti, et de Steras, ac de Gaianeios decem et octo, et de Villacadima etiam decem et octo, et de Huetos et Ruguilla præstimoniorum, præstimonialium portionum et simplicium beneficiorum prædictorum octo librarum, tu. par. secundum communem æstimationem valorem annum, non excedunt fructus, redditus, et prouentus, nobis fuit humiliter supplicatum, vt erectioni prædictæ pro illius subsistentia firmiori robur nostræ confirmationis adijcere, ac præstimonialia præstimonialia portiones et beneficia prædicta dicto collegio, ita vt illorum fructus, redditus, et prouentus in sustentationem clericorum et pauperum prædictorum, iuxta ordinationes et statuta per ipsum Ioannem condenda con-

beneficia
& presti-
monia
collegij.

uertantur, vt præfertur de nouo perpetuo vnire, annectere, et incorpora-
re, eidemque Ioanni condendi ordinationes & statuta prædicta facul-
tatem concedere, aliasque in præmissis opportune providere de beni-
gnitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui dudum inter alia volui-
mus, quod semper in vnionibus commissio fieret ad partes vocatis, quo-
rum interest, dictum Ioannem à quibusuis excommunicationis, suspen-
sionis & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris & pœ-
nis à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus
quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat
consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes,
huiusmodi supplicationibus inclinati dicti collegij erectionem prædi-
ctam, ac prout illam concernunt omnia & singula in dictis literis Car-
dinalis contenta, autoritate apostolica tenore præsentium approba-
mus & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio cõmunimus, sup-
plemusque omnes & singulos defectus, si qui forsan interuenerunt in
eisdem, ac de Moron, & de Alconchel, & Torre formosa, & de Bordal-
ua, ac de Barahona: necnon de Alpanseque, & Marazouel, & de Pala-
çuelos, & del Atance, & sancti Saluatoris, & de Duron, ac de Varcones,
ac de Strigana, & de Sauca, ac de Varca, & de Spligares, ac de la Huer-
ta, ac de Alblanque, & de Steras, ac Gaiancios, ac de Villacadima, &
de Huetos, & Ruguilla, præstimonia portiones & beneficia prædicta,
cũ omnibus iuribus & pertinentijs suis dicto collegio, eadem authori-
tate perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod si illa,
aut aliquod vel aliqua eorum, vel earum quouismodo, aut ex cuiuscũ
que persona, etiam si per liberam dicti Ioannis, vel alicuius alterius resi-
gnationem de illis, in Romana curia, vel extra eam, etiam coram nota-
rio publico & testibus, sponte factam vacantis seu vacent, etiam si tan-
to tempore vacauerint, quod eorum vel earum collatio iuxta lateranẽ
statuta concilij ad sedem apostolicam legitime deuoluta, ipsaque præ-
stimonia, præstimoniales portiones, & beneficia dispositioni apostoli-
cæ specialiter, vel ex persona dicti Ioannis capellani nostri generali-
ter reservata existant, & super eis inter aliquos lis, cuius statuum præ-
sentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecissa dummodo tem-
pore datæ præsentium non sit in eis alias alicui specialiter ius quæsi-
tum, ex nunc alioquin cedente vel decedente dicto Ioanne, seu præstimo-
nia præstimoniales portiones & beneficia huiusmodi alias quomo-
dolibet dimittente, liceat Rectori dicti collegij pro tempore existen-
ti, per se vel alium seu alios præstimoniorum præstimonialium portio-
num & beneficiorum prædictorum possessionem propria authorita-
te apprehendere, & illorum fructus, redditus, & prouetus in suos & scho-
larium, ac pauperum prædictorum vsus & vtilitatem, iuxta ordinatio-
nes & statuta super hoc per dictum Ioannem edenda, conuerrere, &
perpetuo retinere diocessani loci, & cuiusuis alterius licentia super
hoc minime requisita, ac dicto Ioanni ordinationes & statuta lauda-
bilia

billia & honesta, sacris canonibus non contraria, quæ ei opportuna
 videbuntur, pro directione & conseruatione dicti collegij condendi
 & ordinandi, illaque perpetuis futuris temporibus sub censuris ec-
 clesiasticis obseruari mandandi dicta authoritate facultatem conce-
 dimus, non obstantibus voluntate nostra prædicta, ac alijs constitu-
 tionibus & ordinationibus apostolicis, ac illis quibus caueri dicitur Facultas
statuendi.
 expresse, quod nullus in ciuitate & diocesis Seguntinæ præstimonias
 præstimoniales portiones, & simplicia beneficia obtinere possit, ni-
 si ecclesiæ Seguntinæ canonicus actu præbendatus, aut alias in illa
 perpetuus beneficiatus existat, quibus illis alias in suo robore per-
 manfuris, quoad permissa hac vice duntaxat specialiter & expresse
 derogamus, dictæ ecclesiæ Seguntinæ iuramento confirmatione apo-
 stolica, vel quauis firmitate alias roboratis statutis & consuetudini-
 bus contrarijs quibuscunque, aut si aliqui super prouisionibus aut cō-
 mendis, sibi vel vnionibus, annexionibus, & incorporationibus in eorū
 fauorē faciendis de præstimonijs, præstimonialibus portionibus, & hu-
 iusmodi speciales, vel alijs beneficijs ecclesiasticis, in his partibus ge-
 nerales dictæ sedis vel legatorum eius literas impetrarint, aut alias ex
 quauis causa eis concedi obtinuerint, quas quidem literas, etiam si
 cum motus proprii et certæ scientiæ, ac quibuscunque alijs clausulis dero-
 gatorijs, etiam talibus per quas caueretur expresse, quod illis nulla-
 tenus derogari possit, nec derogatum censeretur, nisi sub certis inibi
 expressis modo & forma, et pro quibuscunque personis quauis dignita-
 te et authoritate fungentibus à nobis, et sede prædicta quomodoli-
 bet emanassent, ac in futurum emanarent, et per eas quæ sic ema-
 nassent ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quo-
 modolibet sit processum, & illas prosequentibus concessum foret, vel in
 posterum concederetur: quod quibuscunque, quascunque vniones, an-
 nexiones, & incorporationes prosequentibus in præstimoniorum & præ-
 stimonialium portionum, ac beneficiorum aliorum ecclesiasticorū sub
 illis comprehensorum assentione possint, & debeant anteferri, & pro-
 cessus habitos per easdem ac inde secuta quæcunque etiā cū expressa præ-
 sentium literarū derogatione ad præstimonias, præstimoniales portiones
 & beneficia prædicta, volumus nō extendi, sed nullū per hoc eis quoad
 executionē præstimoniorū, præstimonialiū portionū, seu beneficiorum
 aliorum præiudicium generari, & quibuscunque alijs præuilegijs indultis, &
 literis apostolicis generalibus, vel specialibus, quorūcūque tenorū existāt,
 per quæ presentibus nō expressa, vel totaliter non inserta effectus earū
 impediri valeat, quomodolibet, vel differri, & de quibus quorūque totis
 tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specia-
 lis, prouiso quod seruitoria beneficia huiusmodi debitis propterea nō frau-
 dentur obsequijs, sed eorū cōgrue supportentur onera cōsuetas. Nos enim
 ex nūc irritū decernimus, et inane si secus super his à quoquā quauis auto-
 ritate scienter vel ignorāter contigerit attentari. Nulli ergo omnino ho-

CONSTITVTIONES

minum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, communionis, supplectionis, vnionis, annexionis, incorporationis, concessionis, derogationis, indulti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo, octuagesimo tertio, sexto Kls Octobris, pontificatus nostri anno tertio decimo.

QVIBVS ordinarijs literis pariter et apostolicis per nos Ioannem archidiaconum commissarium desuper deputatum eadem, qua tenemur obedientia et reuerencia susceptis ordinaria, pariterque apostolica mada, volentes executioni tradere, et facultate nobis iniuncta, vt tenemur fungi cupientes. In nomine sanctissimæ Trinitatis, patris, et filij, et spiritus sancti nostrum ordimur principium, qui est creator, factor, summus dispositor et ordinator omnium rerum, qui regit, quos condidit, quem habemus magistrum, atque optimum preceptorem, vt bene et ordinate nostrę procedant dispositiones, et maxime quę ad honorem et gloriam ipsius dirigendę sunt, necnon ad proximorum communem vtilitatem, atque nostrarum salutem animarum ordinandę. Cuius suffragium humiliter implorantes, in presentiarum statuta et constitutiones intēdimus ac volumus ordinare, quibus in conuiuēdo summe opus est, et ad sanctū regimen collegij in prædictis literis nominati præ maxime necessarium: verum quoniam Salomone dicente, nihil sub sole nouū, et faciendis quę facta sunt ad miniculum maximum præstant: ideo in his nostris constitutionibus probos viros et circūspectos in huiusmodi negotio magna cum attentione exercitatos, atque laudabiliter et gloriose commēdatos, vt in plurimum sequemur rem ipsam aggredientes.

¶ Constitutio prima, de titulo Collegij.

I.

Quonia igitur prædictum collegium Dei præeunte gratia impensis et opera nostra fuit constructum circa monasterium gloriosissimi sancti Antonij presbyteri confessoris, per nos quondam adificatum, dotatum, atque beatissimi Hieronymi sancto dicatum ordi-

ni, eodem titulo quo monasterium decorauimus, Volumus insignire collegium, videlicet vt collegium sancti Antonij nuncupetur.

¶ De numero collegialiu, & de eorundę etate, & alijs qualitatibus, ac de numero cõfiliariorum, & eorundem officio.

Parvm æquidem esset mortuos lapides glorioso gaudere titulo, nisi viuos

viuos in super ædificaremus sanctis moribus & statutis diutius perman- furos. Proinde ordinamus in dicto collegio futuros esse scholasticos tredecim à prædicto collegio colle- giales nominandos, quorum vnus inter cæteros Rector erit, & caput in memoriam & reuerentiam Re- ctoris nostri redemptoris, pariter & saluatoris Iesu Christi domini nostri, suorumq; sanctorum duode- cim Apostolorum, qui terdecim col- legiales audituri sint scientias & fa- cultates illis in scholis per nos fun- datis & dotatis, prope prædictum mo- nasterium legendas. Erunt autem supra dicti tredecim collegiales pauperes, & in decimo octauo an- no quilibet eorum saltem constitu- tus clericus admin^o primæ tōsuræ, non alterius professionis quā ordi- nis sancti Petri, & qui portare pos- sint habitum ipsius collegij. Vir au- tem desponsatus, aut vxoratus nul- latenus admittatur, recipiendorum vero non erunt germani duo. Non duorum fratrum filij, neq; vnus incole loci quod intelligimus in eo- dem tempore. Cæterum quoniam vbi consilium ibi scilicet negotiorum exitus: volumus & ordinam^o, quod duodecim collegialium prædicto- rum restantium duo sint eligendi consiliarij, pro eo consiliarij voca- ti, quod cum dicto Rectore in re- bus ad gubernationem collegij spe- ctatibus intererunt, illiq; assistent, cum quorum consilio Rector re- gat, gubernet, disponat, ordinet, at- que mandet executioni cuncta in prædicta domo & collegio emer- gencia cōformiter ad statuta & or- dinationes infra scriptas, & secun- dum id quod iuxta suas conscien- tias pro varietate temporum & ne-

gotiorum congruentius eis videbi- tur expedire.

¶ De modo eligendi Rectorem & consiliarios, & de ætate & dualitatibus eligendorum, & de tempore durationis.

Beatas fore res communes si earum Rectores studio- sos, aut sapientiæ studere contigerit Platonis sententia est, & per oppositum infelices, vbi cōtrariū acciderit. Vnde cum in cunctis re- bus collegij sollicitudo nos reddat peruigiles in Rectore & consilia- rijs eligendis vigilantiores nos effi- cit atque longe sollicitiores. Idcirco qui eligendus & Pro tempore debi- to futurus sit Rector, vigesimum quintum annum ad minus, consilia- rios vero non pauciores quam vi- ginti annos quemlibet eorum ade- ptum, volumus & ordinamus, quod- q; tam Rector quam consiliarij de collegij gremio & collegialibus, & non de extraneis eligantur, quorum electio erit in modum qui sequi- tur. Hac vice duntaxat nobis præ- dicto archidiacono de Almazan, propter in experientiam collegia- lium, Rectoris & cōsiliariorum in- cumbet electio, post hac vero in fu- turum omnes collegiales cum Recto- re & consiliarijs prædicti collegij in die sancti Barnabe apostoli, quæ est vndecima mensis Iunii, conue- nient sub pœna præstiti iuramenti apud locum capituli, ad hæc & simi- lia in eodem collegio deputatum ibiq; eadem die bina congregatio fiat, vna ante prandium, altera vero post prandium: totq; congregatio- nes, si opus erit in sequenti die ce- lebreretur, in quibus Deum habentes so- lum præ oculis super hac re præstiti iuramenti

De æta-
te colle-
gialiū,
vide ad.
1. Car-
bajal.

Satis est
quod ac-
tulerit
vigesi-
mū quar-
tū annū
ex addi.
1. Car-
bajalis.
& ex sta-
tutis re-
cētiori-
bus
Officia
omnia
eligen-
tur an-
nuatim
ex addi.
1. Cardi-
nalis.

CONSTITUTIONES.

iuramenti nō immemores de magis idoneis, nouo Rectore, nouisq; cōsiliarijs tractabunt & consultabūt, qua consultatione prouida & matura hinc inde habita, prætenu iuramenti fidelitatis atq; conscientiae suae, vnusquisq; cōsiliarios & Rectore apud se praeuideat magis idoneos. Veruntamen qui huiusmodi negotium tractare debent, prudenti deliberatione consideraturi sunt vt quisquis in rectorem est eligendus, bene morat⁹, sed necesse est in consideratione prouidus, in negotijs praticus: in rei communis administratione & gubernatione fidelis atq; sollicitus, in omni deniq; cōtractatione circūspectus: par enim est, vt qui ceteros praecellit honore, excellat prudentia pariter & sanctis moribus. Sequenti vero die in qua celebrabitur festum sancti Antonij presbyteri & confessoris, quae est tertiadecima mēsis Iunij, omnes collegiales praedicti ibidem pro tunc praesentes ibunt aurore missam audituri, quae in eodem monasterio illa die in honorē sancti Spiritus celebrabitur. Qua audita deuote, omnes collegiales redeant ad collegium bini, ac bini cum silentio, statimq; nullo facto interuallo capitulum intrent. Intererūt praeterea in eodē introitu prior monasterij & religiosus qui praefatam sancti Spiritus missam paulō ante celebrauerat, vel vnus illorum in quorū duorum, vel vnus eorum praesentia coram notario, singuli collegialium seorsum iuramentum praestabunt ad sancta Dei euangelia, q^{uo} postposito omne interesse, iactura, odio, fauore & affectione, eligent de praedicti collegij collegialibus Rectore & cōsiliarios, quos iuxta suas con-

scientias regimini & gubernationi collegij personarum, & rerum ipsius nouerint magis idoneos. Quo iuramento sic praestito prior, aut religiosus praefatus electores monebit atq; orabitur, vt secundum praestitum iuramentum inter se pacifice conferant de eligendo Rectore. Conferent igitur super negotio inter se collegiales tantum, & quilibet collegialis manu propria parua cedula secreto scribet atq; signabit, vel si ante praedictam ultimam conferentiam iuxta conscientiam suam deliberauerit, & illam scripserit secum afferet nomina rectores & cōsiliariorum eligendorum continentem. Vocatisq; & introductis priore & religioso praedictis, seu altero eorum cum dicto notario, quisque collegialium propriam afferet cedula, eamq; coram priore, ac religioso & notario praedictis intra birretū, quod prior habebit in manibus reponet secreta. Postquam vero numerus cularum numerum collegialium absoluerit praedicti prior & religiosus, seu qui alter eorum fuerit praesens, sub periculo suae animae coram notario fideliter praedictas cedulas examinabūt attendentes in quem vt in rectorem & in quos, vt in cōsiliarios vota complura condescendant, quod vt compererint nominabunt, ac publicabunt sic electos eisdemq; reliqui collegiales veros Rectorem & cōsiliarios reputabūt & reuerentur. Qui sic electi eadem electionis & publicationis hora acceptare teneantur officia ad quae electi fuerint, sub poena priuationis totius collegij, qua in re nullam volumus exceptionem, sex excusatione, admitti. Celebrata itaq; electione

electione & electorum acceptatione omnes collegiales cum prædicto notario ad me toto tempore vitæ meæ vti ad fundatorem & patronū ipsius collegij recurrēt, & me Christi misericordia in pace requiescere ad collegij patronos, quos in alia nostra constitutione, seu vltimæ voluntatis dispositione nostros in hac re & scholarum negotio relinqueamus successores. Venient enim prædicti cedulas electionis in manibus notarij secreto gestandas mihi & post me successoribus meis in hoc negotio patronis præsentaturi, omniq; postulantes instantia quanteuus prædictos Rectorem & consiliarios electos in suis confirmemus officijs: q; si inspectis cedulis postulata patronis confirmare libuerit, à sic electis iusiurandum super sacra euangelia recipient, quod cum omni fidelitate et quātum in eis erit, omnimoda potestate hæc nostra instituta et ordinationes obseruabunt inuiolabiliter, et ceteros obseruare facient, quodq; in examinatione recipiendorum collegialium fideliter diligenterq; se habebunt, semperq; in huiusmodi receptione nostra statuta obseruabūt. Quodque officia et administrationes, ad quæ electi fuerint omni odio, pce, amore atq; fraude postpositis fideliter exercebūt. Et recte omnes fructus, redditus collegij conseruabūt. Et quantū in eis fuerit pro posse augmentabunt. Et quod Rector omnes fructus redditus pariter et impensas prædicti collegij scribet ordinare atq; fideliter, vel per alium scribi faciet, et quod de administratione suorum officiorum in fine sui temporis plenam, debitam et fidelē dabunt rationem, Nec à collegio ab-

sentes erunt quousq; de suis vilicationibus rationem reddiderint. De quib; rebus omnibus sub die, anno et mense scripto facto et manibus electorū roborato, ac notarij testiu que simul fide signato patroni, qui tunc temporis aderunt præelectos in Rectorem et consiliarios sine aliqua difficultate cōfirmabunt. Quafacta confirmatione omnes cedulas vota et deliberationes collegialium continentes patroni lacrabunt, quatenus in eis contenta minime à collegialibus cognoscatur, ne sit inter eos litium seminarium. Quibus peractis Rector et consiliarij præteriti reponant in manibus noui Rectoris clauēs collegij cum omnibus rebus, quæ ad Rectorem expectant, qui sub fide notarij cuncta recipiet et publicum instrumentum inuētarij de omnibus fiet: quæ omnia per nouum Rectorem recepta ipse in termino depositionis sue reddere intra tres dies successorij, sub pena periurij teneatur.

¶ De cassatione & dilatione electionum, & de iuramento præstando nouo Rectori.

SI ob aliquam vero iustam et rationabilē causam patronis denegare prædictas confirmationes in totum vel in partem expediens visum fuerit (super quo suas conscientias oneramus) cassent electiones præfatas, vel illam, quam non confirmandam decernent, ad quod trium dierum patronis à tempore præsentationis damus spacium, intra quos tres dies si electiones non confirmauerint siue cassauerint in toto, vel in parte, ad archidiaconū de Almazā electionū cōfirmatio seu cassatio

CONSTITUTIONES

cassacio deuoluatur: si illo tempore præsens fuerit in Seguntina Ecclesia: in cuius archidiaconi absentia deuoluatur ad Prouisorem seu Officialem principalem domini Episcopi Seguntini. Quod si ab horum nemine intra duos immediate sequentes dies prædictæ electiones in toto vel in parte confirmatæ siue cassatæ fuerint, eo facto à collegialibus electiones factæ robur habeant atq; vigorem, & prædicti electi corâ notario & testibus præstito prefato iuramento sua officia libere valeant exercere. Quod si patroni seu alter ex dictis subrogatis electiones in toto cassauerint, seu in parte: ordinamus, quod post prædictam cassationem collegiales habeant liberâ facultatē eligendi aliū siue alios secundū normam, in huiusmodi electione suprâ traditâ in illa officia quæ propter patronorū cassationē vacauerint. Quā per collegiales factam secundario electionem patroni cōfirmant modo quo suprâ. Quod si fortasse vltra sex dies post prædictā cassationem, secundam electionem collegiales distulerint: patroni intra tres dies immediate sequētes de officijs tunc vacantibus provideant viris iuxta suā cōscientiam sufficiētoribus, & ad collegij gubernationē magis idoneis. Sed si collegiales intra prædictos sex dies secundā fecerint electionē, & patroni intra duos dies post illā secundam electionē eis præsentatam dictam electionem nō confirmauerint, vigore huius constitutionis illa secunda electio robur habeat, & confirmationē: ita quod secūdo electi auctoritate huius nostræ constitutionis habeatur, & reputetur pro illa vice in dicto collegio veri offi-

ciales cōfirmati hac cōditione intellecta, quod prædicti electi seu nominati, & prouisi sint de collegialibus dicti collegij. Facta autē cōfirmatione vel prouisione Rectoris & consiliariorū: vt dictū est, & ab eis Iuramēto vt premititur facto, cæteri collegiales & omnes ministri, & quæuis aliæ collegij personæ intra tertium diē præsentabūt se sub priuationis collegij pœna corâ nōuo Rectore, & præsentate notario iurabunt super sacra Dei euangelia, quod obediunt rectori in rebus licitis & honestis, q̄q; acceptabūt fideliter, diligenterq; exercebunt officia per eundem Rectorem & consiliarios eis comendanda.

¶ De tēpore durationis Rectoris & cōsiliariorum in suis officijs, & de electione vicere-

¶ Volumus & etiā ordinamus quod Rector & cōsiliarij non possint in eisdē officijs permanere nisi per biēniū continuū. Quibus dimissis nō eligātur ad similia officia intra alios duos annos, hoc excepto si alius Rector nō inueniretur idoneus, in tali casu volumus quod idem possit eligi eo volente & consentiente. Si tamen aliquis collegialium steterit in eodē collegio iam per sex annos, non eligatur ad aliquod officium nisi per spaciū vnius anni, ne prætextu officij vltra septēniū ibi permaneat. Qui vero fuerit in aliquo officio, in vltimo anno sui septēnij: in tate vltimi anni incipiat reddere rationē administrationis sui officij. Nec eligantur ad aliquam administrationem in eodem collegio, nisi prius

Satis est
phoc iu
ramētū
præstet
collegia
les ante
quā in
collegiū
admit-
tantur,
ex ad-
dit. 3.
Carba-
jalis.

5.

De hac
residen-
tia vide
in addi.
4. Car-
bajal.

prius

De elec-
tione
Vicere-
toris.

prius ibi refederint ad minus per annum. Si autem contigerit, quod aliqua causa interueniente, Rector extra collegium moras traxerit, tempore quo recesserit, possit alium substituere per mensem duntaxat, quem ipse cum consiliarijs viderint expedire, transacto vero mense pro rector dicti collegij cum consiliarijs, vel confirmet illum Vice rectorem, vel alium eligant secundum quod visum eis fuerit, quousque Rector predictus redierit. Si vero absentia illius fuerit perpetua, collegiales eligant alium, in cuius electione & confirmatione seruetur forma superius ordinata. Si autem aliquis consiliariorum a collegio recesserit, Rector cum reliquo consiliario, alium loco absentis subrogabunt usque ad eius aduentum.

¶ De nominatione collegialium facienda per Decanos & capitula ecclesiarum.

6.

¶ Quia naturaliter illis afficimur & obligamur, quorum bonis vsumus, & nos habuimus, & hodie possidemus in diuersis ecclesijs & diocesisibus nonnulla beneficia, de quorum fructibus atque prouentibus recepimus necessaria ad sustentationem huius fragilis vite: ex quibus etiam condidimus & edificari iussimus monasterium & collegium supradicta & scholas, & ex eis dotauimus loca memorata, prout in literis ordinariis atque apostolicis supra contentis prouidetur, ideo ordinamus & constituimus, quod dicti collegiales nominentur, admitantur & recipiantur in dicto collegio modo sequenti. Ex ciuitate vel diocesi Toleranensi duo. Ex ciuitate vel

diocesi Hispalensi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Burgenensi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Cordubensi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Gienensi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Conchenensi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Oxomenensi vnus. Ex ciuitatibus Calagurritanensi & Calciatensi, vel earum diocesi vnus. Ex ciuitate vel diocesi Legionensi vnus. Reliqui tres sint ex ciuitate vel diocesi Seguntina, prout inferius continetur: ita ut omnes collegiales sint tredecim numero, quorum presentatio & nominatio expectet ad Decanos & capitula ecclesiarum predictarum, & cuiuslibet illarum, qui personaliter tantum intererunt in dictis ecclesijs tempore electionis & nominationis. Capitula vero ecclesiarum Calagurritanensis & Calciatensis, alternatim presentent, Calagurritanensis ecclesia hac prima vice incipiente. Et quauis in alijs collegijs, quae sunt Parisijs, Bononiae, & Salmanticae, non sine causa prohibeatur recipi hi, qui oriundi sunt ab eo loco vbi collegium fundatum est: nos tamen ob amorem, honorem, & utilitatem patriae, volumus & ordinamus, quod ex his tribus, quos decruimus debere assumi & presentari a Decano & capitulo ecclesiae Seguntinae, vnus tantum sit oriundus a predicta ciuitate Seguntina, si ibidem idoneus repertus fuerit, & nolumus hanc presentem constitutionem in toto vel in parte per alias derogari, sed inconstituisse in suo robore permanere.

Circa hoc est explicatio patronorum in fine harum constitutionum.

¶ De forma seruanda a Rectore in notificatione camerarum vacantium, & receptione collegialium, & de presentandorum qualitatibus.

Statui-

CONSTITVTIONES.

7

Tatuimus pariter & ordinamus, quod quotiescūque cameram alicui collegialium deputatā quouismodo in his constitutionibus contento vacare contigerit, Rector, qui tunc temporis præsidebit, cum consiliarijs scribat literas suo & consiliarium nominib⁹ signatas, collegijq; sigillo corroboratas, & per proprium collegij nuncium transmittat infra decē dies ad decanum & capitulū illius ecclesiæ, cuius pro tunc vacabit camera. Quibus literis decanus & capitulum, de vacatione cameræ certiores redantur: & petant, quatenus alium virum pro vacanti camera, secundum formam harum constitutionum nominare & præsentare dignentur. De quarum literarum intimatione seu præsentatione præfatus nuncius authenticum responsum, aut saltem publicum instrumentum, ad Rectorem & consiliarios reportabit, per quod instrumentum intimatio & notificatio facta Decano & capitulo constare possit. Et quoniam non parum refert hos vel illos presentare, Decanos & capitula huiusmodi scholares præsentaturos, obsecramus in domino totiusque caritatis & pietatis intuitu pro virib⁹ exortamur, quod omni fauore, vtilitate, odio, atque affectione postpositis, solum Deū habentes præ oculis, qui speculator astans desuper nos diebus singulis, actusque nostros prospicit, eligat, & matura deliberatione inquirent quos scholares præsentare debuerint: vt sint boni virtutibus dediti, discreti pariter, & ad literas discendas habiles: quodq; sint pauperes, cum istud collegium non ob diuites, sed propter pauperes fuerit fundatum, qui sint in primis scientijs, grammatica videlicet & logica eruditi, alias etiam si nominentur, non recipiantur. Volumus præterea, qd post intimationem huiusmodi Decanis & capitulis factam, prædicti Decani & capitula intra duos menses suos præsentandos mittere teneantur, quod si fecerint per eos nominati atque transmissi, si tales quales præsentantes constitutiones disponunt fuerint inuenti, recipiantur, atque in sic vacatibus cameris collocentur: quod si duorum mesium tempus præfatum, sine præsentatione transierit ob negligentiam Decani & capituli nō præsentantiū, Rector collegij & consiliarij, omni fauore, affectione, & prece cessantibus cum patronorum consensu, libere possint in vacantibus cameris alios scholares idoneos extraordinarios, & supradictis conditionibus compositos & calificados admittere & recipere. Ita quod si in ijs extraordinarijs receptionibus aliqui mihi affines vel ex parentela mea se obtulerint & inuenti fuerint idonei & calificati secundum tenorem harum constitutionum, admittantur & cæteris præferantur: & inter eos, qui propinquiore fuerint. Si autem de cognatione mea non se obtulerint in hac extraordinaria receptione, præferantur scholares, qui oriundi fuerint à locis, vbi prædictum collegium & monasterium habent beneficia, & inter hos magis idonei & calificati præferantur. His autem non concurrentibus, alij vndecunque venerint, dummodo idonei & calificati, vt præmittitur, ac de regnis & dominijs Castellæ & legionis, &c. existant, admittantur,

Satis est qd intra viginti dies mittatur nūtiū, ex addit. Caruajalis.

Qualitates recipiendorum.

Pœna nō præsentantiū intra tempus præfixum.

tantur, recipiantur & collocentur in cameris sic vacantibus, vt superius est ordinatum.

¶ De forma in eisdem receptionibus obseruanda, & de poena non presentantium intra tempus præfixum duorum mensium, & de alijs qualitatibus recipiendorum collegialium.

8

Ordinamus etiã & præcipimus Rectori & consiliarijs sub poena periurij, qd non sint negligentes in certificando & intimando decanis & capitulis ecclesiarum prædictarum super huiusmodi vacationibus camerarum, & in examinatione illorum qui fuerint nominati & presentati, vel per eos & patranos extraordinarie admissi, modo iam dicto: ne aliquo modo committant aliquã fraudem, ad hoc vt admissio vel receptio ad eos deuoluatur: imò præcipimus & eos monemus, quod durante prædicto tempore duorum mensium, non obstante quòd propriũ miserint nuncium ad notificandum tales vacationes, mittant per alios nuncios qui se obrulerint literas suas, quibus nuncient vacationes, & requirant presentatores. Et ordinamus, quòd illi qui fuerint presentati & nominati per prædicta capitula ecclesiarum infra spatium dictorum duorum mensium à tempore notificationis per proprium nunciũ factę computandorum, non possint repelli à Rectore & consiliarijs, ni

si fortè fuerint tales quales eedem constitutiones non admittunt. Et si cõtigerit quod peracto termino duorum mensium negligentia eorum qui presentaturi erant, patroni cum Rectore & consiliarijs elegerint & admiserint aliquem extraordinarium scholarem ad cameram vacantem: volumus ipsum permanere, & non repelli durante tempore in his constitutionibus limitato, licet capitula ecclesiarũ quorum negligentia & mora hoc contingint, velint alium nominare & presentare. Si tamen ille qui sic presentatus fuerit & nominatus post duos menses, cuius receptio & admissio locum non habet, voluerit permanere extra collegiũ, & expectare vices fortunę, poterit audire & studere. Et si hi tales dederint operam literis tempore quo steterint extra prædictum collegiũ, & fuerint virtuosi & bene morigerati: volumus quod à patronis Rectore & consiliarijs recipiatur in prima camera vacante, cui nõ fuerit prouisum ad presentationem decani & capituli illius ecclesię, cui presentatio competeat: & hac de causa talis extraordinaria admissio fuerit ad eos deuoluta, & permaneant toto tempore constituto in his ordinationibus, in qua extraordinaria receptione non cõcurrentibus scholaribus de parentela mea. Volumus vt hi omnibus alijs etiam illis qui fuerint oriundi de locis vbi monasterium & collegium beneficia possederint, & inter istos qui primò fuit presentatus, & eius presentatio ob dictam moram non habuit locum præferatur. Exortamur autem prædictos presentatores ecclesiarum,

B quod

CONSTITVTIONES

quod in suis præsentationibus nominent solū illos qui oriundi sunt à sua ciuitate vel diœcesi, aliter nō recipiantur. Et si aliquādo hoc ex ignorantia præsentātium, vel fraude nominatorum cōtigerit, quod non oriundus à ciuitate vel diœcesi, à cuius ecclesiæ decano & capitulo fuerit præsentatus, hoc cognito, sine dilatione compellatur in pœnā suę fraudis restituere quicquam prædictum collegium exposuit in expensis pro eo, deinde expellatur ab eo. Et hac de causa deuoluatur pro illa vice præsentatio & admissio patronis Rectori & cōsiliarijs, sicut si dicti decanus & capitulum talis ecclesiæ nullū præsentassent. Volumus etiam & ordinamus, quod hoc statutum in vltima eius parte non possit mutari, corrigi, moderari, nec contra eius formam dispensari, nec à collegialibus possit illi intruso cōcedi, vt valeat in dicto collegio remanere sub pœna periurij, quā ipso facto contra faciētes incurrant. Et vt capita illarū ecclesiarum quę debēt præsentare & nominare collegiales, non ignorent qualitates & conditiones quas debent habere præsentandi, & ad quā obligantur, quid etiam secū ferre debeant: & quomodo dictum collegium secū eis habitaturū est, mittatur vni cuique prædictarum ecclesiarum instrumentum authenticū has nostras constitutiones in se continēs, per quas venturi scholares possint certiores fieri, quas habilitates sint habituri, & quos libros laturi sunt. Ac saltē in principio secū afferant Magistrū sententiarū theologi futuri, & qui philosophiā audituri sunt, textū philosophi. Et sibi

ipsis prouideāt in omnibus alijs in his nostris cōstitutionibus non expressis, vt non frustrētur, nec in vanū terant tempus, sperātes se à prædicto collegio plus accepturos.

¶ De camerarū assignatione, & q̄ Rector possit cameras collegialium visitare.

T quia causa assignationis camerarum tēpore vacationis possent in dicto collegio interuenire & oriri aliquas diuisiones & scādala: vt hoc ne fiat, volumus & ordinamus, quod nūc à principio deputentur quatuordecim camerae, quarum principalis nominetur camera Rectoris: & vna quāque ceterarum intituletur & nominetur à nomine illius ecclesiæ ad quam præsentatio expectat: & quilibet in sua præsentatione & receptione intret cameram illius ecclesiæ à qua fuit præsentatus. Et sit contentus in ea permanere toto septennio, sine aliqua mutatione: præter illū qui electus fuerit in Rectorem, qui dimissa sua camera ad Rectoris camerā transitū faciat: tamē peractō tēpore illius officij ad sui tituli camerā reuertatur. Statuimus etiā & ordinam⁹, quod quādocūq; voluerit Rector ingredi quācūq; camerā dicti collegij ad visitandū eam, statim sine dilatione aliqua collegialis, qui in ea morabitur aperiat, & liberū præbeat ingressū ei sine cōtraditione aliqua: et si restiterit aut cōtradixerit nollēs aperire, statim rector cōuocatis cōsiliarijs vel duob⁹ collegialibus aperiat fores, quibus patentibus videat camerā.

Prædictus

Quod Rector possit visitare cameras collegialium.

prædictus verò collegialis ob rebellionem & contumaciam, expellatur per annum à collegio, & anno elapso recipiatur, & restituatur in eodem loco ubi ante expulsiōnem permanebat. Et volumus q̄ absentia cōtingentes ob illatas pœnas collegialibus, computentur in suo septennio.

¶ De scientijs in scholis legendis, & de horis legendi.

10

Via studium sapiētia in contemplatione & actione versatur, unde vna pars contemplatiua dici potest, altera vero actiua. Cōtemplatiua autem ad conspiciendam, intelligendam, & cognoscendam diuinam essentiam, sincerissimamque veritatem pertinet. Actiua verò ad agendam vitam, id est, ad bonos mores instruendos. Hac ergo consideratione ducti, statuimus & ordinamus, quòd in dictis scholis legant duo lectores, siue seculares, siue ecclesiastici, siue religiosi, dum modo sint sufficētes: vnus in theologia, alter verò in philosophia: qui prædictas legant facultates cum principijs ad eas pertinentibus, hoc modo. Quod alter illorum faciat suum principium in scholis in die solennitatis diuini Hieronymi doctoris. Sequenti verò die, quæ erit prima dies Octobris, incipiat vterque suam lectionem ordinariam, modo sequenti. Qui sacram profiteatur theologia, legat suam lectionem hora prima, qui ad minus per vnā legat horam quotidie. Lectione verò per-

De cathedra decreto rū, vide addi. 7. fudatoris.

fecta sit cum scholaribus per spatium alterius horæ, conferendo super his quæ legit, & satisfaciendo dubitationibus audientium, & quæstionibus quæ occurrerint: & declarando ac docendo ea quæ nō bene perpenderit. Lector tamen philosophiæ, à prima die Octobris, vsque ad festum dominicæ resurrectionis, leget hora secunda post meridiem. A festo autem prædicto resurrectionis, vsque ad finem mensis Augusti, hora tertia post meridiem in prædictis scholis leget (vt diximus de lectore theologiæ) vna hora: & per spatium alterius horæ stabit cum scholaribus faciendo ea quæ superius diximus de theologo lectore. Si tamen patronis & Rectori visū fuerit, quòd alius modo legendi & exercendi prædictas scientias debeat introduci ad maiorem vtilitatem audientium, hoc arbitrio eorum relinquitur.

De pœnis & mulctis lectorū, vide ad di. 3. fudatoris & addi. 7. eiusdem.

Modū & horā legendi mutare possunt Rector & patroni cū cōsiliarijs, ex add. 6. Caruajalis.

II

¶ De stipendio lectorum.

Voniam operarij vineæ domini Sabbaoth non debent fraudari mercede sua: statuimus & ordinamus, quòd prædicti lectores in recompensationem suorum laborum, & nomine mercedis vel stipendij, accipiant annuatim de redditibus memorati collegij quadraginta milia morapetinorum, quos accipiant modo, quem inferius sumus dicturi in alia cōstitutione. Sed quia rationabile est, vt crescentibus fructibus collegij prædicti stipendiū etiam crescat lectorū: statuimus & ordinamus, q̄ postquā accreuerint redditus prædicti collegij in tantā

B 2

quantitatē,

CONSTITVTIONES

De hoc salario, vide in additio ne. 4. fū datoris

quantitatem, scilicet, quadraginta millium morapetitorum quantā nunc detrahimus ipsi collegio pro stipendijs lectorum, eorū quę amplius acreuerint: lectoribus cedat quinta pars inter eos æqualiter diuidenda, siue cremētum illud pro uenerit ex beneficijs spiritualib⁹, siue alijs bonis temporalibus additis vel vnitis & datis quoquomodo præfato collegio: præterquam si accreuerit hoc titulo emptionis vel institutionis alicuius nouæ cameræ, pro collegiali parentellę institutoris, prout inferius in alia cōstitutione continetur. Nam in talibus casibus, volum⁹ prædictas emptiones & dotationes cum earum fructibus cedant integræ collegio nulla parte lectoribus concessa.

¶ De qualitate paupertatis recipiendorum collegialium.

12

Non præterit nos in vna superiorū constitutionum conditionem qualitatemq; recipiendorū tetigisse, in qua diximus virtuti deditos, discretos, ad literas habiles & pauperes qui collegium ingressuri sunt, futuros esse. Sed ne sub amplo paupertatis vocabulo, alij à nostro proposito pauperes veniant, illos duntaxat pauperes intelleximus atque intelligimus, quorum anni redditus, tā in temporalibus, quā spiritualibus summam viginti auri florenorum Aragoniæ non excedant: quod si excesserint, nec pauperes intelligimus, nec in nostro collegio volumus recipiantur, tales nanque recipere pauperum esset fraudare

Valor vni⁹ floreni est 265. morapetitorum, vide in addi. 13. fū datoris.

mercedem. Quod si cōrigerit eos, quos intelligimus pauperes, postquam in collegio recepti sunt, habere aliquos alios redditus, siue in temporalibus, siue in spiritualibus ultra prædictos viginti florenos, volumus & ordinamus, quod post sex menses, à tempore eorum reddituum adeptę possessionis computandos, teneantur exire collegium. Sed si per eos steterit quominus superexcedētium reddituum possessio capta non fuerit, intra triginta dies teneantur exire collegium, vt in suis locis pauperiores succedant, sub pœna periurij, & nihilominus expellantur. Quomodo vero constare possit per collegialem stetisse de recipienda possessione, illud patronorum, Rectoris & consiliariorum arbitrio relinquimus.

¶ Ad quos spectet recipiendorum collegialium examinatio.

Rustra scholarū ordinarię siue extraordinarię recipiendorum mores, habilitates, paupertatemque postularem⁹, si harum rerum prouidos exploratores non constitueremus, qui sancto & circumspecto examine idoneos iuxta nostra statuta recipere, et non idoneos repellere debeant. Quamobrem attendentes, quod tanto ad seruendum promprior quisque esse debet, quanto obligatiore se esse cōspicit in reddenda ratione. Ordinamus igitur, quod

13

quod huius inquisitionis negotiū
 Rectori & consiliarijs pertineat,
 quos per passionem nostri saluato
 ris rogamus, monemus atque hor
 tamur, quatenus mundanis affe
 ctionib⁹ & humanis depositis pas
 sionibus cum omni diligentia, o
 mni cura, omni denique sollicitudi
 ne, in tam ardua, tam expediēti,
 tamq; necessaria causa procedant.
 Itaque de recipiendis scholaribus
 facto sincero scrutinio, & à quibus
 de illis edoceri possunt informati,
 illos in collegiales & socios reci
 piant, quos in sanctis moribus edu
 catos, in requiſita etate prouectos,
 ad literas habilitate dispositos, in
 principiorum grammaticalium &
 logicalium sufficientia imbutos,
 & de qua prælocuti sumus paupe
 res paupertatem iuxta nostra sta
 tuta idoneos cognouerint, & his
 in toto vel in parte contrarios ex
 cludant, qua in re totis pro viribus
 suas conscientias oneramus. Quod
 si fortasse in his controuersia ali
 qua orta fuerit, attendentes consi
 liariariorum paucitatem, ordina
 mus, quod Rector & consiliarij in
 casibus huiusmodi controuersie
 adiungant sibi lectores, à quibus
 de veritate dicenda iuxta interro
 gata iuramentum præstabitur, & in
 controuersia iuxta conscientia &
 præstitum iuramentum coram pa
 tronis quæ nouerint pronūciabūt.
 Qua consultatione & depositione
 sic habita plurium opinio execu
 tionī mandetur.

¶ De tēpore quo collegiales
 permanebunt in collegio.

14

Voniam secundum aposto
 licas constitutiones in ple
 risque vniuersitatibus suf

ficientes & docti reputantur, qui
 in quacunque scientia per sex an
 nos vel maiorem partem cuiusli
 bet anni studuerunt, ita vt ad gra
 dus illius scientie promoueri pos
 sint: & in hoc nostro collegio qui
 totidem manserint annos studen
 tes, non minus in scientijs quibus
 operam dederint docti sufficien
 tesque euadere possunt: conside
 rantes tamen fragilitatem remis
 sionēq; humanā & studentium pau
 citatē, quæ ad cito in viros doctos
 euadendum ob non conferentiam
 adinuicem quoddam habet impe
 dimentum, in hoc studentibus col
 legio ultra sex annos vnum cōce
 dimus annum, ita quod liceat vni
 cuique collegialium intra colle
 gium per septennium permane
 re. In quo septem annorum tem
 pore qui laudabiliter & studiosē
 vixerint nullatenus expellantur,
 quo expleto septennio nullus in
 collegio manere possit, etiam si à
 præsentatoribus secundo nomini
 netur.

His qui
 rectoris
 munus
 gesserit
 additur
 octauus
 ann⁹ in
 additio
 ne septi
 ma Car
 uajalis.

¶ De forma receptionis & ex
 pulsionis collegialium.

Anta nonnunquam
 solet fraus & dolus
 interuenire ob cau
 sam negligentium cō
 scientias suas & in
 spectorem Deum contemnen
 tium, quod nisi diligenti proui
 dentia illis obuiaretur ipsam com
 munem vtilitatē confundere non
 dubitarent: idcirco vt sua quis
 que gratia septennij contentus
 a simili proximum non defraude
 det: volumus & ordinamus, quod
 sit liber apud Rectorem sic intitu

15

B 3 latus,

CONSTITVTIONES

latus, in quo nomina rectorum collegialium, diem, mensem & annum sua receptionis Rector diligenter scribat, & modum receptionis aperte declaret. Itaque si qui via ordinaria presentari nominati que recepti fuerint, sic inscribantur. Si qui vero extraordinarie negligentia presentantium operante pari modo de hoc clara mentio fiat. Scribet praterea vniuscuiusque iuramentum quod à singulis in receptione de obseruantia statutorum recipi debet. Volumus insuper & ordinamus, quod quisque suo expleto septennio si officium in domo non habuerit, intra quindecim dies exire teneatur collegium. Si vero aliquod officium domus habuerit, assignentur ei à Rectore quindecim dies suum septennium immediate sequentes, intra quos de suo officio sit redditurus rationem, qua reddita, intra sex alios dies sub poena periurij teneatur exire collegium, suo successori locum quoniam occupabat relinquens. Sed si fortasse sue immemor salutis (quod absit) quouis simulato colore exire renuerit, vel resistentia facere præsumpserit, transactis prædictis terminis, Rector item & omnes collegiales concorditer & vnanimiter statim sine aliqua mora cum à collegio cum omni honestate expellant, sub poena periurij, quam periurij poenam ipso facto omnes in eodem collegio commorantes incurrant, nisi postpositis omni fauore atque cautela hoc nostrum statutum impleuerint.

De forma iuramenti præstati à scholaribus & alijs in collegio recipiendis, & quando transgressores harum constitutionum incurrant periuriū.

Vos in custodiendis boni communis statutis propria non sufficit virtus, vinculo iuramenti constructi attentiores ad illa obseruanda plerunque redduntur: hinc est quod intra collegium collegiales recipiendi posteaquam examinati tales quales nostræ constitutiones requirunt inuenti fuerint, ante assignationem camerarum, & antequam de numero collegialium reputentur, iurent in manibus Rectoris, presentibus consiliarijs, vel saltem presente notario secundum formam iuramenti ad id infra contentam. De quo iuramento idem notarius scribat & faciat fidem, quo facto recipiantur in collegio, & eis assignentur camere sibi pertinentes: aliter vero non recipiantur. Super quo precipimus Rectori & consiliarijs sub poena periurij, quā ipso facto incurrant, ne contrarium faciant. Illi vero qui in receptione sua prædictum modum iurandi non obseruauerint, intra quindecim dies post dictam præsumptam receptionem iurare teneantur, alias perdant collegium, & ab eo expellantur. Transgressores quidem nostrarum constitutionum nolumus virtute dicti iuramenti ipso facto periurij poenam incurrere, sed solum incurrent reatum periurij, quando de illa poena in constitutione aliqua expressa mentio fiat, ut inobedientes eo ipso illam incurrant, aut sub tali forma à Rectore aliquod

16

Notandum non semper incurritur periuriū ob transgressionem constitutionis, sed solū quando ista poena ponitur expresse in constitutione, quā transgreditur.

Cōstitu-
tiones le-
gi debēt
in refe-
ctorio
bis in an-
no.

quid fiendum fuerit alicui iniun-
ctum. Et ne ignorantia aliquem ex-
cuset, volumus harum constitutio-
num fieri tres codices eiusdem te-
noris, quorum vnus nostro sigillo
sigillatus custodiatur in arca cōmu-
ni dicti collegij cum alijs instrumē-
tis, & iuribus ad idem collegiū per-
tinentibus: alter codex referuatur
fixus in camera Rectoris: tertius
vero sit ligatus catena in capitulo
seu loco communis congregatio-
nis collegialium. Volumus etiam,
quod omnis hæ nostræ constitu-
tiones in refectorio dum in mensa
permanerint collegiales legantur
bina vice quolibet anno: prima in
principio studij, secunda vero in
prima hebdomada post dominicā
primam quadragesimæ.

¶ De vita & honestate colle- gialium.

17.

Bsecramus atq;horta-
mur in domino omnes
collegiales & inhabi-
tantes collegium, qua-
tenus fundamētum, vi-
tæ & conuersationis eorum sit in
timore Dei, quodque sint con-
stantes & vigilantes in continuo
studio, & attenti in auditione le-
ctionum, repetitionum, disputatio-
num, sermonum aliorumq; actuū
scholasticorum, semper anhelan-
tes & procurantes sua vota adim-
pleri, hoc est, vt scientiam & vir-
tutes inueniant, quas quæsituri
venerunt: porrò in sua conuersa-
tione pacifici, in suis habitibus ho-
nesti, in suis alimonijs, id est, ci-
bo & potu temperati, quieti, con-
cordes, humiles & vnanimes in-

ter se existant, sacri euangelij do-
ctrinam sequētes qua dicitur, Qui
maior fuerit inter vos, sit sicut mi-
nister vester, vt talem degentes
consumantesque vitam honori-
bus augmententur in hoc mundo,
& præmijs mereantur gaudere æ-
ternis. Ament collegium, hono-
rem eiusque vtilitatem ad quen-
cunque statum deuenerint pro vi-
ribus procurantes. Monemus in-
super singulos collegiales omnes-
que habitantes collegium: quod
si aliquis socium suum vel dome-
sticum cognouerit non recte viue-
re, vel inhonestam vitam & con-
uersationem agere, vel quouis mo-
do eum cognouerit errare, iuxta
legem euangelicam eum mone-
re vellit, quod si non audierit ad-
hibeat secum vnum vel duos con-
socios, ante quem, vel quos eum
corripiat, cui secundę correctio-
ni si non obediuerit, sub pœna
periurij quam eo ipso incurrat si
contrarium fecerit, zelo charita-
tis indutus, rem ipsam Rectori no-
tificet: ne ex defectu correctio-
nis in profundum malorum ille
veniat, consocijsque suis exem-
plum det malę vitæ. Et si fortē ali-
quis commorantium in ipso col-
legio fuerit vitiosus, criminofus,
scandalofus, multum mobilis in-
corrigibilis, parum studiosus, in-
tolerabilis, seu alijs dans de se ma-
lum exemplum, à Rectore & con-
siliarijs castigetur toties quoties
opus fuerit: & si ad hanc vel aliam
correctionem faciendam Rector
indiguerit adiutorio, illud petat
à patronis, qui sibi modis omni-
bus præbeant: ne fortē defectu
correctionis perseuerantia prauæ
consuetudinis alios inficiat.

B 4 Qualiter

CONSTITVTIONES.

¶ Qualiter collegiales se habebunt circa cultum diuinū, & quid debeant recitare pro anima fundatoris singulis diebus.

18

Voniam omnis scientia & omne donum perfectū desursum est descendens à patre lumen, & initium sapientie est timor domini, Ordinamus atque præcipimus, quod Rector & collegiales omni die quo in collegio manserint legitimo cessante impedimento, eant ad prædictum monasterium sancti Antonij audituri missam à principio confessionis vsque ad finem, quæ in aurora siue diei crepusculo ex ordinatione capituli generalis ordinis sancti Hieronymi singulis diebus perpetuo celebrari debet, in suffragium anime meæ, animarūq; meorum defunctorum. Et quoniam licitum est eleemosynas facienti tēporales, requirere ab his quibus facit orationes & sacrificia spiritualia, Ordinam⁹ quod quilibet collegialium qualibet sexta feria durante prædicta missa, dicere teneatur septem psalmos poenitenciales, cum letania & orationibus, omniq; die dominico dicent vespertas: quibus finitis, vel in die sequenti nocturnū primū cum laudibus defunctorū, pro salute anime meæ, meorumq; benefactorum. Quod si aliquis collegialium cessante legitimo impedimento renuerit prædictam missam audire, faciat illa die poenitentiam in mensa poenitentium, ablato sibi vino, tam in prandio, quā in cœna: et si contemptus alicuius &

Satis est quod qui libet audiat missam quocunque hora voluerit, ex addi. 10. fūda toris.

contumacia in dies creuerit, ei maior poena iniungatur, secundum arbitrium Rectoris. Hortamur præterea omnes qui in sacris promoti vel beneficiati in collegio manserint quotidie dicere suas horas canonicas, alios vero licitum est saltem, ex deuotione singulis diebus dicere horas beatæ Mariæ, quod qui ita non fecerint, secundum Rectoris arbitrium corrigantur. Sint etiam memores atq; solliciti omni die dominico missam magnam audire vbi eis placebit.

¶ De ordine sessionū inter collegiales.

Vm secundum prophetam fit valde bonum atque iucundum vnanimis fratres habitare in vnum: considerantes, quod in similibus collegijs ex ambitione vani honoris solet nonnunquam inter collegiales oriri discordia, proinde inter Rectorem & collegiales sequens ordo erit in sessionibus. Primò loco sedebit Rector, in secundo consiliarij: ita tamē quod qui antiquior in introitu collegij inter eos fuerit sedeat propinquior Rectori: in tertio loco ceteri collegiales sedebunt, obseruata introitus antiquitate. Si verò inter collegiales fuerint aliqui presbyteri, et si posteriores fuerint in introitu collegij, propter sacerdotalem dignitatem sedeant immediate post consiliarios, obseruata semper etiā in sessionibus sacerdotum inter ipsos antiquitate receptionis.

¶ De alimentis collegialium, & quis debeat mensam benedicere.

Et si

19

Hic ordo seruatur in refectorio, nā extra illud, habēda solū est ratio antiquitatis.

20

Vide in
addi. 1.
fundato
ris.

De hoc
potagio
vide in
addi. 8.
caruajal

isti qua-
tuor por-
ci, debēt
emivltra
cōmunē
portionē
ex addi.
2. Cardi-
nalis.

Tsi omnes homines de-
ceat sobrie temperate-
que viuere, ipsa verita-
te monente, Custodite
corda vestra, ne cibo et
potu decipiātur, scholasticos viros
est longe decentius. Propterea sta-
tuimus & ordinamus, quod omnes
collegiales, & quæcunq; personæ
collegij, prandiant & cœnent in re-
fectorio, & benedicetur mensa à sa-
cerdote si fuerit, in cuius absentia,
Rector benedicet: & ita fiet de gra-
tiarum actione post prandium &
cœnam, ponentur quidem in men-
sa panes in abundantia, carnes ve-
ro arietis seu vacæ, secundum tem-
poris exigentiam, ponentur in mē-
sa refectionis pro qualibet persona
decem & octo uncias pro prædio &
cœna: & quantum valebunt prædi-
ctæ uncia, tantū administretur cui-
libet in piscibus in diebus pisciū, &
in quolibet die habeant potagium
præparatum, secundum arbitrium
Rectoris, maior pars suæ portionis
administretur eis in prandio, &
minor in cœna. Si vero maior pars
eorum voluerint carnes salsas, vel
fructus, quantum illa cōstabunt, tā-
tum detrahatur de portione princi-
pali & ordinaria. Si carnes porci-
nas elegerint comedere, non emēt
quolibet anno plures quā quatuor
porcos, quia studentibus non sunt
hæ carnes vitales. De vino vero puro
habebit quilibet pro tota die mediā
mensuram, medio azumbre vulga-
riter nominatam, quod vinum lin-
fabitur iuxta eius qualitatem ad
Rectoris arbitrium. Seruitoribus
autem collegij administretur mi-
nor portio, secundum quod visum
fuerit Rectori & consiliarijs. Sed si
aliquis in habitantium collegium

egrotauerit, sublata eius portione
ordinaria, administretur ei omnia
necessaria, provideatque Rector
quod nemo sibi fingat infirmitatē.
Habebit præterea quilibet studen-
tium in qualibet hebdomada vnā
libram candelarum pro suo studio:
vel si propter incendij periculum
visum fuerit Rectori quod debeant
vtri oleo, dabitur cuique oleū equi-
ualens pretio candelarum.

¶ De ieiunijs in collegio ser-
uandis.

Via, vt sacra testatur feri-
ptura, inter cæteras virtu-
tes morales, temperantia est
præcipua, sub qua continentia &
ieiunium quod pene infinitos ha-
bet fructus, & de multis isti præci-
pui sunt, scilicet, compressio vitio-
rum, eleuatio mentis, largitio vir-
tutis, & premiorum: quin etiam sa-
nitatē humanis confert corporib⁹.
Quas ob res ordinamus & statuim⁹
quod collegiales & habitantes in di-
cto collegio, sub obligatione teneā-
tur ieiunare omnibus diebus quib⁹
Romana ecclesia obligat omnes fi-
deles ieiunare, illis quibus obliga-
mur per ordinationes & statuta e-
piscoporum Seguntinæ ecclesiæ, præ-
terea omni sexta feria præter quā
si natiuitas nrī Saluatoris cōtigerit
tali die euenire, quia iura non per-
mittunt aliquem illa die, nisi ex vo-
to ieiunare, omnibus vero diebus
quibus ieiunauerint, hora compe-
tenti tribuatur eis refectionis, secun-
dum quod iura & ipsa consuetudo
ecclesiæ permittunt, ne ieiunium
frangatur.

¶ De silentio & lectione in re-
fectorio.

Statui-

De infir-
mis vide
add. 12.
fundato-
ris. & ad
di. 12.
Cardina-
lis

21
De ieiunio in vi-
gilia san-
cti Mar-
tini, vide
in add. 2
fundato-
ris.

De ieiunio in vj
ferijs vi-
de addi.
9. Carua-
jalis.

CONSTITVTIONES

22.

Statuimus etiam & ordinamus, quod in refectorio omnes teneant silentium inter comedendū & cœnandum, & quod vnusquisq; suam legat hebdomadam super pulpitum, præterquam Rector ipse lectiones vero legende sint de sacro canone, hoc est de Biblia, vel de vitis patrum, vel de epistolis sancti Hieronymi, seu ex sermonibus sancti Leonis Papæ siue ex aliorum scripturis deuotis, prout visum fuerit Rectori.

¶ De vestimentis collegialibus dandis, & quod nullus egrediatur à collegio sine caputio, & sine socio.

23.

Ed quia homines non solum indigēt victu, sed etiā vestitu, & his habitis (vt ait apostolus) debemus esse contenti. Ideoq; ordinamus, vt vnicuiq; collegialium detur annuatim vna clamis in die sancti Hieronymi, qui est pridie Kalendas Octobris, & sit fului coloris, quo colore vtuntur religiosi eiusdē diui Hieronymi, detur etiam eis clericale capitiū eius coloris quo vtuntur fratres diui Francisci, & hoc ob memoriam & reuerentiam diui Antonij, de cuius nomine monasterium & collegium prædicta nominantur. Ea etiam die detur vnicuique vnum par calceorum quos alij vocant sotulares, & sint eius forme qua vtuntur ijdem religiosi beatissimi Hieronymi. Item ea die primi anni vniuscuiusq; introitus habeat andromadem fortem & villosam qui seruiat ei per totum septēnium, his

De taxationibus vestium vide in addi. 13 fundatoris, & in addi. 10 Card. & in 28. Caruajalis.

De calceis vide in addi. 10. Caruajalis.

igitur acceptis ex facultatibus collegij sint contenti. Nam prout viri sancti dicunt: qui quæsierint aliud quam victum & vestitum, & magis secundum curiositatē quam secundum necessitatem, inuenient malum & peccatū, clamis vero prædicta sit omnino clausa præterquam in locis per quæ debeāt brachia extrahere, & hoc habitu teneantur vti quando cunque egredientur extra collegium prædictum, excepto si itinerandum eis fuerit extra terminos ciuitatis Seguntinæ, nam in tali casu poterint vti quocunque libuerit habitu. Et si cuique contigerit egredi extra collegium, puta ad monasteriū vel ad scholas vel ad ciuitatē prædictam: siue quocunque terminorum eius ierit sine prædicta clamide & caputio, ipso facto perdant memoratum collegium, & expellantur ab eo hac vice: cum hac tamē conditione quod iterum possit præsentari ab iisdem præsentatoribus & recipiatur in residuo tantum tempore sui septēnij, & non secundum primam sed respectu vltimæ receptionis habeatur in sessionibus & prærogatiuis dicti collegij. Sed si idem secundo inuentus fuerit in eodem defectu: expellatur irremediabiliter, & penitus sine recursu. In talibus vero perpetuis expulsionibus vel dimissionibus camerarum: pauperes hospitalis eiusdem collegij succedāt in vestibus collegialium à collegio, sibi traditis. Exhortamur autē prædictos collegiales quod quando ituri fuerint ad præfatam ciuitatem Seguntinam: nō nisi bini ac bini eant propter honestatem, neq; quis ausus sit sol⁹ ire: vt si, permittēte deo inimicus, terēderit laqueos: habeāt socium

Pœna hæc expulsiōis tollitur in add. 11. Cardinalis. Et in addi. 17. eiusdem. Cardin

Quod collegiales non egrediātur extra collegium, nisi bini, quando tendunt in ciuitatem Seguntinam.

socium adiutorem & subleuantē. Hoc enim valde comittimus Rectori, sine cuius licentia nemo vadat: & ipse provideat. Quod si cui con-
cesserit licentiam eundi ad ciuitatem, non det illi socium quem petierit, sed quē viderit ipse Rector expedire. Et si quis transgressor fuerit huiusmodi ordinationis, puniatur ad arbitrium Rectoris.

¶ De his quę danda sunt collegialibus pro ornamento camerarum, & de poena eorum qui de bonis collegij aliquid vsurpauerint.

24

De his
orna-
mentis
camera-
rū, vide
in addi-
ti. Car-
bajalis.

Item statuimus & ordinamus, quod Rector qui futurus erit curren-
te tempore in eodem collegio, provideat de redditibus eiusdem, quatenus unusquisque collegialium habeat suā cameram paratam & ornatā his rebus. Primò arcam, scāno, sede, & studio, siue scriptorio: tabula etiā ob longa defixa in pariete, quam vulgari lingua atril appellamus, vbi suos possint tenere libros. Ornamenta vero cubiculi ista sint. Primò culcitra ex lino forti facta, vbi palca inculcentur, quę materno idioma ex ergon appellatur. Item tomentum quod lingua Hispanica almadraque dicitur ex lino brittle factam, quod quidem tomentum quinquaginta libras lanę habeat. Item duę lodices ex lana alba, & alia pro tegumento lectuli quę vocatur frezada. In hyeme vero cum his habeant aliud copertorium ex pellibus factum, quod dicitur pellow. Item duo linteamina

ex lino solido & cervical quod appellamus almohada. Provideat autem Rector quod habeant collegiales duplicia linteamina & cervicalia, vt alternatim alia seruiant dum alia lauantur: & quocunque res supradictę veterascent, taliter quod honeste nō possint illis vti, renouentur ex reditibus collegij, prout visum fuerit Rectori & consiliarijs. Et si quis collegialium alia stramenta lecti vel alia ornamenta camerae voluerit habere, habeat de suo & proprijs expensis. Strictē tamen prohibemus, quod nullus collegialium dormiat in camera alterius, excepto tempore necessitatis, puta propter infirmitatem, & hoc cum licentia Rectoris: qui vero contrarium fecerit, priuetur per duos menses à portione refectorij. Quando vero aliquis collegialis receptus fuerit in dicto collegio, & ei fuerit camera assignata, manu propria scribat in libro ad hoc deputato coram Rectore & duobus collegialibus omnia illa quę ad vsus suos sibi conceduntur in illa camera, quā scripturam suo nomine signet. Cum vero in finem septennij vel alias egressurus fuerit à collegio, restituat omnia illa quę accepit, prout in dicto memoriali continebitur. Dum tamen permanferit in collegio, sit obligatus bene tractare illa & cōseruare, prout melius poterit. Et si quid horum sua negligentia totaliter perierit, obligatus existat suis expensis illud restituere. Et si forte quid suadente diabolo aliquis collegialium vel officialium dolo vel fraude perdiderit de rebus collegij, necnon eorum qui in eo morantur, vel quod deterius erit aliquid

q̄ nullus dormiat in camera alterius

q̄ sit apud Rectorem liber, in quo scribatur omnia quę dantur vni cuique collegiali in suo ingressu.

De poena eius qui aliquid de bonis collegij furatus fuerit, vide in additi. Carbajalis.

CONSTITUTIONES

quid furatus extiterit, vel dederit panem, vel vinum, aut carnē, siue aliquid alium de substantia collegij, aut cōsenserit, vel dederit causam alicui ad hoc faciendum, præter poenam periurij quā volumus incurrisse: ordinamus, quod talis expellatur à collegio memorato, prius tamen imposita pœnitentia secundum arbitrium Rectoris, & restituto & satisfacto damno per ipsum illato. Si tamē dolus & fraus vel furtum exceßerint quantitatem quingentorum morapetitorum, tunc collegialis qui talia perpetraverit, Rectoris præcepto mittatur in compedibus ligneis, quos vocamus vulgariter cepo. Qui quidem compes habeatur in præfato collegio, & inde nō eximatur, nisi prius facta plenaria rerum, quas furatus fuerit restitutione, omnibus tamē diebus quibus fuerit sic cōpeditus nihil aliud comedat præter panem & aquam.

¶ De forma seruāda in gubernatione collegij, & quod ei bona non possint vendi.

25

Item ordinamus & concedimus Rectori & consiliarijs, quatenus possint disponere & ordinare omnia necessaria & conuenientia optime gubernationi collegij memorati, & omnium in eo commorantium: & quod possint supplere, corrigere & emendare omnes defectus cōtingentes circa seruitium & gubernationem præfati collegij, hoc tamen excepto quod de bonis collegij tam mobilibus quā immobilibus nihil possint vendere, distra-

here, donare, vel quouismodo, siue colore alienare quacunque causa vel necessitate interueniente: etiā si vota omnium collegialium in hoc concurrant. Permittimus tamen quod si viderint omnes collegiales vnanimiter, & iudicauerint vtilitatem inde sequenturā, possint permutare bona quæ nunc habet dictum collegium, vel in futurū habebit, prius tamen adhibitis cōsensu & auctoritate patronorum eiusdem, & præmissa iuris sollemnitate in alienationibus rerum ecclesiasticarum statuta. Si autem contrarium huius contigerit euenire, sit irritum & nullum, actores tamen & qui suū præbuerint cōsensum, fauorem, consilium & adiutoriū, & non contradixerint, nec restiterint iuxta vires suas, ipso facto sint periurij. Præterea compellantur satisfacere prædicto collegio damna quæ inde sequuntur, & sic expellantur ab eo. Volumus tamen quod res mobiles quæ adhibita diligenti cura circa earum conseruationem non possunt amplius durare, libere possint eas vendere, vel de eis disponere, prout viderint expedire ad maiorem vtilitatem prædicti collegij. Præcipimus etiā & ordinamus, quod nec Rector, nec aliquis collegialium possit sub pœna periurij aliquid de bonis præfati collegij applicare suis vsibus, præterquam ea quæ per has constitutiones sibi permittuntur. Volumus etiam & ordinamus, quod quando aliquid maioris momenti occurrerit faciendū in dicto collegio prædictus Rector pridie quā fiat, conuocari faciat pro sequenti die omnes collegiales, congregatiq; simul in suo capitulo hora per Rectorem

q collē
giales nī
hil possint ven
dere de
bonis col
legij, ni
si qui
buldā
cōditio
nib⁹ ter
uatis.

De pœ
na occu
pantiū
bona
collegij
vide ad
di. 15. sū
datoris.

Res
ues
deb
exp
ri
cōf
tio
mn
col
gial

Resgra
ues non
l poss
t ven
re de
iscol
gij, ni
qui -
ldā
titio
9 ter
is.

Resgra
ues non
debent
expedi
ri sine
cōsul
tione o
mnium
colle
gialiū.

ctorem assignata tractent de nego
tio fiendo, & expediatur, prout vi
sum fuerit Rectori et omnibus col
legialibus, vel saltem duabus par
tibus eorundem. Et si qui iusto im
pedimento cessante defuerint, et
ad hæc similia & quæcunque alia
vocati à Rectore non cōuenerint
in capitulo, puniantur ad arbitriū
Rectoris. In minoribus autem ne
gotijs, & quæ non fuerint tātē mol
lis, sufficiant vota maioris partis
collegialium. Cætera verò quoti
diana & communia, expediat Re
ctor cum consiliarijs, prout eis vi
debitur: ne distrahantur ab studio
multitudine negotiorum qui lite
ris operam dant. Quæ autem res di
cantur graues, quæ minus graues,
& quæ quotidianæ siue cōmunes,
hoc in Rectoris discretionem & illo
rum, quibus collegij patrocinium
committimus relinquendum esse
censemus. Volumus etiam & ordi
namus, quod nec Rector & consi
liarij, nec omnes collegiales con
iunctim vel diuisim, contra ea quæ
in his statutis & ordinationibus cō
tinētur, possint aliquid facere, mu
tare, modificare, corrigere, subtra
here, vel addere, neque dispensare:
præterquā in his in quibus eadem
ordinationes & statuta conferunt
eis facultatem & arbitriū. His au
tem exceptis, in alijs habeant libe
ram facultatem faciendi quod me
lius visum fuerit eis, ad optimam
& meliorem gubernationem &
utilitatem memorati collegij: bo
norumque eius omniumque in eo
commorantium. Monemus etiam
& exortamur prædictos Rectore
& consiliarios, quatenus durante
tempore suorum officiorum cum
omni diligentia & sollicitudine cu

rent hæreditates & bona præfati
collegij, colligant etiam fructus &
redditus mensē collegialium ipsi
que collegio pertinentes, & labo
rent circa hoc viribus & posse.

¶ Quomodo corrigatur Re
ctor si excesserit, & simili
ter consiliarij.

Tquia maior pars exe
cutionis harum consti
tutionum Rectori cō
mittitur, statuimus &
ordinamus, quod si
(quod Deus auertat) Rector in ob
seruatione earum vel in cura,
quam debet habere, vt faciat cæte
ros obseruare eas fuerit negligēs,
aut si præsumpserit facere, vel alijs
consenserit aliquid contra formā
illarum attentare, vel visus fuerit
male administrare bona collegi,
statim duo collegiales, vel quicun
que hoc cognouerit, cū omni cha
ritate illud denunciaret & pādat pa
tronis memorati collegij, eis sup
plicans obnixè quatenus faciāt ob
seruari & compleri omnia conten
ta in nostris ordinationibus: faciāt
etiam, vt defectus & negligentia
Rectoris circa administrationem
earum rerum quæ diximus emen
dentur. Ad hoc autem faciendum
obligentur omnes collegiales sub
pœna periurij. Patronos verò ex
ortamur cum omni charitate, &
super hoc suas oneramus conscien
tias, quatenus talem compellāt Re
ctorem ad obseruationem prædi
ctarum constitutionum, & vt fa
ciat condignam emendationem
præteritorum: qui si noluerit emē
dari, sed in sua præstiterit cōtuma
cia;

26

De hoc
est limi
tatio in
addi. 12.
Carua
ialis.

CONSTITVTIONES

tia: prius habita plenaria & vera
 informatione suorum excessuum
 & contumacia, puniant ipsum, &
 talem ei poenam imponant, quale
 eis visum fuerit, dato quod plecta-
 tur perpetua vel temporali priua-
 tione à dicto collegio, secundum
 exigentiam suorum delictorum at
 que excessuum. Circa hoc tamē sit
 omnis cura & sollicitudo, vt colle-
 gium cū bonis maneat indemne
 ab incommodis illatis à Rectore
 in sui administratione officij: et si
 hac de causa vel alias visum fuerit
 patronis, necnon consiliarijs & col-
 legialib⁹ omnibus, vel maiori par-
 ti, quod Rector debeat se abdicare
 à suo officio, compellat eum vt
 ipsum dimittat. Hoc idem quod
 de Rectore diximus fiendum, dici-
 mus de quolibet consiliario, si ali-
 quid culpa ipsius contigerit in da-
 mnum vergere collegij prædicti.
 Quicumque verò ob sui officij ma-
 lam administrationem ab eo pri-
 uatus extiterit, nūquam deinceps
 in toto suo septennio fungatur ibi
 dem aliquo honore, & in memo-
 riam suorum delictorum ubicun-
 que collegiales collegialiter cōgre-
 gati fuerint, & in refectorio vlti-
 mus sedeat, & quomocunq; per
 depositionem alicuius vacauerit
 aliquod officiū electiuum, fiat ele-
 ctio noui officialis, & in alijs offi-
 cijs provideatur secundum dispo-
 sitiones harum constitutionum.

¶ De reddenda ratione cuius-
 libet administrationis, &
 de electione sindicorū.

27

Praterea, quia secundum
 doctrinam euangelicam
 quicumque administraue-

rint aliqua officia, vel vilicationē,
 reddituri sunt rationē de eis. Ideo
 statuimus & ordinamus, vt illi qui
 bus frumenti, vini, & aliarum rerū
 administrationes à Rectore & cō-
 siliarijs commissæ fuerint, habeāt
 suos libros, vbi scribant quicquid
 vnusquisque pro suo officio rece-
 perit, & hi libri signati manu taliū
 officialium sint apud Rectorem.
 Item habeāt alios libros siue quin-
 terniones, in quibus scribant expē-
 sas & erogationes factas, quæ qui-
 dem expensæ scribantur per ele-
 menta literalia, & extra in margi-
 ne ponatur summa earum per nu-
 meros clarē & distinctē. Qui offi-
 ciales & ministri teneantur singu-
 lis quindecim diebus, vel breviori
 spacio, si visum fuerit Rectori, da-
 re rationem suarum expensarum
 eidem Rectori, in præsentia consi-
 liariorum. Quæ rationes, si iustæ
 fuerint & rationabiles admittan-
 tur: sin autem, non, sed curet Re-
 ctor vt fiat satisfactio, & emēda ab
 eisdem officialibus. Supradictæ au-
 tem rationes cum suis conclusio-
 nibus, signentur ab vtrisque pro-
 prijs manibus. Ordinamus etiam,
 quod prædicti collegiales singulis
 annis eligant & deputent tres per-
 sonas memorati collegij, qui bis
 in anno, scilicet, in octauis Natiui-
 tatis nostri Saluatoris, & in octa-
 uis sancti Ioannis Baptiste audiāt
 & accipiant vniuersales rationes,
 omnium rerum à Rectore & con-
 siliarijs, in præsentia patronorum,
 vel illorū quos ipsi deputauerint.
 Qui Rector cū consiliarijs tenean-
 tur dare dictas rationes, & deputa-
 ti eas audire & recipere infra præ-
 dictas octauas sub hac poena, quod
 ille cuius occasione nō venerit, in
 effectum

Electio
 sindaco-
 rum.

Tēpus
 dictarū
 suppu-
 tationū
 extēdi-
 tur vsq;
 ad diē
 Epipha-
 niæ, in
 addi. 13.
 Carua-
 jalis.

effectum incurrat periurium, & in super priuatur à portione refectorij: quoad sua negligentia rationes non reddentur post prædictas octauas. Item Rector & consiliarij completo tempore suorum officiorum infra mensem, teneantur reddere rationem suarum administrationum nouo Rectori & consiliarijs, & alijs duobus deputatis per prædictum collegium, sub prædictis pœnis: quas ipso facto contrarium facientes volumus incurrisse. Et si alij collegiales præter supradictos voluerint interesse: dū dictæ redduntur rationes, volumus vt admittantur. Ordinamus etiam quod præter iam dictas pœnas, patroni dicti collegij compellant ad arbitrium suum memoratos officiales & quolibet eorum, vt reddant prædictas rationes, quibus datis & conclusis, qui eas audierunt infra sex dies congregent omnes collegiales in loco solito, & eis referant, aut legant relationem & modum, quo se habuerunt in supradictis rationibus. Quæ quidem rationes si tales fuerint, et prædicti officiales bene & fideliter administraverint sua officia, omnes collegiales in præsentia notarij publici conferant eis literas, quibus contineatur bona eorum administratio, et optima ratio commissorum cum omni complemento solutionis et quitationis: præterquam si aliquis dixerit in prædictis rationibus contigisse aliquem errorem, vel aliam causam rationabilem ostenderit propter quam, non debeat eis conferri talis quitantia. Et in tali casu volumus quod patroni decernant hoc, vtrum talis litera solutionis debeat dari, vel ne: et collegiales

omnes stent determinationi eorum. Et si forte prædicti officiales inuenti fuerint rei alicuius culpæ, vel fraudis, siue deceptionis: volumus vt præter pœnas positas in his constitutionibus contra similes, strictius puniantur et castigentur à prædictis Rectore et collegialibus. Volumus tamen, quod ad pœnam et punitionem Rectoris collegiales non procedant absq; autoritate patronorum, et in his casibus permisis in his constitutionibus. Omni autem diligentia sint solliciti quatenus collegium cum bonis suis à prædictis fraudibus & deceptionibus illegitimum remaneat.

¶ De conuiuijs non faciendis.

Ordinamus etiam, quod nemo collegialium vel familiarium possit aliquem extraneum à dicto collegio inuitare

ad prandium, siue ad cœnam, nec possit eum retinere ad pernoctandum: hoc excepto si pater vel frater seu consanguineus alicuius collegialis, vel aliqua persona de genere masculino venerit ad visitandum aliquem eorum, vel propter aliam causam rationabilem, si visum fuerit Rectori, & cum eius licentia poterit aliquis collegialium, vel ibidem commorantium similes personas inuitare ad prandium, vel ad cœnam in sua cella, & hoc proprijs expensis: fiant tamen ista conuiuia raro & non frequenter, ne quis aliorum scandalizetur.

De

28

Vide
addi. 16.
fundatoris, & in
addi. 30
Cauaja.

Habens
conuiuia
potest
secum as-
ferre
suam por-
tionem
ex add.
14. Car-
uajalis.

CONSTITUTIONES

De custodia bonorū, & scripturarum collegij.

Via sapientis & optimi gubernatoris est, non solum presentia prospicere, sed etiā futura prouidere: & licet hoc collegium in presentiarū paruos habeat & redditus, pauca priuilegia, & modicas possessiones & bona propter sui nouitatē: spem tamen habeamus firmam in illo datore bonorū omniū, qui ex paucibus panibus & modicis pisciculis multiplicatis satiauit tantam multitudinem, vt veritas euāgelica testatur, q̄ ipse multiplicabit & augebit bona & prouentus dicti collegij eo quod fundatū sit, & cōstructum in honorem & gloriam ipsius omnipotentis Dei, & in doctrinam veritatis & fidei catholice: quā propter ordinamus & statuimus, quatenus in camera Rectoris predicti collegij ponatur arca magna ex ligno solido munita & roborata laminis ferreis, quæ habeat tres clauēs diuerso modo fabricatas, quarum vnā habeat Rector, cæteras vero habeant consiliarij quilibet suam. Intra hanc autem arcam sit fixa alia arca parua, cuius clauem teneat vnus patronorum memorati collegij, & in hac parua arca ponantur & recondantur bullæ, priuilegia, & instrumenta, emptionum, censuum, & donationum bonorum ad præfatū collegium pertinentium. Sit etiā in prædicta maiori arca liber quidā, vbi prædictæ scripturæ sint cū iudicis autoritate, & signata signo notarij publici, modo quo fidē faciant omnia de verbo ad verbum,

qui liber ad vsum sit cum opus fuerit ad faciendum fidem sicut ipsa originalia. Huius verò libri habeatur exemplum in camera Rectoris affixum cū catena ferrea, vbi ipse & cæteri collegiales possint libere videre iura bonorum, & redditū pertinentium ad ipsum collegiū, & valeant plenē informari de eis propter causas quæ contingere solent super similibus rebus, & melius sciāt defendere iura ipsius collegij. Prædicta enim arca parua si ne maxima & vrgenti necessitate non aperiatur: et si quando cōtingerit, quod necessitate vrgēte aliqua scripturarum originalium debeat à prædicta arca extrahi, prouideat Rector omni sollicitudine & diligentia, vt quācitius poterit prædictam scripturam reddat suo loco: ne distrahantur vel pereant originalia. In hac eadem magna arca reponantur pecuniæ & bona, quæ aliquius valoris erunt quæ in futurū habebit prædictum collegium: illic etiā custodiantur sigilla collegij. Caueant tamen diligenter Rector & consiliarij, ne quando muniant literas prædictis sigillis, quæ nocumentum allaturæ sint ipsi collegio, neque aliquando muniant aliquas literas prædictis sigillis, nisi si prius literæ vel scripturæ, quæ si sigillandæ sunt lectæ fuerint coram omnibus collegialibus: & nisi omnes vel maior pars cōserit in prædicta sigillatione. Literæ verò missuæ, & quæcunque alia scriptura ipsi collegio pertinens, ab omnibus collegialibus videantur, & omnes consentiant. Responsa verò & alia quæ super his debent fieri, subscribantur & firmentur manu Rectoris & consiliario-

Rector & consiliarij, nō possunt scribere literas missiuas, aut aliquā scripturā munire sigillis collegij, nisi prius oīa lectæ fuerint coram oībus collegis & maior pars cōserit. Literæ missiuæ subscribuntur à Rectore & consiliarijs.

vide ad
ditionē
17. fundatoris.

shiv
anlibe
anlibe
ni d. an
oglibe
seque

si illi
dion
stioq
de d. an
tore
toq. an
mon
h. an
toq. an
stioq

rum, quos nūc pro tunc ad hoc deputamus.

¶ De memoria bonorum spiritualium & temporalium in libris scribenda.

30

Rem Rector præcipiat fieri vnum librum, vbi scribantur originaliter nomina illorum locorum, vbi prædictum collegium habet præstimoniam & beneficia sibi annexa, & alios redditus, & nomina hæreditatum & possessionum, & aliorum bonorum immobilium ipsi collegio pertinentium: & quocūq; ista bona aucta fuerint scribantur & augeantur in dicto libro. Et si forte aliqua istorum bonorum perierint, vel permutata, siue ad maiorem utilitatem collegij alienata fuerint, causa talis alienationis siue permutationis scribatur in prædicto libro, vt in notitiâ posterorum veniant eadem, & in hoc non sint ambigui siue confusi. Faciat etiâ Rector singulis annis alios duos libros, quorum alter nominetur liber rationum, in quo scribantur redditus & valores bonorum & aliarum possessionum, & quo precio conducuntur & locantur quolibet anno. Consequenter etiam scribatur solutio nes eorum qui cōduxerunt, & de non locatis fructibus quos collegierunt, scribantur etiam in eodē libro expensæ & erogationes factæ in dicto collegio illo anno. Itē in alio libro scribatur inuentariū omnium bonorum mobiliū prædicti collegij, & quis habet ea in administratione, vt de eis reddat rationē: & sic reddita ratione (prout in his cōstitutionibus ordinatū est) reponantur memorati libri, & custodiā-

tur in dicta arca, seu alijs archiuis, vt si forte aliquando cōtingerit aliquod dubium super redditibus & expensis, ex prædictis libris possint cognoscere veritatem. Et si aliquando euenerit quod peractis expensis aliquid de redditibus superfuerit: ordinamus quod reponatur in prædicta arca tale residuum, & fideliter conseruetur, quod debeat erogari & expendi in emptione hæreditatum vel reddituum, seu in opere ædificiorum prædicti collegij, si necessarium fuerit venturo tempore, vel in alijs rebus necessarijs ipsi domui, prout visum fuerit omnibus collegialibus cum cōsensu patronorum ipsius collegij.

¶ De prouisione facienda opportuno tempore.

P

Reterea statuimus & ordinamus, quod Rector & cōsiliarij habeant specialem curam, vt tempore opportuno faciant suam penum, id est prouideant in necessarijs ipsi domui, puta in pane, vino, carnibus, lignis & alijs huiusmodi quæ necessaria sūt sustentatio in collegialium secundum formam harum cōstitutionum. Prouideant etiam in vestitu ipsorum: & sic ab eis data forma de rebus habendis & emendis, præcipiant ichonomo siue dispensatori, vt quærant & emant & ponant in effectu quæ ipsi ordinauerint, & specialiter hoc sit curæ Rectori & cōsiliarijs quousq; viderint esse iam perfectū quod ipsi ordinarunt. Et quia contigit, Deo volente, aliquos annos esse steriles in rebus necessarijs ad victum hominū: propterea ordinamus, quod Rector &

31

Hec prouisio debet fieri expensis collegij, licet ad remota loca sit eundem, in addi. 15. Caruajalis.

C cōsiliarij

CONSTITUTIONES

U consiliarij sint semper solliciti & provideant, ut in prædicto collegio super sint omni tempore adminus trecente mensuræ tritici, quas matera lingua, fanegas vocamus, & quas etiam nos in præsentiarum collegio donamus. Itaque hæc semper super sint in eadem domo. Et si domus prædicta non fuerit in tali necessitate constituta, volumus quod dent & tradant mutuo quolibet anno personis indigentibus medietatem dictæ summe, proviso quod personæ, quibus mutuum fuerit datum sint bonæ & pacificæ conuersationis, & præstent talē cautionem & securitatem sufficientem & idoneam: quod in mense Septembris eiusdem anni reddant prædictum frumentum ipsi collegio. Et si propter penuriam seu sterilitatem alicuius anni collegium, ex illis aliquas acceperit: Rector & consiliarij teneantur adhibere diligentiam, ut suo officio durante deposito restituatur mensuræ, quæ sic ab eo ablatae fuerunt. Et si forte (quod absit) Rector & consiliarij fuerint circa hoc negligentes, teneantur satisfacere ipsi collegio super damnis quæ sua negligentia contingerint. Si verò frumentum non fuerit datum mutuo, temporibus necessarijs renouetur expensis collegij & verus ad ministratur in refectorio collegij ad arbitrium Rectoris & consiliariorum.

¶ Quis debeat iudicare inter collegiales.

32

Submittimus collegium ipsum & personas in eo commorantes domino Episcopo Seguntinensi eiusque ordi-

narij iurisdictioni. Volumus tamen & ordinamus, quod si quando contigerint controuersie aliquæ, vel litigia inter ipsos collegiales vel personas memorati collegij, non querant aliunde iudicem, sed proponant causas suas coram Rectore & consiliarijs, qui ad plenum informati, & certiores facti, atque cognita veritate, proferant sententiam iudicando quod iustum fuerit, non seruata forma iuris in procedendo, nec receptis aliquibus libellis. Si tamen contigerit, quod in ea forma iudicandi aliqui putauerint sibi fieri iniuriam à Rectore & consiliarijs, conueantur de eis apud patronos qui iuste iudicent inter eos, & standum sit eorum arbitrio sine aliquo refugio vel appellatione. Et si quis contra formam huius constitutionis præsumpserit aliter litigare inter personas prædicti collegij, ipso facto priuatus existat camera sua, atque expellatur à domo sine aliqua remissione.

¶ Qualiter elegantur lectores.

Item ordinamus & statuimus, quatenus nominatio & electio lectorum qui in præfatis scholis lecturi sunt, me vivente pertineat mihi, tanquam fundatori & patrono præfati collegij & scholarum, post decessum verò meum sequens seruetur forma. Nam quandocumque aliquis lectorum cessauerit à lectionibus, morte, siue absentia,

33

absentia, vel amotione, aut alio quocunq; impedimēto perpetuo, vel quacunq; causa legitima interueniente, Rector & consiliarij specialiter ad hoc vocati congregentur in capitulo, & infra tres dies faciant scribere septem cartas seu cedulas sub forma inferius scripta, quæ subscribatur manu Rectoris & notarij, & muniantur sigillo collegij, Quarum vna infra prædictos tres dies affigatur in valuis scholarum prædictarū, alia verò in porta cathene, item alia in valuis principalibus quæ lingua vernacula dicitur, la puerta del perdō ecclesiæ Seguntin. Quarum affixionis, diē, mensem, & annū scribat prædictus notarius in libro collegij, & infra alios duos dies sequentes mittant nuncium expensis collegij ad vniuersitates Salmaticę & Vallis Oletī, qui figat binas similes literas siue cedulas in duabus valuis cuiuslibet ipsarum vniuersitatum. Quarū affixionū prædictus nuncius ferat publicū testimoniū, cum diē, mēse & anno. Hi verò qui infra tempus contentū in prædictis literis siue cedulis venerint vndeūq; & petierint sibi dari cathedram vacantē: coram Rectore & notario admittantur, & legat vnusquisq; prout venerit quatuor lectiones à Rectore assignatas, cū cōsilio alterius lectoris. Quibus lectionib⁹ assint collegiales omnes, & ceteri scholares qui voluerint interesse. Postea verò quā sic omnes legerint suas lectiones, patroni vel deputatus ab eis & Rector cū collegialib⁹ simul cōueniant in prædicto collegio, & admittant secū alterum lectorem, qui alterā reget cathedrā: & omnes iurēt, quod postposito amore, odio

& affectione, eligent illum quē cognouerint esse meliorē & maiori sufficientia ad regendum prædictā cathedrā. Hoc iuramento facto dicant prius votum suū patroni, vel ab eis deputatus, deinde Rector, cōsequēter alter lector, post ipsos verò omnes alij collegiales separatim & secretē. Quæ vota accipiat prior præfati monasterij cū publico notario qui ea scribat: & ille in quē omnia vota vel maioris partis cōcurrerint, eligatur, vt regat ipsā cathedrā. Et volumus quod ille qui tenuerit vices patronorum habeat duo vota, quantū ad regulandū & numerandū ipsa vota. Volum⁹ etiā & ordinamus, quod si quis collegialū graduat⁹ postulauerit sibi dari prædictā lectionem, & inuētus fuerit sufficiens & idoneus, cæteris paribus præcedat omnes alios, super quibus omnibus oneramus cōscientias eorum qui in prædictis actib⁹ cōcurrerint. Electus verò nouiter ad legēdum ante quā admittatur ad possessionem & lectionē, iuret se obseruaturū in quantū poterit formā traditā in his cōstitutionibus, circa lectiones suas & circa modū, quo melius auditores proficiāt in sciētia, & q̄ semper quæret utilitatē & bonū prædicti collegij, & q̄ in dicta lectione non se intromittet, nisi quantū hęc nostræ cōstitutiones sibi permittunt: cuius iuramentum fiat publicum instrumentum.

¶ De forma seruanda in institutione, & de institutione lectorum, & quibus de causis à cathedris repelli debeant.

Et quia superi⁹ in proxima cōstitutione cōtinetur, qđ institutio & electio lectorū

Collegialis ceteris paribus est præferendus.

CONSTITVTIONES

me viuente pertineat mihi: post de
cessū verò meū patronis & Recto
ri ac collegialibus dicti collegij, se
cundū formā superi^o traditā, quia
tamē honestius est lectores non ad
mittere, quā postquā admiserint
expellere: ideo rogam^o & obsecra
m^o in dño Iesu prædictos patronos
Rectore, & collegiales, quaten^o at
tēte provideāt & sint solliciti, vt vi
deant quē admittunt ad regēdum
dictas cathedras. Postquā verò i
psos admiserint, facile eos non ex
pellant. Quæ expulsio vel amotio
pertineat illis, sicut nominatio &
electio. Causæ verò perpetuæ siue
temporalis expulsionis lectorum,
vel cuiusq; eorum, siue vacationis
cathedrarum specialiter sint quæ
sequuntur. Prima obitus lectorū.
Alia absentia à lectura per spatiū
trium mensium. Tertia infirmitas
perpetua. Quarta negligentia, vel
malum regimē ipsarū cathedrarū,
quod veniat in dispendiū audientiū.
Quinta est si habuerit publicā con
cubinā, vel mulieres suspecte fre
quētauerint domum eius. Plures
alię causæ possunt cōtigere quib^o
iuste amoueātur à lectura supradic
ti lectores, quas in arbitrio insti
tutorū relinquimus, super quibus
oneramus corū cōsciētias. In quar
to & quinto modis vacationū, vo
lumus quod præcedat à patronis
charitatiua monitio corā Rectore
& consiliarijs, quod si lectores non
se correxerint post mensem à tēpo
re factæ monitionis declarent ca
thedram illam vacare.

¶ De habitatione & salariū
lectorum.

35 **S**ed quia in alia constitutione ex
titit ordinatum, vt in scholis,

quæ sunt circa prædicti monaste
rium legant duo lectores, vnus
theologiam, alter verò philoso
phiam, quos volumus propter vti
litatē studentū & collegialū habi
tationē habere prope memoratū
collegiū, & nō in ciuitate. Quibus
deputamus ad morandū partē su
periorū domus quæ respicit ad se
ptentrionē: nā inferiorē partē de
putauimus vt sit hospitale, in quo
fideles possint adipisci & cōsequi
indulgentiā & plenariā absolutio
nem, quā præfatus sanctissim^o dñs
noster Sixtus Papa quarto perpe
tuo cōcessit decedētibus in præfa
ta domo, ad hoc per nos deputata.
Prædicta verò lectores habeāt por
tas suarū habitationū extra prædi
ctū collegiū, ne familiares lectorū
ad collegiū, nec collegiales ad ha
bitationē lectorū possint transire
per interiorē domū, nisi ab extra
rantū. Qui lectores deferant suā su
pellectilē & ornāmēta domus &
cætera necessaria, nā nihil aliud ac
cepturi sunt à prædicto collegio,
præterquā mercedem suā quæ eis
datur ratione lectionū quotannis,
vt supradictū est. Quæ quidē retri
butio detur eis, atq; soluatur hoc
modo. In fine mēsis Decēbris Re
ctor & cōsiliarij teneātur persolue
re vnicuiq; lectorum quartam par
tem totius mercedis. Item in fine
mēsis Martij aliā quartā partē: aliā
in fine Iulij: vltimā verò in fine Se
ptēbris. Itaq; eo tēpore omnino sit
redditum eistorum salariū, & in
prædictis terminis bene & rea
liter sine dilatione persoluantur
quartæ prædictæ alioquin per cen
surā ecclesiasticā virtute dicta
rum facultatum nobis concessarū
patroni procedant contra ipsum
Rectorem

Rectorem & consiliarios, quos cōpellant obseruare & complere cōtenta in hac constitutione, prout eis bene visum fuerit.

¶ De tempore quo lectores possunt esse absentes, & quis eo tempore debeat legere.

36

Tem ordinam^o, quod prædicti lectores legāt omnibus diebus lectiuis in præfatis scholis, & nō possint substituere alios, excepto tempore infirmitatis: & in tali casu substituāt alios, & lucrentur totum salarium integre. Si tamē aliqua causa occurrerit eis propter quam oporteat eos esse absentes à suis lectionibus, petant licentiam à patronis collegij, qui in talibus casibus considerent si causa est legitima, necne. Confiderent etiam damnum venturū propter sui absentiam, multis qui venerant eius audituri doctrinam: & si visum fuerit prædictis patronis quod debeant talem licentiam concedere, concedant. Et possit vnusquisque lector in similibus causis habere licentiam triginta dierum singulis annis, & tunc tēporis substituatur alium, & lucretur in his tri-

Lecto-
res pos-
sunt ces-
sare om-
nino à
die san-
cti Lau-
rentij vs-
que ad
diē diui
Hierony-
mi, i
addi. 18.
Cardi-
nalis.

ginta diebus suum salariū, & dum legerit per substitutum, satisfaciatur eidem substituto. Si tamē hoc prædictum spatium temporis prætergressus fuerit, nihil lucretur dum fuerit absens, substitutus verò habeat medietatem mercedem cōtingentis eo tempore. Si verò tribus mēsisbus continuis vel interpolatis aliquis lectorū absens steterit, vel cessauerit à suis lectionibus, cessante causa legitima infirmitatis, vel

si aliquod impedimentum perpetuum interuenerit, quicumque lectorem: ipso facto videantur prædictæ cathedræ vacare, & tanquam vacantibus ipsis provideant Rector & consiliarij secundum formā in alia constitutione decretam. Volumus etiā vt vacet, & supersit scholaribus aliquod tempus ad recreandos animos viresque resumendas, quatenus à solennitate natiuitatis virginis Mariæ vsque ad primum diem mensis Octobris cessent prædicti lectores à lectionibus ordinarijs, & sint occiosi qui voluerint.

¶ De exercitio circa officium prædicationis.

ordinamus etiam quatenus collegiales postquam audierint à lectore theologiae tribus annis & studuerint, omnibus dominicis diebus & festiuitatibus solennibus post primam missam conueniant in loco ad hoc deputato, videlicet in scholis: vt discant sibi modum & exercitentur, proponendo populo verbum Dei, vbi secundū gratiam vnicuique collatam, proponat inter seipsum Dei verbum per modum exclamatorium. Et hoc cōmittimus prædicto lectori theologiae, vt secundum quod viderit vniuscuiusque dispositionē & habilitatem, sic distribuatur eis ipsas propositiones, quibus intersint omnes collegiales, legitimo impedimēto cessante, vel licentia Rectoris non interuiniēte: alioquin priuetur in mēsa ea die à vino, quibus actibus admittantur, tam ad audiendum, quā ad proponendum religiosi: & quicumque;

37

Vide in
addi. 17
Caruaja
lis.

CONSTITUTIONES

quicunque scholares qui voluerint interesse admitti.

¶ Quibus temporibus habitantes in collegio debeant confiteri, & recipere eucharistiā.

38

Sacra enim scriptura dicit, In anima malivola, & in corpore subiecto peccatis, non intrabit sapientia. Ideo statuimus & ordinamus, quod omnes collegiales & ceteri habitantes collegium, teneantur saltem ter in anno confiteri peccata sua proprio sacerdoti, vel alteri idoneo. Primò, in principio suarum lectionum. Secundò, in quadragesima. Tertiò, in mēse Iunij ante electionem Rectoris & consiliariorum. Deinde toties quoties voluerint divina fauente eis gratia. Teneantur etiam saltem bis recipere eucharistiā, semel in natiuitate nostri Saluatoris, & iterum in eius resurrectione. Et si forte propter infirmitatem vel aliam causam legitimā non poterunt prædictis diebus sacramenta recipere, cōmunionem, sequentibus recipiant diebus. Si tamen in suspicionem alicuius inciderit Rector, quod non compleat hoc, compellat ipsum portare in fidem & testimonium prædictorum chirographum scriptum manu sacerdotis, cui confessus fuerit peccata sua. Si verò aliquis vel aliqui contēpserint cōplere omnia, quæ in hac cōstitutione cōtinētur: tam in cōfessione, quā in eucharistia dicto impedimēto cessante, eo facto pro prima vice priuentur à portione refectorij, vbi minime admittantur per mensem: & deinde tantum quātū ipse cōplere distulerint quæ prius neglexerant: pro secūda ve-

rò vice priuentur à vestimēto & calciamentis quæ recepturi erant à dicto collegio in sequenti anno: pro tertia autē vice expellātur perpetuo ab eodem collegio, & careant omni commodo & vtilitate quam consecuturi erant in eo.

¶ De conuersatione foeminarum euitanda.

Via mulier fuit causa peccati, & arma diaboli, & expulsio paradisi & vas paratissimū, quo inimicus generis humani sæpe decipit incautos: quapropter maxima cura & diligēcia debent quæri remedia ad euitandū earum cōuersationē & familiaritatē. Ideo prohibemus & vetam⁹, strictē atq; expressē præcipim⁹, ne aliquæ mulieres, quāuis honestissimæ ingrediātur prædictū collegiū aliqua causa vel occasione: & si quis collegialiū vel aliorū in eo cōmorantiū introduxerit eas, vel derit occasionē introeundi, grauius puniatur à Rectore, hoc excepto, quod si tēpore infirmitatis alicuius mater vel soror eius venisset ad vidēdū eum, vel aliqua alia mulier senex nulliq; suspecta vellet sibi facere aliquod beneficiū vel medicinā: in tali casu de licencia Rectoris ad hoc expressē cōcessa, permittimus quod possint ingredi, & publicē stare modicū spatiū. Nō tamē permittimus, vt aliqua mulier pernoctet in collegio, quāuis mater siue soror, aut quæcūq; alia fuerit multum cōiuncta alicui collegialium vel aliorum in prædicto collegio commorantium. Quod si factū fuerit contrariū vel permisum scienter, vel aliquis cōmiserit vitium carnis in dicto collegio, siue fuerit

39

fuert Rector, siue quicūque alius
 officialis vel collegialis, siue habi-
 tator ipsius collegij, & participes
 ipsius, qui scientes celauerint ipsū
 facimus, & qui consenserint aut cō-
 suluerint, volumus quod ipso facto
 incurrāt peritium: & insuper sta-
 tuimus & ordinamus, quod perdāt
 omne ius & actionem, quam ha-
 bent ad ipsum collegium, & sine
 remissione aliqua vel dilatione ex-
 pellantur ab eo.

Hec pœ-
 na nō ac-
 cusatiū
 callatur
 in addi-
 s. Cardi-
 nalis.

¶ De exercitio collegialiū cir-
 ca scientiam.

Voniā experimen-
 to didiscim⁹ theo-
 ricam siue exerci-
 tatione esse in ho-
 minibus quasi im-
 perfectā & inchoa-
 tam doctrinam dū

vide ad
 diti. 18.
 Caruaj.

Hic mo-
 d⁹ exer-
 citij an-
 tiquissi-
 ma con-
 suetudi-
 ne est
 abroga-
 tus, & lo-
 co ei⁹ fit
 vt à die
 omniū
 sctorū,
 vsq; ad
 quadra-
 gesimā
 in quali-
 betteria
 4. cui⁹ li-
 bet heb-
 doma-

taxat, eamq; parum prodesse: nisi
 fructus emittat: ideo nos cupiētes
 vt collegiales prædicti maiore con-
 sequantur intelligentiam, eorum
 quæ legerint & studuerint: ordi-
 namus, quod omnibus diebus non
 lectiuis à principio studij vsq; ad
 dominicā resurrectionis, hora ter-
 tia: à resurrectione verò vsque ad
 festum sancti Michaelis mensis Se-
 ptembris, hora prima post meri-
 diem, omnes collegiales conueniāt
 in capitulo præfati collegij. vbi de
 præcepto lectorum ipsis præsentibus
 vel saltē Rectore, aliquis scho-
 larium in sua facultate proponat
 aliquam quæstionem, quam mode-
 stē atque honestē inter ipsos ordi-
 nariē disputetur. Si fortē ille qui
 proposuerit prædictam quæstionē
 nesciuerit respondere argumento
 vel argumentis obiectis in contra-

riam partem, alius scholaris cui le-
 ctor qui præsidens fuerit prædicto
 actui, vel in eius absentia Rector
 præceperit respondeat, & quantū
 poterit & sciuerit defendat quæ-
 stionem proponentis eiusque fun-
 gatur vice: & sic discurrendo per
 omnes scholares continue fiat hoc
 exercitium suorum studiorum &
 scientiarum temporibus supradic-
 tis inter eos. Volumus tamen vt
 in huiusmodi occupatione multū
 conterant tempus, sed facto signo
 à præsidēte huius actus, omnes ces-
 sent à prædicta exercitatione. Et si
 fortē occasione huius occupatio-
 nis aliqua inter eos exorta fuerint
 scandala, puniantur strictē à præ-
 sidente ipso. His autem exercitijs
 admittantur quicunque scholares
 voluerint adesse: exortamus tamē
 omnes collegiales præfati collegij,
 vt quotidie sine interpolatione au-
 diant lectiones ordinarias, quæ in
 memoratis scholis legēdæ fuerint,
 quæ ad suam pertineant faculta-
 tem. Qui verò sine legitimo impe-
 dimento defuerit lectioni ipso die
 in refectorio priuetur à vino, & si
 fortē aliquod iustum habuerit im-
 pedimentum, teneatur illud mani-
 festare Rectori alioquin prædicta
 pœna plectatur.

de vnus
 collegia-
 lis defe-
 dat con-
 clusiones
 magnas
 in quib⁹
 dñs Re-
 ctor p-
 ponit
 quæstio-
 nē, & re-
 liqui om-
 nes de-
 bent ar-
 gumēta-
 ri. Hoc
 fit in re-
 fectorio
 cū pri-
 mū clau-
 duntur
 fores col-
 legij.

Pœna
 non au-
 dientiū
 lectio-
 nes ordi-
 narias.

¶ De his qui nouiter auxe-
 rint redditus.

Opera pietatis & vir-
 tutis augeantur & cre-
 scāt, sagaciter debēt ho-
 mines exquirere mo-
 dos licitos atque hone-
 stas causas: propterea statuimus &
 ordinamus, quod quicunque in fu-
 turo authoritatē apostolica, vel a-

41

CONSTITVTIONES

lās prout de iure est permissum applicare seu annexare prædicto collegio voluerit præstimoniam, seu aliqua beneficia simplicia, seu bona temporalia, ex quorum redditibus proueniant singulis annis ipsi collegio septem millia morapetitorum: in tali casu Rector, qui pro tempore fuerit, assignet vnā cameram in dicto collegio, quæ perpetuo detur scholari descendenti de genere benefactoris. Cuius scholaris nominatio ipso dotatore uiuente, sibi pertineat quicquidem scholaris recipiatur, tractetur & reputetur à collegialibus in omnibus sicut quilibet aliorum collegialium à die quo ipsum collegium receperit supradictos redditus & prouentus. Qui collegialis recipiatur & calificetur modo quo supra diximus ceteros collegiales calificari. Et si talis fuerit habens in se qualitates in his constitutionibus positas singulis collegialibus recipiendis conuenientes, nullo modo patietur repulsam à prædicta admissione. Si verò durante septennio fecerit in præfato collegio aliquid dignum expulsionem iuxta tenorē harum constitutionum, & sic fuerit expulsus, vel completo ipso septennio alius de genere doctatoris se obtulerit habilis & qualificatus, ut dictum est, recipiatur in vita institutoris ad votum & nominationem eius. Et si forte vacante dicta camera non fuerit aliquis inuentus de genere institutoris, qualificatus qualitatibus in his constitutionibus contentis, recipiatur alius extraneus, qui sit idoneus, & oret semper dominum pro anima illius qui prædictam cameram doctauit, & pro animabus defunctorum de ge-

re eius. Et quodocunque inuentus fuerit aliquis de genere doctatoris vel parentelæ qualificatus (ut dictum est) cedat ei, qui prius cameram possidebat, reddens Deo gratias, & institutori prædictæ cameræ, pro tempore quo ipse eam possedit & profecit in scientia. Prouideat tamen Rector, qui tunc fuerit: quatenus talis collegialis sit de genere instituentis verè & realiter. Si tamen ex illo genere concurrerint duo vel plures, qui magis idoneus fuerit inuentus & habilis, ille admittatur, prout visum fuerit Rectori & lectoribus.

¶ De hora claudendi collegiū, & de absentijs collegialium.

T quia esset inhonestum, & alios ad scādalum prouocaret, si collegiales vel habitantes in dicto collegio per noctem irent extra ipsum, vel dormirent: ideo ordinamus & statuimus, quod Rector & consiliarij infra quatuor dies post confirmationē in proprijs officijs diligenter attendant & considerent personam aliquam prædicti collegij, fidelem, & honestam, cui committant clauēs memorati collegij, & custodiam ipsius. Quā sic exequatur. Tempore prandij & cœnæ semper fores sint obseratę clauibus, & quolibet die hora qua fit signum ad orationem qua virginē deprecamur, in dicto monasterio statim claudantur portę clauibus. Quasquidē clauēs ianitor ponat in cella Rectoris, & nō aperiatur prædicta porta quousq; pulsetur cāpana ad designandā primā missam in prædicto monaste-

monasterio, qua pulsata statim aperiatur, & eat Rector cū collegialibus (vsupradictum est) ad præfata tam missam, & vsque ad illud tempus, p^o minime aperiatur prædicta porta: nisi aliqua occurrerit necessitas quæ euidens sit eidem Rectori. Si verò clausa ianua aliquis collegialium venerit ad ipsum collegium, non aperiatur ei, nisi de speciali licentia eiusdem Rectoris: & sequenti die talis collegialis in mensa poenitentium sedens comedat panem & aquam: præterquam si iustā attulerit excusationem, & super hoc deducat aliquod testimonium faciens fidem eidem Rectori. Et si forte iterum ceciderit in eodem errore, tribus diebus faciat, vt dictum est, in pane & aqua poenitentiam. Si verò tertio euenierit sibi, idē priuetur à portione refectorij per annum integrum: & si his poenitentibus non emendauerit se, expellatur omnino à dicto collegio. Si autem aliquis collegialium, vel aliorum in dicto collegio commorantium dormierit aliqua nocte extra collegium sine licentia Rectoris (quæ non debet dari sine iusta & licita causa) quam arbitrio eiusdem Rectoris comittimus: super quo suam cōscientiam oneramus: pro prima vice priuetur à medietate portionis refectorij per annum. Si verò sine licentia Rectoris steterit absens decem diebus, priuetur à dicto collegio. Si autē minor fuerit mora priuetur à tota portione refectorij per annum. Et si forte aliquis clausa ianua per fenestrā vel alias egressus fuerit à collegio: præter periurium, quod volumus incurrisse ipsos factos, priuetur à collegio, & omnino expellatur ab eo si

vide ad
di. 10. f. 1.
datoris,
& addi.
6. Cardi
nalis, de
hora
clauden
di & ape
riēdicol
legium.

De poe
ria ve
nientis
clausa
iua, vi
de in ad
ditio. 19
Caruaja
lis.

De dor
miētib⁹
extra
collegi
um sine
licentia
Rectoris,
vide
in addi.
19. Car
uajalis.

De egre
diētib⁹
à colle
gio clau
sa ianua

ne aliqua remissione. Volumus autem, quod si aliquis collegialium habuerit manifestam necessitatem, qua debeat abire, vel propter sua negotia, siue parētum, vel propinquorum suorum: possit Rector cū consiliarijs dare sibi licentiam trium mensium, quam licentiam non possint alicui dare nisi ter in toto septennio. Et si forte aliquando accepta dicta licentia ultra tres menses absens steterit à dicto collegio, priuetur ab eo, & non admittatur amplius. Volumus etiam & ordinamus, quod si quis collegialium de præcepto Rectoris & consiliarium steterit extra collegium aliquos menses propter negotia eiusdem collegij: illud tempus non computetur ei in suo septennio: sed cōpleto septennio, stet in præfato collegio tanto tempore quanto stetit extra ipsum propter eius negotia: hac conditione, quod ostendat absens ipsas factas in utilitate collegij subscriptas & firmatas manu Rectoris & consiliariorum, quorum præcepto missus fuerat. Et si aliqui infirmi petierint licentiam abscedendi à collegio causa recuperandę salutis, concedatur eis duos per duos menses tantum à Rectore & consiliarijs: sanis verò ad sui recreationem concedatur quolibet anno per quindecim dies.

ultrano
uē men
ses hic
cōcessos
additur
vnus a
lius mē
sis, in ad
ditio. 19
Caruaj.
duo mē
ses q̄ cō
ceduntur
infirmis
& quin
decim
dies re
creationis
oib⁹
cōcessi
quolibet
āno,
cōputā
tur iter
absētiæ
factas p
negotijs
dom⁹ ra
tiōe hu
ius cōsti
tutionis
& alteri⁹
cōtrēte
in libro
aliarum
cōstitu
tionū, q̄
rapt⁹ est
à colle
gio. Est
etiā an
tiquissi
ma con
suetudo
& declar
atio pa
tronorū
facta an
no. 1561.

¶ De submissione collegij, & visitatione habitantium in eo.

ET quia secundum iuris dispositionem, nihil prodest condere leges, statuta, & ordi-

CONSTITUTIONES

ordinationes, si defuerint fautores, adiutores, & executores: propterea ut iste ordinationes & statuta debite observentur, tam à Rectoribus & alijs personis, pro tempore in eodem collegio permanentibus, & ut collegiales inhabitantes in eo: si propter bonum obedientie & virtutis noluerint contenta in his nostris constitutionibus observare: saltem timore pœne & executionis abstinere ab illicitis. Statuimus, volumus & ordinamus quatenus prædicta domus & collegium & habitantes in eo subijciantur domino Episcopo diocessano Seguntino in omnibus, quæ de iure sibi competunt super subditos in sua diocesi commorantes, & mihi dum vixero: post obitum verò meum subijciantur patronis, quos ego in dispositione ultimæ voluntatis meæ relinquo. Quos omni affectu oro & deprecor in charitate Iesu Christi domini nostri, quatenus singulis annis die sequenti quartam dominicam quadragesimæ conveniant ipsi, vel duo alij quos ipsi deputaverint, simul cum Archidiacono de Almazà qui tunc fuerit, si residerit in ecclesia Seguntina: & hi tres in hebdomada post dominicam in passionem vadant ad dictum collegiū, & visitet ipsum: & si opus fuerit cum iuramento inquirent à personis dicti collegij veritatem circa vitam, mores, conversationem, & regimen Rectoris, ac consiliariorum & collegialium, & aliorum omnium in prædicto collegio commorantium, & in omnibus in quibus viderint necessariam correctionem & reformationem, habentes Deum ante oculos suos, tam in capite quam in membris, simpliciter & de plano siue forma iuris

quærant veritatem, corrigant, emendent, & reforment quod viderint esse castigandum ac corrigendum. Et si viderint aliquos deliquisse in aliquibus correctionibus non expectat ad Rectorem & consiliarios secundum has nostras constitutiones: damus illis facultatem liberam, ut possint corrigere, castigare, reformare, punire, & suspendere delinquentes, secundum demerita suorum delictorum. A quibus correctionibus, castigationibus, reformationibus, punitionibus, suspensionibus, expulsionibus, à dicto collegio nemo possit appellare vel reclamare ad aliquem iudicem superiorem in iudicio vel extraneum: nec habeant recursum ad aliquem, nec possint uti nec utantur aliqua impetratione, siue literis indulgentiarum, privilegio, remissione, vel dispensatione, nec alio remedio, quo prædictæ correctiones, reformationes, punitiones, depositiones, & expulsiones à dicto collegio careant suo effectu. Contra quod si quis ex dicto collegio, vel aliquis pro eo ausu temerario aliquod præsumpserit facere, vel attentare directe vel indirecte, publice siue occulte, ipso facto incurrat perjurium, & expellatur à dicto collegio, in quo nunquam amplius admittatur. Prædictis etiam auctoritatibus subdelegamus ex nunc & concedimus prædictis patronis liberam facultatem, ut possint statuere & ordinare, præcipere & reformare, omnia quæ viderint expedire ad utilitatem & laudabile regimen ipsius collegij, ac executionem harum nostrarum constitutionum, cum adiectione pœnarum,

hoc nullus est momenti, quia repugnatur iuramento.

rum, atque fulminatione censura-
rum, sicut & nos auctoritate apo-
stolica fungimur in hac parte: hoc
excepto, quod non possint deroga-
re, contradicere, vel mutare has no-
stras constitutiones & ordinatio-
nes aliquo modo, nobisq; reseruā-
res, correctionem, additionem, de-
clarationem, & aliam quancunque
ordinationem necessariam ad has
constitutiones & bonam reforma-
tionem prædicti collegij. Et si præ-
dicti deputati, visitatores fuerint
negligentes, & vsque ad dominicā

de Quasimodo, id est, dominicā in
non pos octauas paschæ nō peregerint per
sunt visi dictam visitationem: ordinamus,
tare col quod in illo anno in quo fuerint
legiū, ni negligentes de cætero nō se intro-
si in his mittant in eadem visitatione, sed
dieb⁹ af signatis Prouisor & Vicarij qui præsentēs
vſq; ad in ciuitate Seguntina fuerint suc-
dñicam cedant eis, & faciant dictam visita-
de quasi tionem, correctionem, reformatio-
modo. nem, atque omnia superius memo-
Vide in rata omnibus annis quibus prædi-
fra cōlli cti visitatores fuerint negligentes
tu. 46. auctoritate huius nostræ constitu-
tionis.

¶ Contra iniuriosos & inhone-
ste viuentes.

44

Ed quia multoties in
similibus congrega-
tionib⁹ cōtingit, quod
aliqui scholares, vel
aliæ personæ Dei ti-
more postposito & honestate, in
magno vilipendio & opprobrio
sue societatis inter se, vel cum alijs
extraneis inhoneste loquendo si-
bi inuicem faciunt iniurias, & lo-
quuntur verba diffamatoria & de-
tractoria, & aliquando sequuntur

inde vulnera, damna, mutilationes
membrorum & mortes, & alij re-
lictō studio literarum occupātur,
& se intromittunt ad cantandum
cantilenas & pulsandum cytharas
& alia instrumenta secularia: nos
vero cupientes non solum damna
euitare, verum etiam eorum cau-
sas vnde possunt dependere simi-
lia mala & alia pericula huiusmo-
di: ordinamus, quòd si aliquis col-
legialium, vel aliorum in præfato
collegio commorātium cuiuscun-
que conditionis fuerit dixerit ali-
cui prædicti collegij, vel extraneo,
aliqua verba iniuriosa, vel detra-
ctoria in eius præsentia vel absen-
tia, quæ veniant in iniuriam vel in
famiam, aut alij contra alios arma
acceperint, & aliqua eorum quæ
supra memorauimus vel similium
fecerint, aut perpetraverint, tales
castigentur & puniantur ad arbi-
trium Rectoris & consiliariorum
vel maioris partis eorum. Et si cō-
siliarij fuerint in suis votis diuersi
vel æquales, Rector accipiat secū
ambos lectores, qui prædictas le-
gunt cathedras & excessus illorū
puniantur, & castigentur secundū
arbitrium Rectoris, consiliariorū
& prædictorum lectorum, vel se-
cundum maiorem partem eorum
sine aliqua remissione. Et si fortē
aliquis collegialium dixerit se vi-
disse vel audisse aliquid ab aliquo
quod alicui alteri sit opprobrio
vel infamiæ, & illud non probaue-
rit saltem per vnum testem, iste ta-
lis delator puniatur tanquam fal-
sus accusator, & tanquam princi-
palis author prædictæ infamiæ. Pro-
hibemus etiam, ne collegiales, aut
alij habitatores in prædicto colle-
gio vtātur cytharis, aut alijs instru-
mentis

CONSTITVTIONES

mentis secularibus, verumtamen si voluerint habere monacordiū, vt discant ludere in organis, quibus seruimus Deo & ecclesie ornantur in cultu diuino: illud tantū possint habere & non alia, cū hac conditione, quod singulis diebus non possint in illo ludo exerceri vltra vnam horam: nam aliter esset causa, quod vacando his rebus intermitterent literarum studiū. Qui verò alium fecerit, puniatur ad arbitrium Rectoris.

¶ Qualiter fiat cōcordia inter discordes.

45

I verò contigerit, quod aliqui memorati collegij inter se habuerint aliquod disidium: ordinamus, quod illi qui hoc viderint vel præsentes exteterint, cū omni diligentia & charitate laborent, quatenus restituatur inter eos pax & concordia, & fiant amici. Si autem noluerint discordes reddere in cōcordiam post monitionem Rectoris & consiliariorum, statim teneantur egredi à præfato collegio: & tandiu sint extra collegiū, quandiu durabit eorum contumacia. Et si fortè aliquis collegialium, vel aliqui durante discordia & inimicitia præbuerit fauorē alicui discordantium: ille talis præcepto Rectoris faciat poenitentiam in mensa poenitentium, primò die in pane & aqua: secundò in pane & aqua & vino: tertio verò comedat ea, quæ alij collegiales comedunt, nō tamē bibat vinum. Si autem iterum idē fecerit, imponatur ei poenitentia prædicta in duplo.

¶ Quod nemo ferat arma offensua, & de punitione delictorum.

Emo collegialiū præsumat portare arma maxime offensua sine specialī licentia Rectoris, cui ostēdat causam iustam cur hoc facere possit.

46

Quod si quis fecerit contrarium, habeat quatuor diebus poenitentiam in refectorio in mensa poenitentium priuatus à vino. Et si aliquis habitantium in prædicto collegio, aliquem percusserit in eo vel extra eum aliquibus armis, vel lapide aut fuste, siue dederit ei alapam, vel fecerit aliquid simile, expellatur à collegio sex mensibus: & si percusserit alium quēlibet licet non sit de collegio, expellatur per quatuor menses. Quicunq; verò in poenam suorū scelerum fuerint expulsi à collegio, nullū emolumentum habeant extra illud. Et si Rector & consiliarij fuerint negligentes, vt differant vltra tres dies executionem facere poenarū, in his constitutionibus positarum vel aliarum quæ suo relinquuntur arbitrio, ipsi & delinquentes puniantur à patronis vel à visitatoribus tempore visitationis memorati collegij, iisdem poenis, quibus rei puniendi erant. Et si contigerit quod collegiales, vel alij habitatores collegij se inuicē offenderint, vel iniuriam intulerint verbis inhonestis & scandalosis, ponat eos Rector in cōpedibus, tot diebus, quot ipse viderit expedire secundum qualitatem eorū excessuum. Et si aliquis supradictorum murmurauerit contra Rectorem, vel detra-

46 detraxerit de eo vel de cōsiliarijs, dicens quod pœnitētia vel pœna sibi iniuncta fuit iniusta, vel immoderata, vel aliquid simile: tunc Rector & consiliarij moti bono zelo correctionis, cum consilio patronorum augeant illis in duplū prædictas pœnas & pœnitentias. Volumus tamē & permittimus, quod si aliquis sic castigatus & punitus à Rectore & consiliarijs crediderit sibi fieri iniuriam in huiusmodi punitionibus, quod possit eis ante patronos, vel tempore visitationis conqueri, aut ipsos de Rectore & consiliarijs de iniuria sibi facta, & administretur eis iustitia. Verū tamen si Rector vel aliquis consiliariorū voluerit recedere à dicto collegio, liberum sit conquerentibus, quando voluerint proponere causam suam ante tēpus visitationis contra illos apud patronos, qui cognita veritate dimissa iuris solennitate compellant prædictum Rectorem & consiliarios facere illis condignam satisfactionem secundum equitatem.

¶ Quod collegiales non ingrediantur coquinam, aut cellā pistoriā, aut vinariā, & de hora prandendi aut cœnādi.

47

Rdinamus etiā & statuimus, quod nullus collegialium, vel aliorum in memorato collegio commorantium ingrediantur coquinam, aut cellā vinariā, siue pistoriā, nec in alijs domibus officiorum, sine iusta causa & cum licentia Rectoris, præter officiales ad illa deputatos: qui

verò contrarium fecerint puniantur prout visum fuerit Rectori. Quia tamen dictum collegium est fundatum in loco frigido, permittimus quod à die omnium sanctorum vsque ad diem sanctū pasche antequam collegiales veniant ad prandium, accendatur ignis in camino aliquo de lignis leuibus & aridis, puta de iunipero, aut alio simili quo caleant antequā sedeant ad mensam. Idem fiet hora cœnæ diebus, quibus necessarium fuerit arbitrium Rectoris dum tamen ligna ipsa qualibet die non sint maioris quantitatis quā minus iumentum possit portare. Tempus verò quo debent prandere collegiales erit à die diui Hieronymi, qui est initium ipsius studij, vsque ad resurrectionem dominicā, comedant hora vndecima ante meridiem, cœnent octaua hora post meridiem. A resurrectione verò vsque in finem Septembris, prandant hora nona ante meridiem, & cœnent toto isto tempore & dominicis diebus quadragesimæ hora quinta post meridiem.

de hora prandij accōne & de ingressu ad coquinam vide ad diti. 20. Caruajalis.

De cœna pauperū hospitalis, vide in addi 19. fundatoris.

¶ De temporibus quibus morbi eueniunt contagiosi.

Ed quia propter nostra scelera, Deo permittēte corrumpitur & inficitur aer, vnde inter homines sequuntur in plerisque locis, à quibus permissum est fugere, tam per legem diuinā, quā per canonicas institutiones: quapropter si contigerit (quod Deus sua bonitate & misericordia auertat) vt aliqua grauis interueniat pestilentia in ciuitate

48

tate

CONSTITVTIONES

rate Seguntina, vnde manifestè cognoscerent collegiales imminere, & voluerint deliberata mète à prefato collegio abscedere, hanc seruabunt formam. Primò conueniètibz ipsis in vnum deliberabunt de abcessu: quo facto, videant si aliqui eorum sponte voluerint remanere maneat cum Christi pace, in custodiam domus. Si tamen omnes dixerint velle abire, in tali casu ne ipsum collegium relinquatur sine custodia, sortiantur inter se omnes collegiales terdecim & ceteri qui in ipsa domo morantur, & quatuor quibus fors ipsa sine fraude contigerit, maneat ad custodiendam domum sub pœna infra scripta. Quicunque verò remanserint in custodia domus, non possint post prædictam fieri absentes. Cùm cessauerit pestilentia sollicitent patronos, vt præcepto ipsorum collegiales reuertantur ad ipsum collegium, qui patroni considerent dispositionem temporum, & utrū aer sit saluber necne: & si viderint quod iam pestilentia illa cessauerit, & quod regressus collegialium absentium verisimiliter est sine periculo: & quod etiā alij qui hac de causa relicta ciuitate fugerunt iam reuertuntur ad propria, ponant editum in valuis collegij in præsentia notarij publici & testiū cum die, mense, & anno: quo edito vocentur omnes absentes, vt infra sexaginta dies à die affixionis eiusdem editi, veniant ad residendum in dicto collegio. Et sub obligatione omnes veniant infra prædictū tempus, iusta non impediēte causa grauis, scilicet, infirmitatis: de quo ipso impedimento, qui taliter fuerint impediti, certiores faciant

Satis est
q̄ remaneant
duo col
legiales
ex addi
tione. 7
Cardi
nalis.
Sed hac
de re vi
de vlti
mā di
sp̄sio
nē in ad
di. 33 Ca
rauaia.

prædictos patronos infra memoratum tempus per authenticam scripturam omni fictione cessante: alioquin rebelles & contumaces huic dispositioni priuentur à collegio, & expellantur, & non admittantur in eo à tempore contumaciæ & ultra. Et qui sic fuerint absentes à die quo reuersi fuerint ad idē collegium vsque ad annum completum, nulla alia vtantur absentia. Qui verò remanserunt ad custodiendum dictum collegium, à die qua reuersi fuerint ad minus sex collegiales illorum qui fuerant absentes possint petere licentiam ad sui solatium, quæ non denegetur eis, & possint vti ad minus duplicata absentia in illo anno qua iuxta has constitutiones alias debebāt vti.

¶ Quod filij diuitū non admittantur in collegio.

Via in alijs similibus domibus & collegijs contingit iam, aliquos filios diuitum fraudulenter iuisse ad presentatores, dicentes se esse pauperes, vel quod eorum parentes nolunt eis dare necessaria, vt possint se ad studium conferre: exortamus iam dictos decanos & capitulantes presentatores, quatenus fiant certiores quorum filij sunt hi qui petunt dictas nominationes & præsentationes: & si eorum parētes habuerint bona temporalia, quibus possint commodè eos in studio sustentare noluit tales præsentare, quia nihil aliud facerent quam defraudare pauperes indigentes, ad quorū subuentionem hoc fuit fundatum collegium. Si tamen contigerit, quod impor-

49

Qui nā
appellē
tur diui
tes, vide
supra in
cōsti. 12.

importunitate vel aliquo dolo in dicti presentatores nominauerint personas similes, scilicet, filios diuini, non recipiantur à Rectore & consiliarijs. Et si iam recepti fuerint & postea vere cognouerint patres eorum habere bona quibus eos possint in studio sustentare: habito consensu patronorum expellantur à dicto collegio. Et si tales (vt diximus) non receperint, vel receptos expulerint, hoc notum faciât presentatoribus, quibus placeat alios nominare scholares pauperes. Et infra duos menses post dictam notificationem factam per authenticam scripturam non presentauerint aliquam personam sufficientem: deinde possint Rector & consiliarij recipere alium collegialem extraordinarium, prout dictum est in alia nostra constitutione, quam fecimus de receptionibus & deuotionibus nominationum collegialium ad Rectorem & consiliarios propter negligentiam presentatorum.

¶ Qui collegiales non lucentur vestuarius.

50

Tē præcipimus & ordinamus, quod collegiales qui non fuerint recepti in dicto collegio ante diem diuini Hieronymi, illo anno non lucentur vestuaria annualia: sed receptus post dictum festum sibi prouideat in vestimentis donec dies eiusdem festi redeat, ne dissimilis sit his cum quibus moratur in habitu.

¶ De veneratione festi diuini Blasij.

Via sacra nos monet scriptura & obligat vt laudemus Deum in sanctis suis, ipsa testante & dicente. Laudate dominum in sanctis eius: laudatur sane atq; magnificatur celi terræque dominus & conditor, cum honores impenſi suis martyribus referuntur: nec minorem mercedē laudator martyris quam Christi expectat ipso promittente, cui ait. Qui vos recipit, me recipit: & qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem accipiet prophetæ: hac nos spe ducti propter singularem deuotionem, qua semper venerari sumus diuum Blasij Episcopum & martyrem: volumus & ordinamus, quatenus Rector & consiliarij prædicti collegij in solennitatem ipsius adsint primis vespers quæ cantantur in vigilia ipsius in ecclesia maiori huius ciuitatis Seguntinæ, & in die ipsius adsint missæ primæ, quæ cantanda est à capellano maiore in dicta ecclesia in capella ipsius beatissimi Blasij dudum fundata à progenitoribus meis, quam alias doctauimus. Vbi cum summa deuotione perſtēt, & in dictis primis vespers vnusquisque per se vel bini & bini recitēt vespers defunctorum cum duabus orationibus: prima, Deus qui inter apostolicos sacerdotes: altera, Deus veniē largitor. Sequēti autem die dicant etiam primum nocturnum defunctorum cum laudibus & prædictis orationibus, pro animabus fundatoris & doctatoris eiusdem capellæ, & pro animabus meorum defunctorum, à quibus recepi maxima bona, quæ fuerunt causa & principium quo prædictum facerem collegium & doctarem.

Quicūq;

51

De veneratione diuini Blasij vnde in aditione 21. Caranajalis

CONSTITVTIONES

Quicumq; verò sine iusta causa neglexerit hanc complere ordinationem, præter hoc quod erit transgressor nostræ cōstitutionis, faciat poenitentiam in refectorio illa die arbitrio Rectoris: cuius conscientiam super obseruantia & executione istius nostræ ordinationis strictè teneramus. Prouideat autem ipse Rector & curam habeat, vt aliquis collegialium, quæ ipse cognouerit sufficientem in dicta capella ea die tempore missæ primæ, proponat verbum Dei populo, prout Deus concesserit sibi.

¶ De veneratione festiuitatum diui Hieronymi & diui Antoni.

52

Statuimus & ordinamus, vt Rector & consiliarij in festiuitatibus diui Hieronymi, quæ duæ sunt, & in festiuitatibus duabus beatissimi Antonij presbyteri confessoris, ponant in circuitu mee sepulturæ, quæ in medio capellæ dicti monasterij consistit, sex cereos, quorum quilibet sit ponderis vnius libræ, qui ardeant ad primas vespervas vniuscuiusque istorum festorum, & in die sequenti ad maiore missâ. **ET QVIA** annuatim in die obitus mei, prior & conuentus prædicti monasterij dicturi sunt vespervas, & vnum nocturnum cum tribus lectionibus defunctorum, & in sequenti die etiam missam pro anima mea: ordinamus, quod prædicti Rector & consiliarij in die prædicti anniuersarij ponant in circuitu monumeti mei quatuor faculas cereas, qua-

rum vnaquaq; sit ponderis quinque librarum quæ ardeant dum dicentur vesperva & nocturnis, & in sequenti die ad missam. Et omnes collegiales teneantur in virtute obedientiæ & sub poena præstiti iuramenti ibidem adesse, & recitare pro anima mea vespervas defunctorum & tres lectiones: sequenti verò die septem psalmos cum letania. Prouideat etiam Rector, vt in hoc anniuersario prædicet aliquis deuotus religiosus, siue aliquis collegialium: prout prior & Rector prædicti viderint esse faciendum. Rector verò & consiliarij, vt videantur grati suis benefactoribus & dicti collegij, singulis annis inuitent rogando dominos ecclesiæ cathedralis & ciuitatis Seguntinæ, quatenus hoc die anniuersarij vellint adesse prædictis vespervis, missæ, & prædicationi, vt vnum ex operibus charitatis compleat. Distribuant quæ collegiales eodē die pauperibus qui ad dictum collegium voluerint venire ad comedendum vnam mensuram cocti panis, quæ vulgo dicitur fanega, & quinquaginta marapetinos epuli, & duas mensuras quæ lingua vernacula dicitur cantaras vini singulis annis in perpetuū. Et ne in prædicta cera nimium recipiat detrimentum idem collegium, ordinamus vt cera quæ superfuerit diuinis officijs peractis, Rector præcipiat ipsam seruari & renouari ad tempora opportuna & similes futuros dies.

¶ De institutione & ordinatione hospitalis, & bulla indulgentiarum, pro his qui in dicto hospitali decesserint.

Christus

Hee poena per iurij aufer tur i ad ditione 22. Car uajalis.

Rector & Prior debent prouidere de cōtionato re.

53

Christus pauper conuersa-
 turus in mūdo pauperem
 scholam discipulorū ele-
 git, ipse que inspirat mentes homi-
 num ad hospitalia fondēda, quibus
 prouideatur pauperibus & mendi-
 cis monens nos & dicens. Stote mi-
 sericordes. Et alibi. Quod vni ex
 minimis meis fecistis, mihi fecistis.
 Et si cuncti Christi fideles ad hanc
 misericordiam exercendam teneā-
 tur, magis ac magis clerici tene-
 mur quorum bona pauperū sunt.
 Hac enim consideratione ducti du-
 dū decreuimus domū quandā pro
 hospitalitate seruāda apud mona-
 steriū prædictū cōstrui facere, quā
 Deo iuuante simul cū collegio fieri
 iussimus & partē inferiorē domus
 altioris dicti collegij cū suo porti-
 cu pro pauperibus Christi recipiē-
 dis deputauimus. Nunc verò ordi-
 nam⁹, quod in eadē domo quatuor
 viri pauperes nō habentes seu va-
 lētes viribus suis victū & vestitum
 quærere, qui noti cōuersione ho-
 nesti & moderati existant in dicto
 hospitali admittātur, ibiq; necessa-
 ria pro victu & vestitu à Rectore
 & cōsiliarijs ipsius collegij, prout
 eis visum fuerit charitatiue admi-
 nistrētur. Vnusq; illorū ad curam
 hospitalis per patronos collegij de-
 putetur, assigneturq; illis omnibus
 vnū ex palatijs in eadē domo exi-
 stētibus cū quatuor lectis per nos
 dimissis & fulcitis secundū formā
 lectulorū ipsorū collegialiū, & his
 cōtenti existant: itaq; abstineant à
 vagatione & circuitu domorū. Hi
 si fecerint aliquid indignum, corri-
 piātur vel expellantur, prout visū
 fuerit patronis, Rectori, & cōsilia-
 rijs. Hæc ergo forma hospitalitatis
 ad minus in eadem domo obserue-

tuis futuris temporibus. Si tamen
 patronis, Rectori & cōsiliarijs præ-
 dictis secundū temporū qualitates
 & statum ipsius collegij visum fue-
 rit, quod hospitalitas in futurū de-
 beat & possit augmērari, relinqui-
 mus arbitrio illorū. Monemus ta-
 mē & hortamur in charitate Dei
 priorē & conuentum ipsius mona-
 sterij, patronosq; Rectorem & col-
 legiales supradictos, ne permittāt
 vllō tempore domum prædictā si-
 ne hospitalitate manere, sed totis
 viribus & ingenijs vt in ea semper
 ad minus hæc hospitalitas vigeat,
 laborēt & procurēt: ne quod deus
 auertat ob carentiā hospitalitatis
 in eadem domo ipsa domus & mo-
 nasterium careant tāto salubri &
 perpetuo priuilegio à sanctissimo
 in Christo patre & domino nostro
 domino Sixto diuina prouidentia
 Papa quarto in salutem animarū
 cōcesso, cuius tenor sequitur & est
 talis.

Sixtus Episcopus seruus ser-
 uorum Dei ad perpe-
 tuam rei memoriā. Saluatoris no-
 stri Iesu Christi, qui cunctis fide-
 libus, tum exēplo, tum etiā saluari-
 bus disciplinis operum miserabi-
 lium personarū curam præcipuā
 cōmendauit, doctrinā euangelicā
 quantum nobis est imitari gestiē-
 tes, ea libenter statuimus: per quæ
 cuiusmodi cōditionis personæ de
 æternæ felicitatis præmijs spem ha-
 bētes eorum paupertatis & mise-
 riæ incōmoda studeāt in hac mun-
 diva patientius tollerare. Hac igitur
 cōsideratione inducti, vniuersis
 & singulis vtriusq; sexus Christi
 fidelibus personis, quas de cætero
 perpetuis futuris temporibus in
 quadam domo, quā dilectus filius

D Ioannes

Bulla in
 dulgen-
 tiarū ho-
 spitalis.

Paupe-
 res ho-
 spitalis
 debēt fa-
 cere om-
 nia, quæ
 i-
 plis à re-
 ctore
 fuerint
 impera-
 tr, ex ad-
 dicti. 23.
 Carua-
 jalis, &
 ibidem
 agitur
 de etate
 eorū dē
 paupe-
 rum.

ADDITIONES FVNDATORIS

Ioannes Luppi de Medina Archidiaconus de Almazā in ecclesia Seguntinā. prope monasteriū sancti Antonij de Porta celi extra muros Seguntinā. ordinis monachorū eremitarum sancti Hieronymi pro hospitalitate inibi seruāda cōstrui fecit, ea vigēte, vel in eodē monasterio decedere cōtigerit, vt cōfessor idoneus secularis vel cuiusuis ordinis regularis quē quilibet eorum pro se duxerit eligendum: eligentis cōfessione diligēter audita, pro cōmissis per eos excessibus & peccatis quibuslibet etiā oblitis de quibus corde contriti & ore cōfessi fuerint, vel si nō poterunt cōfiteri signis cōtritionis apparentibus in mortis articulo plenariā absolutionē impedere libere & licite valeat autoritate apostolica tenore præsentiū indulgemus. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostri indulti infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicę millesimo quadringētesimo octuagesimo tertio, sexto Kls Octobris, pontificatus nrī anno tercio decimo.

ITEM pro adipiscenda & consequenda indulgentia seu remissione plenaria prædicta: ordinamus & statuimus, quod in alijs duabus cameris in dicto hospitali existētibz, dicti Rector & collegiales manu teneant mūda octo cubilia per nos ibi donata, quatuor videlicet in vna pro viris, in reliqua vero alia quatuor similia pro foeminis, in quibus venientes tantum in arti-

culo mortis pro dicta indulgentia consequenda recipiantur.

¶ Recomendatio collegij.

PEractis iam & ordinatis omnibus diuina fauente clementia, vltimo humiliter supplico reuerendissimo ac Illustrissimo domino meo domino Cardinali Hispaniarum, Archiepiscopo Toletano & Episcopo Seguntino: necnon oro dominos reuerēdos episcopos cū debita reuerētia, ac venerabiles Decanum & capitulum ecclesię Seguntinę, & nobiles ciues eiusdem ciuitatis pro tempore ibidem succedētes, quos omnes exortor & charitatiue deprecor: quia potest cōtingere propter variationum temporum, & propter negligentiam vel incuriam eorū, quibus incūbit gubernatio huius domus, vt status eius patiatur detrimentum: quatenus velint ipsum collegium & hospitale defendere, & in necessitatibus statum eorum contra insidias, violentias, & oppressiones fauorabiliter, illa habere recomissa, taliter quod suo fauore & adiutorio à bono statu deueniāt in meliorē cum augmēto in dei seruitio & vtilitate reipublicę. Amen.

¶ Forma iuramēti Rectorum & consiliariorum.

EGO. N. Rector venerabilis collegij pauperū scholarium beatisimi Antonij presbyteri & cōfessoris extra muros Seguntinā. iuro dñi & ad hæc sancta euāgelia, q̄ cū omni fidelitate & potestate, quātū in me erit, institutiones, ordinationes & statuta à pie memorię dño Ioāne archidiacono de

de Almazan, primo fundatore & patrono dicti collegij, aliaq; legiti mi ordinanda in eodem collegio inuolabiliter obseruabo & ceteros eiusdē collegij habitatores obseruare faciam, & in examinatione recipiendorum collegialiu fideliter & diligenter me habebō, semperq; in huiusmodi receptionib⁹, statuta per eundē dñm Ioannē Archidiaconū fundatorē obseruare curabo: prædictūq; officiū & administrationē Rectoratus omnibus, odio, amore, prece, atq; fraude depositis fideliter exercebo, & iura, libertates, bona, fructus, & redditus ipsius collegij conseruabo, & pro posse augmētabo redditus & expēsas eiusdē ordinariē: atq; fideliter scribā seu per aliū vel alios scribere faciā, ac plenā debitā & fidelem de administratione dicti officij condurāte, & in fine tēporis eiusdē administrationis ac ante recessum meū, ab eodē collegio secundū statuta prædicta cū affectu, omni fraude cessante rationē reddā, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta euangelia.

¶ Forma iuramenti scholariu recipiendorum.

56 **E** Go. N. pauper scholaris ad camerā ecclesiæ. N. vacatē in hoc venerabili collegio pauperū scholarium beatissimi Antonij presbyteri & cōfessoris ordinariē nominat⁹, iuro Deū & ad hæc sancta euāgelia, q̄ vobis dño Rectori & successoribus vestris in eodē collegio fidelis & obediēs ero in licitis & honestis: statuta & ordinationes à piē memoriæ Ioāne Archidiacono de Almazan eiusdē collegij primo fūdatore & patrono, ac alia in eodē collegio

canonicē ordināda obseruabo, officia & administrationes mihi commissas acceptabo fideliterq; p̄ me agēda in eisdē officijs exercebo, ac de eisdē administrationibus mihi commissis rationes secundū statuta & ordinationes eiusdē collegij omni fraude cessante fideliter reddā, honorēq; & vtilitatē ac bona ipsi⁹ procurabo, ita me Deus adiuuet & hæc sancta euangelia.

¶ Forma iuramenti lectorum.

57 **E** Go. N. lector datus & deputatus ad regendū & gubernandū lecturam cathedræ sacræ theologiæ in scholis venerabilis collegij pauperū scholarium beatissimi Antonij presbyteri & cōfessoris, promitto atque iuro ad hæc sancta euangelia, quod in gubernatione & lectura eiusdem cathedræ fideliter constitutiones & ordinationes à piæ memoriæ Ioanne Archidiacono de Almazan eiusdem collegij primo fundatore & patrono editas & in eis contentas, cum omni diligentia obseruabo: vtilitatēq; & honorē eiusdem collegij pro posse procurabo, ac in lectura & gubernatione dictæ cathedræ contra formam dictarum constitutionum nō me intromittam, ita me Deus adiuuet & hæc sancta euangelia.

¶ Forma intimationis fiendē Decanis & capitulis super cameris vacantibus.

58 **V** Enerabilibus & circū spectis patribus, Decano & capitulo ecclesiæ. N. Rector & consiliarij collegij pauperum scholarium beatissimi Anto-

CONSTITVTIONES

nij presbyteri & confessoris extra muros ciuitatis Segun. à pię memorię dño Ioāne Luppi de Medina Archidiacono de Almazā fundati & instituti, salutē in dño cum omni volūtate nostris parere mandatis. Notū vobis facimus, qđ secundū statuta dicti collegij, vestra interest nominare & pręsentare vnū pauperē scholarē ad camerā dictę vestrę ecclesię. N. pertinentē & assignatam quę quidem camera vacat ad pręsens habitatore per complementum septennij. f. vltimi possessoris. Quapropter instantissime petimus & rogamus P.V. intra tempus in cōstitutionibus dicti collegij limitatum, & secundum formam in eis traditam, personā idoneā nominare & pręsentare curetis. In quo dispositionē eiusdē fundatoris adimplebitis, nobisque si de bono cōsilio & fratre prouideritis rē facietis gratissimam. Valeant P.V. vt optant.

¶ Forma intimationis cathedrę vacantis in collegio.

59

Ouerint vniuersi pręsentes literas inspecturi pariter & audituri, quod in collegio pauperum scholarium beatissimi Antonij presbyteri & confessoris extra muros Seguntinę cathedrę sacrę theologię vel philosophię vacat ad pręsēs: idcirco volētes se opponere ad regimē ipsius cathedrę, intra triginta dies ab intimatione pręsentis affixionis in huiusmodi valuis cōputandos, corā Rectore eiusdē collegij personaliter cōpareant ac se opponāt & admittentur, ac secundū formā cōstitutionū dicti collegij de lectura & gubernatione ipsius cathedrę pro

uidebitur. In cuius rei testimoniū has literas notificationis nominibus Rectoris ac consiliariorū, & sigillo eiusdem collegij subscriptas & munitas, ac subscriptione notarij publici roboratas fieri iussimus. Datis in dicto collegio anno millesimo quadringentesimo.

¶ Sequētes duę cōstitutiones trāscriptę fuerūt, & in latinū sermonē versę ex testamēto Illustris admodum domini Ioannis Lopez de Medina, collegij Segutini fundatoris

Vm inter quasdā nostras collegij per nos quōdam cōstitutiones factas, quę dā existat, dicens me in hoc meo testamēto ac etiā postrema voluntate nominaturū patronos dicto collegio: quāobrem nūc nominamus relinquimus in patronos, tū dicti collegij, tū etiā scholarū, dños Decanū & capitulū ecclesię Segutinę, qui dignētur annuatim in die sancti Barnabę cū suę ecclesię officiales nūcupauerint nominare, deputare patronū suo nomine & loco dicto collegio & scholis, dūmodo sit Decan⁹, vel Archidiacon⁹ Segutinus, vel Archidiaconus de Almazan, vel Archidiacon⁹ de Medina, vel Archidiaconus de Molina, vel Cátor, vel Thesaurarius, vel Scholasticus dictę ecclesię. Quorū vnus tātū qui eis placuerit in dicto permaneat officio tātō tēpore quāto dñis capituli visū fuerit. Pręterea simul cū prędictis dominis capituli in patronū, nominamus patrē priorem sancti Antonij ibidē tum temporis residentem, qui duo simul animaduertāt, prouideantq; in omnibus rebus collegij, quas patro-

patronorū interest & intererit in futurum providere. Sed si qua forte fortuna inter prædictos patronos differentia exorta fuerit, aut acciderit & inter se discordes existant, infra octauum diem post Rectoris & consiliariorum requisitionem & monitionem, pro expeditione & determinatione casus contingentis ratione, cuius inter eos dissensio accidit prædicta consentiant, alioquin præteritis statim prædictis octo diebus prædicti patroni in illo negotio amplius non se intromittant pro illa vice duntaxat. Sed Rector & consilij cōsulant de differentia ac dominos Decanum & capitulum sanctæ ecclesiæ Toletanæ, quorum decretū & determinationem casus contingentis, in quo patroni prædicti dissentierunt facere atque implere Rector & collegiales teneantur, sub hac pœna quod ipso facto atque ea causa contumaces & inobedientes à memorato priuentur collegio. Quam nominationem deliberationem à nobis factā, tam apud patronos, quā apud omnia alia in

ipsa contenta in prædicto collegio, velut constitutionem ordinationemq; obseruari & haberi volumus, & auctoritatibus apostolica videlicet & ordinaria nobis commissis, ut statuta & ordinationes prædicti collegij faceremus, facimus & statuimus hanc præsentem ordinationem, quam statuimus & præcipimus incorporari & locari in volumine prædictarum constitutionū ratam firmamq; seruari.

De stipendio & salario visitatorum, & mercede patronorum.

Dum visitatores collegij prædictum visitauerint collegium, per sonasque & officiales eiusdem collegij, collegiales unicuique visitatium duo paria gallinarum reddere teneantur. Ac etiam cum patronis vniuersales rationes vel supputationes, quas vulgo quantas dicimus, acceperint, dentur unicuique illorum alia duo paria.

D 3

❧ ADDITIONES ❧

Fundatoris.

O ANNES Luppi de Medina in decretis licenciatus, Archidiaconus de Almazan in ecclesia Seguntina, ad infra scripta commissarius specialiter deputatus, charissimis in Christo Rectori, consiliarijs, ac alijs collegialibus collegij sancti Antonij extra muros ciuitatis Seguntin, dudum per nos fundati salutem. Cum ad varietatem temporum debeant mutari statuta humana, & lex debeat conuenire temporibus (etiam Hieronymo testante) non est aliqua lex seu constitutio, etiam si bene rite sancteque ordinata existat, quæ secundum fragilitatem humanam, temporum animorumque varietates non sit aliqua additione, correctione, seu emenda digna: hinc est, quod dudum autoritatibus apostolica pariter & ordinaria nonnullas constitutiones, ad optime sancteque in eodem collegio conuiendum & laudabiliter bona ipsius gubernandum edidimus & ordinauimus, ac sub vno codice copilauimus, & vobis obseruandas tradidimus, atque decreuimus: post aliqua vero curricula temporum nonnulli vestrum diuersimode super eis declarandis & alijs addendis sæpe nos consuluistis: quorum vota prospiciens petitionibus vestris annuentes, & vt aliqua noxia inter vos contingentia sub iuris regula limitetur, subscriptas additiones, suppletiones & declarationes, ad easdem constitutiones duximus addendas & ordinandas. Easque, vobis transmittimus & obseruari sicuti principales constitutiones eisdem autoritatibus decernimus, iniungimus, atque mandamus.

¶ Declaratio super collegialibus & habitantibus in collegio.

IN primis, quia sæpe dubitatis, cum in nonnullis rubricis nostrarum constitutionum nominentur, etiam habitantes in collegio, & in dispositione eiusdem constitutionis tantum de collegialibus est facta mentio: vtrum comprehendantur sub illa dispositione omnes alij etiam familiares habitantes in collegio, & ad omnem hesitationem in hac parte tollendam, duximus per præsentem declarandum: quod vbiunque in ti-

tulis, seu rubricis constitutionum nominantur habitantes in collegio & intra dispositionem constitutiones non fuerit facta mentio expressa de familiaribus, omnes habitantes in collegio sub illa dispositione comprehendantur. Et quod idem sit iudicium, si in titulis non sit facta mentio de omnibus videlicet collegialibus & familiaribus: dummodo fiat mentio in dispositione constitutionis nominati omnes in constitutione sub eius ordinatione volumus comprehendi.

¶ De ferijs & festis obseruandis, & de ieiunio in vigilia diui Martini.

Cum

De fe-
stis ob-
seruadis
vide ad
di 8. car-
dinalis,
& ad di.
24. Car-
uajalis.

Vm præcepta do-
minica ad festa co-
lenda nos inducât
pariter & astringât,
itauimus & ordi-
namus, quod in
scholis dicti colle-
gij lectores à lectura ordinaria,
propter solennitates festiuitatum
in diebus infra scriptis abstineant.
Videlicet in diebus sanctorum Lu-
cæ, apostolorum Simonis & Iudæ,
omnium sanctorum, Martini Epi-
scopi, cuius vigiliam in pane & a-
qua omnes sani habitantes in eo-
de collegio ieiunare præcepimus,
ob prærogatiuam sibi à domino
concessam, vt quicunque eius suf-
fragia exposceret, maxime in mor-
bo pestifero si eius vigiliam in pa-
ne & aqua ieiunaret perfectam sa-
nitatem valeat impetrare, vt in
eius legenda. Vtinus testatur, san-
ctæ Catherinæ, sancti Andree, Ni-
colai Episcopi, Conceptionis bea-
tæ Mariæ, sanctæ Lucie, sancti Tho-
mæ, Natiuitas domini, Stephani,
Ioannis euangelistæ, sanctorum Inno-
centium, Circumcisionis domini,
Epiphaniæ, Antonij Abbatis, Li-
beratæ virginis, Fabiani & Seba-
stiani, Vincentij martyris, Illepho-
si, Conuersionis sancti Pauli, Puri-
ficationis sanctæ Mariæ, Blasij Epi-
scopi & martyris, Mathie aposto-
li, Thomæ doctoris, Gabrielis ar-
changelis, Annunciationis beate
Mariæ, ferie quintæ & sextæ &
sabbati maioris hebdomadæ, Re-
surrectionis dominicæ cū duobus
diebus sequentibus, Marci euange-
listæ, Philippi & Iacobi, Inuentio-
nis sanctæ Crucis, sancti sacerdo-
tis Episcopi, Ascensionis domini,
Sancti Spiritus cū duobus diebus

sequentibus, Corporis Christi, san-
cti Barnabæ apostoli, sancti Anto-
nij presbyteri & confessoris, Nati-
uitatis sancti Ioannis, apostolorum
Petri & Pauli, Triumphus sanctæ
Crucis, Mariæ Magdalene, Iacobi
apostoli, Vincula sancti Petri,
Transfigurationis domini, sancti
Laurentij, Assumptionis sanctæ
Mariæ, Bartholomæi apostoli, san-
cti Augustini, Natiuitatis sanctæ
Mariæ, cum cæteris diebus vsque
ad Kls Octobris ratione vacatio-
num.

Devaca-
tionibz,
vide in
addi. 18.
Cardi-
nalis.

¶ De horis per lectores le-
gendis.

Raterea in constitutio-
ne de scientijs in scholis
legendis inter cætera or-
dinatum existit, quod quilibet le-
ctorum in sua facultate legat quo-
tidie per vnam horam, & post le-
cturam cum scholaribus perma-
neat conferendo, super his quæ le-
git per aliam horam, prout in eadē
constitutione latius cōtinetur: or-
dinamus quod in his actibus tem-
pus duarum horarum spendatur.
Quod per orologium apud Recto-
rem permanens discernatur, & vt
dicta constitutio inuiolabiliter ob-
seruetur. Contrarium facientes
vltra id quod mala fide in pericu-
lo animæ suæ salaria percipiunt, si
remissi fuerint & frequentauerint
constitutionem prædictam viola-
re: statuimus, quod per patronos
multentur lectores medietate pen-
sionis illorum dierum, in quibus
constitutionem prædictam non ad-
impleuerint respectu taxæ seu ra-
tæ dierum totius anni quibus lege-
re tenentur.

3
De ho-
ris lectio-
nis, i ad
di. 25.
Carua-
ialis.

ADDITIONES FVNDATORIS

¶ Quod beneficiati non percipiant de fructibus collegio accrescentibus, & de habitatione lectorum.

4

Vm in subsequenti cōstitutione de stipendio lectorum, ordinauim⁹ quòd si certo modò ibidem expresso redditus collegij accreuerint cederet lectoribus certa pars æqualiter inter eos diuidenda: quā cōstitutionem intelligimus & volumus quòd habeat locum in casu quo idem lectores nō fuerint beneficiati in ecclesia Seguntina. Si tamen canonicatum & præbendam vnusquisq; illorū in eadem ecclesia obtinuerit: nullam aliam partem habeat de bonis & redditibus accrescentibus collegio, præterquam viginti millia marapetinorum cui libet ex lectoribus pro salario ordinario supra assignatos, vt in eadem & alijs nostris constitutionibus super hoc editis continetur. In quibus etiam ordinatum extitit, vt ipsi lectores propter utilitatem studentium habitationem habeant prope collegium, & non in ciuitate. Et quia volumus, quod dicta constitutio inconcussa permaneat authoritatib⁹ supradictis: statuimus & ordinamus, quòd si aliquis ipsorum lectorum contra cōstitutionem prædictam per mensem etiam interpolatum alicuius anni in ciuitate habitationem duxerit, eo ipso cathedra illius cēseat vacare, & tanquam de vacante collegiales procedant ad illius provisionem. Si tamen aliqui, seu omnes ipsi lectores fuerint beneficiati in ecclesia Seguntina, à die qua

inceperint residentiam in eadem ecclesia habeant sex menses cum tribus diebus tantum quibus possint in ciuitate habitationem habere & ibidē pernoctare, vt statutum ipsius ecclesiæ circa residentiam in ea faciendā obseruetur. Ante residentiam verò & post tempus præfatum sex mensium cū tribus diebus, volumus eis & cuilibet eorum currat tempus dicti mensis.

¶ De substitutionibus cathedrarum vacantium.

¶ T quia in alia nostra constitutione quæ disponit qualiter eligantur lectores provideatur de forma seruanda in provisione cathedrarum vacantium: tamen quia vacantibus ipsis cathedris necesse est, vt saltem per substitutos legatur in eisdem, donec lector ordinarius eligatur: ordinamus & statuimus, quòd postquam cathedra aliqua in scholis dicti collegij vacauerit de lectione ipsius per modum substitutionis provideatur, sub hac forma. Infra tres dies veniant coram Rectore & consiliarijs oppositores, quorū unicuique assignentur duę lectiones legendæ: & postquam omnes oppositores legerint, si Rector aut consiliarij, vel aliquis illorum nō fuerint oppositores, ipsi tantum, si verò fuerint oppositores, seu alter eorum se opposuerit: tunc patroni seu quilibet illorum altero requisiti, vt interueniat simul cum Rectore seu consiliarijs se non oppositibus coram notario vota collegialium, tantum mediante iuramento recipiant. Et qui maiorem partem

tem votorum habuerit regat cathedram, donec prouideatur de ea lectori ordinario, seu perpetuo secundum nostras constitutiones, qui substitutus pro lectura sua recipiat diebus quibus legerit duas ex tribus partibus salarij principalis, secundum ratam totius anni computandas.

¶ De institutione cathedræ decretorum.

6 **Q**Uoniam iuris doctrina pro regendis & gubernandis ecclesijs summè necessaria existat, ex qua homines inter ceteras virtutes honeste viuere, alterum non ledere, ius suum unicuique tribuere consequuntur: et si scholæ dicti collegij autoritate apostolica fuerunt constructæ ad hoc videlicet vt ibidem scientiæ literarum, scilicet sacra theologia ius canonicum & philosophia legerentur: prout in erectione ordinaria ipsius collegij in principio nostrarum constitutionum inserta continetur: nos tamen cathedram decretorum instituere in nostris constitutionibus aliquibus iustis causis interuenientibus pretermisimus. Nunc verò considerantes primèquam ipsam institutionem & intentionem, ac quod de nouo illustris ac reuerendissimus in Christo pater & dominus meus dominus Cardinalis Hispaniæ, modernus Archiepiscopus Toletanus & Episcopus Segunti. cathedræ decretorum in eisdem scholis vniri annexi & incorporari voluit canonikatū & præbendam in sua ecclesia Segunti. primo vacaturos: ideoque in eisdem scholis cathedram

decretorum erigimus & instituiamus, ac prædictis authoritatibus ordinamus. Itaque doctor in decretis, vel cum rigore examinis licenciatus illam regere debeat, qui ex redditibus ex nūc in posterum eidem collegio superereseentibus viginti millia marapetinarum pro dote ipsius cathedræ persoluantur, in vtilitatem dicti doctoris seu licenciati eandem cathedram pro tempore regenti applicanda & conuertenda, sub formis statutis & ordinationibus pro solutionibus alijs lectoribus faciendis per nos editis & ordinatis.

¶ Qualiter lectores decretorum instituantur, & quahora debeant legere.

7 **S**TATUIMUS etiam & authoritatibus prædictis ordinamus, quod iidem lectores cathedræ decretorum in eisdem scholis pro tempore regentes instituantur et destituantur secundum formam in nostris constitutionibus super alijs lectoribus traditam, & quod cetera omnia quæ de lectoribus in eisdem constitutionibus & his nostris additionibus ac declarationibus ordinata et statuta inueniuntur ad eosdem lectores decretorum etiam extendantur, quos ex nūc dictis authoritatibus statutis, ordinationibus, additionibus, declarationibus, ac dispositionibus prædictis subiicimus & astringimus. Hi autem lectores cathedram decretorum regentes, à xlis Octobris vsque ad Resurrectionem domini hora tertia, & à Resurre

ADDITIONES FVNDATORIS

de hora
huius le-
ctionis
mutanda
vide in
addi. 26
Carua-
ialis.
Nota q
multa
re perti-
net ad
rectorē
& consi-
liarios
cum pa-
tronis.

Resurrectione domini vsque ad
Natiuitatem beatę Marię hora
quarta post meridiē lecturas suas
ordinarias legant, & alia ad quę
obligantur faciant, & adimplere
teneantur. Volumus enim quod
dies lectiui quibus omnes prædi-
cti lectores secundum dispositio-
nes harum nostrarum constitutio-
num non legerint, à Rectore in
libro scribatur, & in fine anni per
patronos Rectorem & cōsiliarios
pro rata multentur.

¶ Quod collegiales nō audiāt
canones.

8

De hoc
in addi.
27. Car-
ualis.

ET cum nostra intentio &
voluntas principalis in fū-
datione & institutione di-
cti collegij extitit, quod pauperes
scholares in eodem tantum collo-
carentur, qui studijs Theologię &
philosophię operam darent cū il-
la vera scientia dicatur per quam
Christus inuenitur & noscitur: &
quia ex ordinatione dictę cathe-
drę decretorum aliqua distractio
ab intētu & desiderio nostro ipsis
collegialibus in futurum posset ac-
cidere: nos volentes suis commo-
ditatibus providere ordinamus &
statuimus, quod nemo collegialium
in primis sex annis sui septennij
audiat canones, nec lectionem de-
cretorum frequenter. Quod si con-
trarium fecerit à lectoribus theo-
logię seu philosophię, vel quolibet
eorum moniti nō desisterint,
& post trinam monitionem inuē-
ri fuerint inobedientes & trāsgres-
sores huius nostrę constitutionis,
perdant collegium, & expellātur
ab eo. In quolibet tamen septēnio

à prima nominatione Rectoris &
cōsiliariorum in eodem collegio
sexta die Decembris anni millesi-
mi. quadringentesimi octuagesi-
mi quinti per nos facta computan-
do, qui pro tempore cathedrā de-
cretorum regerit, consecrationes
decreti tertium, quartum, & quin-
tum. libros decretalium, siue ea quę
ex his commodè poterit legere te-
neatur.

Prima
Recto-
ris no-
mina-
tio, an-
no dñi
1485.

¶ De Iubileo lectoribus con-
cesso.

¶ **E**stante scriptura di-
uina, omnium rerum
conditor septima die
requieuit ab omni o-
pere quod patrarat, &

quia omnis eius actio nostra est in-
structio: ordinamus & statuimus,
quod postquam lectores prædicti
in eisdem scholis personaliter le-
gerint secundum nostra statuta &
ordinationes per viginti & quin-
que annos viles, de cætero quie-
scant à laboribus suis, & eis requiē
personalem concedimus quā Iubi-
leum nominamus, & idem volu-
mus & eis concedimus, si infirmi-
tas perpetua quę eos in totum im-
pediat, & non sit podraga, vel ei si-
milis alicui illorum superuenerit.
Itaq; per substitutos idoneos per
eos nominandos & per patronos,
Rectorem & cōsiliarios approba-
ros de cætero durante eorum vita
legere valeant.

¶ Limitatio super missa au-
dienda & porta collegij
claudenda.

Cum

10

Vm in nostra constitutione sub titulo qualiter collegiales se habebunt circa cultum diuinum collocata cauetur, quod collegiales in monasterio sancti Antonij quotidie missam, quæ in auro-
ra siue diei crepusculo celebrari debet audiant: quia sæpe contingit quod religiosi illam celebrant ante diem & portæ collegij hora illa nō sunt apertæ volumus, quod dicti constitutioni sit per eos satisfactum, cū hora congruenti missā aliam simul vel seorsum audierint & cætera in constitutione prædicta ordinata adimpleuerint. Simili enim modo ordinamus & volumus, quod porta collegij claudatur quotidie dum in ecclesia cathedrali in crepusculo ad salutationē beatissimæ virginis Mariæ campana pulsabitur, cū ibidem certa hora ordinaria in perpetuum pulsatur: non obstante quod in nostra constitutione, quæ sub rubrica quibus horis claudatur collegium ponitur cauetur, quod collegiū prædictum claudatur hora qua fit signum in præfato monasterio ad orationem qua virginem deprecamur. Nam in eodem monasterio secundum varietatem temporum variatur hora ipsius salutationis.

¶ De taxationibus alimentorum.

Vm in constitutione, quæ sub titulo de alimentis collegialium describitur, cautū sit, quod de carnibus arie

tis, seu vacæ ponantur in mensa resectorij pro qualibet persona decem & octo vntiæ pro prandio & cœna, & quia valores harum vnciarum pro qualitate temporū variatur: ordinamus, adiicimus & declaramus, quod temporibus quibus libra arietis, quæ in quadraginta & duabus vncijs consistit, in ciuitate Seguntina vendatur pretio decem & trium marapetinorum habeat collegiales & pauperes hospitalis (qui in vltima mensa resectorij de per se collocentur) pro qualibet persona quinque marapetinos cū dimidio. Temporibus verò quibus libra vendatur pretio duodecim marapetinorum, habeat pro qualibet persona quinque marapetinos. Anno vero illo, quo libra fuerit pretio vndecim marapetinorum, habeant pro quolibet quatuor marapetinos cum dimidio. Illo autem anno quo libra vendatur decem marapetinis, habeat quælibet persona quatuor marapetinos cum coronato. Temporibus verò, quibus libra arietis fuerit in pretio nouem marapetinorum, quælibet persona habeat de carnibus tres marapetinos, cum quatuor coronatis, & pro respectu habeant secundum varietatem valoris arietis: nam omnibus ritè numeratis taxa prædicta secundū varietatem temporum concordat cum valore decem & octo vnciarum pro quolibet. Seruitores vero quotidie habeant de carnibus vel piscibus tres marapetinos pro quolibet, & omnes tres vnam mensuram quæ aqumbre vocantur de vino, sub qua taxa cætera de cibis in eadem constitutione contenta comprehendantur. Nolumus enim quod habitates

ADDITIONES FVNDATORIS

habitantes in collegio, seu paupes hospitalis in communi, vel particulari, ea quæ depurantur ad cibum & potum alibi, præterquam in mensis refectorij tantum ad prandium & cenam sibi vendicent: alias tanquam bona collegij auferentes iudicentur. Clauis verò capse in qua panes cocti reponuntur, & cellæ vinariæ apud unum vel duos collegiales existant.

12

De infirmis, vide ad diti. 12. Cardin. nalis

Vrsus, cū in eadem constitutione ordinatū existit, quod infirmis administrantur omnia necessaria, intelligimus de cibis, potu, & medicinis tantum, dum absque fictione à mensa refectorij fuerint absentes. Cū autem ad mensam communem peruenerit equalia omnibus administrantur. Libram verò candelarum in eadem constitutione cuilibet collegialium in hebdomada concessam ad summam decem marapetinorum taxamus. Volumus etiam, quod pauperes hospitalis qualibet nocte unum marapetinum habeant de oleo pro lampade sui dormitorij. Inibemus autem sub pena & peccato furti, ne quis has taxas pro alijs suis particularibus vlibus usurpet: sed si aliquid de dictis taxis sibi supererit maior domo pro communi utilitate restituat.

¶ De taxationibus vestimentorum.

13

Item cū in constitutione, quæ sub titulo de vestimentis collegialibus dādis ordinatum existat, quod unicuique collegialium annuatim detur una clamys & sit fului coloris & cleri-

cale capitium, ac quod annuatim detur unicuique unum par calceorum seu sorularium, & quod à die primi anni introitus vniuseuiusque habeat andromadem fortem qui seruiat ei per totum septennium: & ne ex prædicta generalitate verborum in futurum, aliqui velint vestimentis & alijs rebus prædictis pretiosioribus vti, quā deceat contra mentem nostræ dictæ constitutionis: nos volentes indemnitati eiusdem collegij in quantum honeste possumus providere, & considerantes qualitates & valores rerum prædictarum, quibus temporibus nostris satis decenter collegiales vsi sunt taxam in rebus prædictis duximus assignandam. Ideoque ordinamus, vt mensura, quæ vulgariter vara vocatur, panni fului coloris pretio quadraginta & quinque marapetinorum mensura panni, pro capitij pretio nonaginta, & par calceorum pretio quinquaginta, & andromadem pretio trecentorum marapetinorum in suis valoribus nullatenus excedat.

Si quis verò ante septennium à collegio recesserit vestes, quas illo anno acquisierit & andromadem dimittat, & pauperibus hospitalis applicentur. Et quia sæpe in prouincijs atque dominijs regnorum Castellæ & Legionis variatur mone: ideo secundum moderna tempora valores florenorum de Aragonia, ac ducatorum, qui mutari non consueuerunt duximus exprimendos. Florenus enim de Aragonia valoris est ducentorum & sexaginta & quinque marapetinorum: ducatus enim valet trecentorum & septuaginta & quinque marapetinorum. Itaque volumus, vt secundum eosdem

De pretio huius panni vide ad diti. 10. Cardin. & in additi. 28. Carualis.

Pro his omnibus vestibus, quæ debebant dari collegialibus, datur modo duo millia marapetinorum, & est iam antiqua consuetudo.

eosdem valores taxationes prædi-
ctæ debeant in perpetuum æstima-
ri & computari.

¶ Limitatio super egressione
collegialium sine habitu à
collegio.

14

LT quia consequen-
ter in eadem con-
stitutione decreui-
mus, quòd colle-
giales teneantur vti
habitu ibidem cõ-
tento, quando cun-

que egrediantur extra collegium:
intelligimus verba illa extra colle-
gium, id est, extra postes marmo-
reos, siue extra catenam ferreã in
pauimento ante collegium positã.
Per portam autem posteriorem, me-
tas ipsius portæ sine habitu nõ ex-
cedant, quam portam clauiger ip-
sius collegij teneatur clausam om-
ni tempore habere: præterquam
tẽporibus, quibus prouisiones ne-
cessariæ per illam portam debeant
intrare, & tunc ipse personaliter
ad aperiendum, & in continenti
claudendum accedat: contrarium
autem facientes, pœnas in eadem
constitutione contra eos conten-

tas incurrant. Et quia quos timor
obedientiæ à vetitis non reuocat,
saltem metus pœnæ eos à sua re-
meritate coerceat, & vt constitu-
tio prædicta in hac parte inuiola-
biliter obseruetur: statuim⁹, quòd
quilibet ex collegialibus, vel in ea-
dem domo commorantibus, qui ex-
tra limites supradictos viderit so-
ciũ sine clamyde & caputio exeun-
tem, infra diem naturalem teneat-
ur Rectori & consiliarijs vel ali-
cui illorum denunciare. Qui Re-

ctor & consiliarij conuocatis om-
nibus collegialibus per testes (si
possunt haberi) alias iuramento ip-
sius denunciantis, seu denuncian-
tiũ, certiores de excessu prædicto
effecti, infra tres dies eadem con-
stitutione executioni tradat: alias
contrarium facientes sententiam
excommunicationis ipso facto in-
currant, quam contra inobedien-
tes ex nũc eisdem authoritatibus
promulgamus.

¶ Poena contra occupantes bo-
na collegij.

Reterea cùm in constitu-
tione quæ sub titulo de
forma seruanda in guber-
natione collegij inter cetera ordi-
natũ existit, quòd nec Rector seu
aliquis collegialium possit sub pœ-
na periurij aliquid de bonis præfa-
ti collegij applicare suis vsib⁹, præ-
terquam ea quæ per easdem consti-
tutiones sibi permittuntur, quia
nonnulli volentes sapere pluriquã
oporteat sapere, & quærentes quæ
sua sunt, & non quæ honestatem
& vtilitatem communem & ipsius
collegij concernunt, dispositioni-
bus nostrarum constitutionum ab-
utentes, verumquẽ intellectum ea-
rum ad particularem vtilitatem
retorquent eorum ambitionibus
obuiando: statuimus, adijcimus, &
ordinamus, quòd quicũque ex col-
legialibus seu in collegio commo-
rantibus bona mobilia vel immobi-
lia, etiam victualia in cõmuni vel
particulariter, publice vel occulte,
directe vel indirecte, quouis
quæsito colore, pro vsibus suis vel
alienis occupauerit, vel illis vsus
fuerit, præterquam ex permissio-
ne

15

vide ad
diti. 29.
Carua-
nalis.

Hæc pœ-
na tolli-
tur i ad
ditio. 11.
Cardi-
nalis.

ADDITIONES FVNDATORIS

ne constitutionum, & harū nostrarum additionū, & declarationū sententiam excommunicationis ipso facto incurrant, à qua sine restitutione nequeant absolui.

¶ Contra retinentes aliquos ad pernoctandum in Collegio.

16

Tēpore necessitatis potest aliquis pernoctare in collegio, ex addi. 30 Caruajalis.

Vm in vna nostrarum constitutionum sub titulo de conuiuijs non faciendis caueatur, q̄ nemo aliquem extraneum à dicto collegio possit inuitare ad prandium vel ad cœnam, præterquā certas personas & sub forma ibidem expressa & quod ad pernoctandum in eodem collegio nullum retineant, & quia dicta cōstitutio pluribus respectibus pro utilitate & quiete collegialiū utilis & saluberrima iudicatur, pœnis congruentis deliberauimus illam facere obseruari: ideo ordinamus, quòd contra facientes per mēsem à portione refectorij multentur.

¶ De pecunijs in archiuis reponendis, & salario nuntiorum, & de nominatione eorum qui ad negotia collegij sunt mittendi, & electione thesaurarij.

17

ET quia in subsequenti constitutione sub titulo de custodia bonorum cauetur, quòd in camera Rectoris ponatur arca magna, &c. Volumus quod pro ista arca intelligatur capsula lapidea (quæ archiui nuncupantur) à nobis in capitulo constructa, vbi cætera quæ in eadem constitutione continētur de

arca executioni tradantur. Et quia subsequenter cauetur, quod pecuniæ reponantur in eadem capsula seu archiuis: ordinamus atque statuimus, vt annuatim Rector & consiliarij ceterique collegiales in die sancti Michaelis mensis Septēbris intra suum capitulum congregati eligant vnā idoneam personam perscrutinium cedularum, qui ad recipiēdas pecunias reputetur idoneus, & hic à debitoribus & alijs personis pecunias recipere teneatur, quas infra diem naturalē pro posse in dictis archiuis coram Rectore & consiliarijs reponat, alias suo periculo retineat. Et si per tres dies ille sine causa & licentia Rectoris & consiliariorum retinuerit & in archiuis non reposuerit, vetustario futuro priuetur, & demum compellatur ad arbitriū Rectoris & consiliariorū ibidem pecunias reponere. De quibus pecunijs ipse qui sic eas receperit, nec tenentes clauēs archiui disponant, nisi per cedulas roboratas manibus Rectoris & consiliariorum. Processus verò & alias diligentias super recuperatione bonorum reddituum & prouentuum & pecuniarū dicti collegij, maiordomus expensis collegij facere teneatur. Et si ipse maiordomus, siue aliqua alia persona de collegio ad recuperandas pecunias seu hæreditates visitandas atque procurandas, seu ad alia negotia utilitatem ipsius collegij concernentia mittatur extra collegium, si eques viginti & quinque, si verò pedes iuerit quindecim habeat marapetinos in quolibet die, pro eorū & equitaturę spensis. Caueant tamen similes personæ ne sub velamento utilitatis & negotiorum col-

Electio thesaurarij debet fieri in die sancti Antonij ex addi. 31. Caruajalis.

De salario tenentium ad negotia collegij, vide in addi. 31. Caruajalis.

legij

legij ad alias partes seu loca diuer-
sa pro voluntatibus suis se transfe-
rant, diuertant, seu declinet: sed re-
cta via ad loca vbi mittuntur va-
dant, & reddeant ad ipsum colle-
gium, alias itineratio illa pro nego-
tius collegij in aliquo non repute-
tur, sed expēsa facta collegio red-
dantur, & mora dierum ibidem fa-
cta in suo septennio computetur.

Ad Re-
ctore &
cōsilia-
rios per
tinet e-
lectio
eorum,
qui ad
negotia
collegij
sūt mit-
tendi.

Absentia verò omnium collegia-
lium & commorantium in colle-
gio, seu hospitali, volumus quòd in
libro expēsarum quotidianarum
per dispensatorem scribantur &
specificentur: contrarium facien-
tes rei furti reputētur. Ad arbitriū
verò Rectoris & consiliariorū ex-
pectet nominare & deputare perso-
nas quæ vadant extra collegiū ad
negotia collegij exercenda ad quæ
negotia nominati teneātur impe-
dimento infirmitatis cessante ire:
alioquin contemnentes & rebelles
compellantur per subtractionem
portionis durante sua contumacia
& alias prout visum fuerit Recto-
ri & consiliarijs.

¶ Nominantur patroni post
mortem fundatoris.

18

Vm in certa nostra cō-
stitutione (quæ sub tri-
tulo de submissione
collegij ordinatur) vo-
luimus, quòd domus
collegij & habitantes in eo subij-
ciantur episcopo Seguntin. & no-
bis, & post obitum nostrum, patro-
nis, quos in dispositione ultimæ
voluntatis nostræ relinquimus &
nominamus: nunc volentes ambi-
guitatem illam declarare, ordina-
mus, decernimus pariter & statui-

mus, quòd postquam dies ultima
vitæ nostræ supervenerit, patroni
dicti collegij venerabiles patres &
domini Decanus & capituli eccle-
siæ Seguntinæ, ac devotus religio-
sus prior dicti monasterij sancti An-
tonij pro tempore ibidem residē-
tes existant: quos ex nūc, prout ex
tunc patronos eiusdē collegij no-
minamus, instituimus, ordinamus
& relinquimus. Itaq; illis, seu vices
eorum tenentibus & cōmissarijs
pertineat in eodem collegio, quic-
quid de iure secundum cōstitutio-
nes prædictas & has nostras addi-
tiones & declarationes, & alias quo-
vis modo quibusvis patronis in si-
milibus & alijs locis relictis & insti-
tutis pertinere potest, & poterit in
futurum.

¶ Declaratio super tempori-
bus quibus pauperes de-
bent facere cœ-
nam.

T quia in constitu-
tione qua cautur
quòd Collegiales
non ingrediantur
coquinam & cate-
ra: ordinavimus,
quod collegiales à
die diui Hieronymi vsque ad re-
surrectionem dominicam, come-
dant horam undecimam ante meridiē,
& cœnent octava hora post meri-
diem. Declaramus & ordinamus,
quòd pauperes hospitalis à die san-
cti Hieronymi prædicto vsque ad
diem resurrectionis domini, non
teneantur horam octavam prædi-
ctam pro cœna expectare: sed an-
tequam valvæ seu portæ collegij
claudantur.

19

ADDITIONES FVNDATORIS.

Mensa
paupe-
rum est
deputa-
ta ad pe-
nitentiā
collegia-
lium.

claudantur administrentur eis in
corum mensa refectorij, ea quæ a-
lias cum collegialibus ad cenā re-
cepturi erant. Itaque cœna facta
ante clausuram valuarum colle-
gij, exeant à collegio & collocen-
tur in suo hospitali, mensam verò
prædictam pauperum pro colle-
gialibus pœnitentiam secundum
nostra statuta agentibus deputa-
mus.

¶ Additio super vestuarijs lu-
crandis.

20

N vna nostrarum con-
stitutionum sub titu-
lo, qui collegiales non
lucratur vestuarium
collocata cauetur, &
qui in dicto collegio ante diem di-
ui Hieronymi non fuerint recepti
non lucrentur vestuarium: cuius
dispositio in totum volumus exte-
datur ad omnes collegiales, qui il-
la festiuitate missæ maiori, quæ in
dicto monasterio celebratur non
intererunt, & pro suis particulari-
bus negotijs absentes ab eodẽ col-
legio inueniantur, præterquam si
manifesta infirmitas illos occupa-
uerit, ne illa die præsentem existat.

¶ Declaratio super numero fa-
miliarium.

21

vide ad
diti. 16.
Cardi-
nalis, &
addi. 37
Caruaja-
lis.

Via in diuersis consti-
tutionibus nostris, de
familiaribus & perso-
nis commorantibus in
collegio sæpe facta est
mentio: ordinamus, quòd collegia-
les dicti collegij tribus familiari-
bus seu personis ultra numerum
collegialium & pauperum hospi-

talibus sint contenti, videlicet maior-
domo, dispensatore, & coquo.

¶ Cõmissio absolutionis cen-
surarum & periuriorum.

T quia in diuersis cõ-
stitutionibus & his no-
stris additionibus &
declarationibus, pœ-
nis periurij & censura-
rum inobediẽtes & rebelles astringuntur ac puniuntur, volentes la-
psibus humanis subuenire autho-
ritatibus prædictis relaxationes &
absolutiones periuriorum & cen-
surarum prædictarum priori, ac in
eius absentia vicario monasterij
sancti Antonij cõmittimus in fu-
turum.

¶ De dubijs contingentibus
dirimendis.

E T quia sæpe contingit ex simi-
libus ordinationibus & in tali-
bus congregationibus, nonnulli vo-
lentes plus sapere quàm oportet du-
bia & nouas interpretationes sin-
gunt, quæ à tramite veritatis deuie
existunt: ordinamus quòd quando
cunque super constitutionibus no-
stris, & his supradictis expositioni-
bus aliqua dubia euenerint inter
collegiales, seu alias personas ad
nos in vita nostra, & postea ad eos-
dem patronos recurrat super eis-
dem dubijs dirimendis & absolue-
dis. Si tamen idem patroni diuersa
senserint, itaque non possint con-
cordari, ad reuerendum patrem
Priorem generalem ordinis sancti
Hieronymi habeant recursum: cu-
ius iudicio arbitrio & mandatis om-
nes parere in his teneantur. Cui
autho-

22

23

In
bijs
dur
cõf-
tior
col-
diu
the
me
m
ce

authoritatibus prædictis & per maxime Apostolica ad compellendū rebelles ac inobedientes, vt eius declarationes & mandata super his teneant & obseruent per censurā ecclesiasticā, & alias prout sibi visum fuerit committimus vices nostras.

¶ De ambiguitatibus in receptione collegialium superuenientibus declarandis.

24

QUoniam non solum negotia sint magis, quā ordinationes & statuta, sed etiā magis quā vocabula, ac tot humana natura noua litigia generet: vt nisi conatus eius aliqua regula deprimeret scandala sæpe exinde oriretur, & si cunctę res difficiles & contingentes nō possint explicari sermone, tamen in quantum possumus dubijs & ambiguitatibus quę inter collegiales oriri possent viā præcludere desiderantes: ordinamus & statuimus, quod si aliquę ambiguitates in futurum post vltimum diem vitę nostrę inter collegiales emergerint, circa qualitates & conditiones collegialium recipiendorum tantum, de quibus in nostris constitutionibus nō cauetur, & per eas talia dubia non dirimantur, habeant recursum ad or-

In dubijs stant dum est constitutio collegij diui Bartholomei Salmanticensi.

dinationes, statuta seu cōsuetudines obseruatas in collegio Salmanticensi à bonę memorię domino Didaco de Anaya Archiepiscopo Hispalensi instituto, secundū quas eędem ambiguitates tollantur & decidatur, quas ordinationes & cōsuetudines in hac parte per Rectorem & consiliarios & collegiales nostri collegij volumus obseruari sub pœna periurij, quam ipso facto inobedientes ac rebelles incurrant.

¶ De executoribus constitutionum.

25

EXecutores verō omnium nostrarum constitutionū, additionum & declarationum Rectorem & consiliarios in eodem collegio pro tempore existentes deputamus, quorum conscientias super hoc etiā nemine denunciante seu reclamante strictē oneramus. Propter hoc tamē in correptionibus, cognitionibus, executionibus, ac alijs facultatibus patronis in rebus omnibus ipsū collegium & personas ibidē commorantes tangentibus secundū dispositionem nostrarū constitutionū cōcessis, & alias quouis modo sibi pertinetibus: nolumus ipsis patronis præiudiciū generari.

E Addi-

ADDITIONES CARDINALIS
ADDITIONES

AD PRAEDICTAS CONSTITVTIONES

Collegij Seguntini, editæ ab Illustrissimo D. D. Petro de Mendoza Archiepiscopo Toletano & Episcopo Seguntino. Ex commissione Innocentij Papæ. VIII. Anno Domini

1 4 8 9.

PETRVS DE MENDOZA MISERA-

tionē diuinā, tituli sanctæ Crucis in Hierusalē, sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter, Cardinalis Hispaniæ, ac sanctæ Toletanę Ecclesiæ Archiepiscopus, Hispaniarum Primas, & regnorum Castellæ maior Cancellarius, Episcopus Seguntinus, &c. Venerabilibus viris

Rectori & consiliarijs collegialibus sancti Antonij apud ciuitatem nostrā Seguntinā. necnō Patronis dicti Collegij, & magistris, doctoribus cathedras dicti Collegij regētibus, omnibusq; alijs & singulis præsentibus & futuris, quorū interest, aut interesse poterit quomodolibet in futurū, salutē & benedictionē. Nuper sanctissim⁹ in Christo pater & dñs noster Innocēti⁹, diuinā prouidentia Papa. viij. supplicationibus capituli dictæ nostræ Ecclesiæ Seguntinæ. necnon Rectoris & collegialium, inclinatus suas nobis Apostolicas literas sub bulla plumbea in forma gratiosa direxit: quarum tenor de verbo ad verbum sequitur & est talis.

INNOCENTIVS Episcopus seruus seruorū Dei, dilecto filio Petro tituli sanctæ Crucis in Hierusalē, presbytero Cardinali, salutem & Apostolicā benedictionē. Ex iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis officio votis singulorū: prout possumus libenter annuimus, sed illa potissimū quum à nobis petitur ad exauditionis gratiā admittimus, per quæ volentibus in scientia proficere cōmoditatibus cōsularur, & pauperibus opportuna subuentionis auxilia cōmodius ministrentur ordinationes desuper editas quandoq; prout expedire cōspicim⁹, in melius cōmutando. Exhibita siquidē nobis nuper pro parte dilectorū filiorū Decani & capituli Ecclesiæ Seguntinæ. petitio cōtinebat, quod alias postquā quoddam Ioannes Luppi de Medina Archidiaconus de Almazā, in dicta Ecclesia dum inhumanis ageret, pia deuotione ductus, quoddam monasteriū ordinis monachorū eremitarū sancti Hieronymi extra muros Seguntinā. de licētia sedis Apostolicæ erigi fecerat, & de eius bonis proprijs dotauerat, ac inter cætera fructus duorū canonicatū & totidē præbendarū, & vnus integrę portionis ecclesiæ prædictæ, tūc per resignationē ipsius Ioānis vacātes dicto monasterio pro tribus, duo videlicet qui in theologia, & alio qui in decretis, & alio qui in philosophia, iuxta quādā cōventionē inter eum & priorē generalē dicti ordinis tūc initā in scholis prope dictū monasteriū existētibus legerēt initi fuerāt, Dictus Ioānes etiā vnū collegium

collegiū scholariū extra eosdē muros pro scholaribus, qui theologiae & philosophiae facultatibus huiusmodi operā darent, de proprijs bonis de sedis praedictae & ordinarij loci licētia, ac etiā vnū hospitale, in quo quatuor habitarent, & in quibus ipsi scholares necessaria ministraret iuxta domum eiusdē collegij fundauit. Et instituit & in ipso collegio vnum Rectorem & duodecim scholares, tūc collocauit ac voluit & ordinauit, quod Decanus pro tempore existens & capitulū ac prior dicti monasterij collegij, hospitalis verò praedictorum scholares praefati patroni essēt, necnō quasdam ordinationes siue cōstitutiones & statuta pro directione eiusdē collegij fecit & edidit, prout in quibusdā literis & instrumētis publicis desuper respectiue confectis dicitur plenius contineri. Quum autem, sicut eadem petitio subiungebat domus eiusdē collegij ruinam minetur, & à ciuitate Seguntin. per vnum millare, vel circa remota, ac in vno colle aspero sita, viaq; qua ad ipsam domum itur aspera & difficilis existat, & vnum flumen inter medium ciuitatem & domū praedictas diuidat: propterea necessaria ad vitę sustentationem in dicta domo nisi ea ro pretio haberi nequeunt, nec etiā reperiuntur familiares, qui inibi sine magna impensa seruire velint, scholaresq; dictae domus propter frigiditatem & humiditatem dictae domus inibi manere nolunt, & saepe numero in graues infirmitates incidunt, & impresentiarum quinque duntaxat, qui etiam propter praemissa inde recedere intendunt commorantur, in ipso etiam monasterio non degunt tot religiosi, quot ex ordinatione facta per dictum Ioannem Archidiaconum deberent: verum sicut eadē petitio continebat, si tam collegiū quā hospitale praedicta ad aliqua loca cōdecentia & honesta, ac alias conuenientia ciuitatis praedictae transferuntur, ex hoc profecto spes esset, quod scholares vsq; ad numerū per dictū fundatorē ordinatum in ipso collegio cōtinue essent, possentq; etiā canonici, beneficiati, ac alij clerici & laici ciuitatis praedictae & Seguntin. diocesis addiscere volētes, facilius & cōmodi⁹ literarū studijs intēdere, & ipsi scholares eisdē pauperibus in dicto hospitali pro tēpore degentibus necessaria cōmodius ministrare, quod etiā ad dictae ciuitatis decorē, & illius populi cōsolationē non modicū cederet. Quare pro parte tā Decani & capituli, quā Rectoris & scholariū praedictorū asserentiū, quasdam cōstitutiones dicti collegij nimis graues & rigorosas existerē, nobis fuit humiliter supplicatum, vt collegium cum illius omnibus bonis mobilibus & immobilibus, ac hospitale praedicta, ad aliqua loca dictae ciuitatis conuenientia & honesta transferre, ac cōstitutiones praedictas corrigere, mutare, & emendare, aliasq; in praemissis opportuno providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur qui illorum votis per quę singuli inscientia proficere, ac pauperibus cōmodius necessaria ministrari valeant, libenter annuimus, de praemissis certam notitiā non habentes huiusmodi supplicationibus inclinati circūspectiōni tuę, de qua in his & alijs spiritalē in dño fiduciā obtinem⁹, per Apostolica scripta mādamus, quatenus de praemissis omnibus & singulis ac eorū circūstātijs vniuersis auctoritate nostra te diligēter informes: & si per informa-

ADDITIONES CARDINALIS.

tionē huiusmodi de prēmisis tibi legitime constitit, collegium ac hospitale prædicta cū omnibus eorū rebus vřsilibus ac bonis mobilib⁹ & immobilibus, eorūq; redditibus, ad aliqua loca cōuenientia & honesta dictæ ciuitatis, prout tibi videbitur autoritate nostra trāsferas, ac omnia & singula dicti antiqui collegij bona mobilia & immobilia eidē loco ad quē ipsum collegium transferes perpetuō applices, appropries, & assignes, eidemq; collegio sic trās lato & illius personis, pro tempore quod omnibus & singulis priuilegijs, gratijs, libertatibus, exēptionibus, & indultis gaudeant & vtantur, quibus ante trāslationem huiusmodi gaudebant, potiebātur seu vti poterant eadē autoritate cōcedas, prædictasq; cōstitutiones per dictū Ioannē Luppi editas, si eas nimis rigorosas inuenis, eadem autoritate corrigas, mutes, & emendes, & alias nouas facias, cōdas, & ordines, prout tibi pro collegij & illius scholarīū prædictorum conseruatione magis videbitur expedire. Super quibus omnibus tibi plenā & liberam facultatē concedimus, per præsentēs, nō obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnō monasterij & collegij prædictorum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ac dicti fundatoris voluntate & ordinatione prædictis, quibus illis in suo robore permanens hac vice duntaxat derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Datis Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo nono, pridie Kl's Maij, Pontificatus nostri anno quinto.

Q V I B V S quidem literis Apostolicis pro parte Rectoris & collegialium dicti collegij nobis præsentatis, & per nos qua decuit reuerentia receptis, pro parte eorum debita cum instantia requisiti fuimus, vt ad constitutiones dicti collegij antea editas, corrigendas, reformandas, addendas, seu declarandas & emendandas, & ad alias de nouo edendas, seu ordinandas: & prout nobis per dictas literas Apostolicas per dictum sanctissimū dominum nostrū Papā mandabatur & iniungebatur, iuxta earum formam, vim & continentiam procedere aliasq; in præmissis collegio Rectori & collegialibus debite prospicere dignaremur.

Q N O S igitur Petrus Cardinalis, cōmissarius præfatus, attendentes petitionem & supplicationem huiusmodi fore iustam & rationi consonā, constitutiones & antiqua statuta dicti collegij: in nostro consilio adhibitis, nonnullis viris literatis legi videri & examinari fecimus & mandauimus, & quia tam nostro quā dictorum virorum iudicio nonnullæ dictarum constitutionum attenta qualitate rerum & temporum mutandæ, aliæ corrigendæ & emendandæ, aliæ verò in totum tollendæ, aliæ de nouo edendę visæ sunt: autoritate igitur Apostolica nobis cōmissa, & qua fungimur in hac parte, cōstitutiones & statuta infra scripta per vos omnes & singulos, præsentēs & futuros in perpetuum tenenda & obseruanda edere & promulgare statuimus, prout tenore præsentium prædicta autoritate edimus & promulgamus huiusmodi sub tenore.

ET

1

Primo in statutis dicti fundatoris disposuit, quod Rector & consilij & ceteri officiales per biennium eligi possint, & quia ex occupatione dictorum officiorum collegiales nimis a studio literarum distraherentur: statui-
mus, quod Rector & consilij ceterique officiales dicti collegij annuatim eligantur, constitutione de biennio non obstante.

2

Item circa constitutionem de alimentis collegialium, statuimus, quod collegiales ut sufficientem habeant refectum de bonis dicti collegij, quolibet anno emere possint quatuor

3

Item quoad constitutionem de vestimentis collegialium, ordinamus propter munditiam in praedictis vestibus portandis, quod collegiales dicti collegij possint deferre clamydes apertas in parte anteriori per tres digitos duntaxat: dum tamen eas clausas cum fibulis semper deferant constitutione praedicta de portandis clamydibus, omnino clausis in hac parte non obstante.

4

Item ut consulatur magno ac pene intolerabili labori magistrorum, continue legentium, & ut commodius & studiosius legere possint: statuimus & ordinamus, quod cathedratici dicti collegij legant per seipsos quolibet anno per nouem menses integros: reliquum vetus tempus lecture in constitutione de absentia lectorum signatum, possint legere per substitutum, & quod ea hebdomada qua non fuerit festum, die Iouis cessent a lectura si voluerint.

5

Item circa statutum de conuersatione foeminarum: statuimus, quod penna dicti statuti de periurio & pri-

uatione collegij, quoad scientes tantum & non manifestantes omnino tollatur, prout eam tollimus & cassamus in reliquis vero in suo robore permanens, quum contra officium charitatis seu contra formam euangelicam denunciationis esse videatur.

Item circa statutum de hora claudendi collegium, declaramus, quod hora quae in alia constitutione assignatur, iuxta pulsationem campanae primae missae aurore in aperiendo, & salutatione virginis Mariae in claudendo, intelligatur in aurora, quoad aperi-
tionem, & paulo ante noctis crepusculum quoad clausuram.

Item circa statutum de tempore pestis, propter paucitatem collegialium statuimus, quod tempore pestis remaneant duo collegiales, qui pro toto tempore quo sic remanserint habeant portionem duplicem, & ceteri absentes nihil de collegio percipiant, nisi pro negotijs collegij iuerint, non obstante constitutione quae disponit, quod remaneant quatuor de collegio, quoad hanc clausulam duntaxat, in ceteris in suo robore permaneat.

Item statuimus, quod in feriis obseruandis addatur festum expectationis virginis Mariae in mense Decembris.

Item statuimus, ordinamus, quod in die natiuitatis Domini, resurrectionis, & Pentecostes & carnis priuij, fiat additio ultra portiones communes secundum arbitrium Rectoris ratione solennitatis dictorum festorum.

Item, quia in constitutione de taxationibus vestimentorum pretium panni est adeo paucum, quod panni pro clamydibus vix reperiebantur, merito statuimus, quod vltra seu mensura panni pro clamydibus colle-

E 3 gium

In addi-
tio. 32.
Carua-
ialis p-
cipitur
q- non
cel-
sent fe-
ria. 5.

De anti-
podis,
vide ad
di. 34 &
add. 45
Caruaj.

10

ADDITIONES CARDINALIS.

gialiū sit pretij octoaginta marape-
tinoū, volentes insuper quod si
quis ante septēnium post festū san-
cti Michaelis à collegio discesserit
habeat clamydē & caputiū illius
anni, & secū possit portare, cōsti-
tutionibus in cōtrarium editis in
hac parte non obstantibus.

11 ¶ Itē ordinamus, quod exeuntes à
collegio sine clamyde & caputio
tota portione per mensem integrū
priuentur, videntes & non denun-
tiantes pari pœna puniantur, con-
stitutione super egressu collegiū
sine habitu qua cauetur duriori
pœna puniendos in hac parte non
obstante.

12 ¶ Item, vt cōsularur paupertati di-
ctorum collegialiū maxime erga
de fami- infirmos ad statutum, quo disponi-
liaribus infirmis, tur in cōstitutione de taxatione a-
vide ad limentorū, quod infirmis dētur ne-
diti. 35. cessaria: statuimus seu declaram⁹,
Carua- quod nomine necessariorum intel-
ialis. ligantur non solum cibaria & me-
dicinā, verum etiam medici.

13 ¶ Item, quia collegiū sancti Anto-
niij post obitum sudatoris, bullam
De ppi- pro accipiendis gradibus in dicto
nis p sol- collegio à sede Apostolica obti-
uendis nuit & ex parte collegij nobis ex-
ab hisq- titit supplicatū, vt taxationē in gra-
in hac dibus accipiendis statueremus.
vniuer-
rate sūt
laurean-
di.

De hac
chalau-
reis. ¶ Volumus & ordinamus, quod
bachalariandus in dicto collegio
iuxta ordinē præsatae bullæ, tenea-
tur dare pro arca collegij vnū flo-
renum auri: item magistro vel do-
ctori gradū conferenti propinam
quæ fere vnius floreni pretio æsti-
metur, insuper vnum birretrū &
vnum par cyrothecarum vnicuiq;
verò patronorum & aliorū cathe-
draticorū vnū par tantū cyrothe-
carū: notario autē dicti collegij me-

diū florenum totidemq; bedello.

¶ Qui verò in dicto collegio licen-
ciā fuerit, teneatur dare pro ar-
ca collegij duas duplas auri, Epi-
scopo verò vel eius officiali gradū
cōferenti totidem duplas, patrino
etiam totidē: alijs verò magistris
vel doctoribus examen intratibus
singulas duplas, cuilibet verò præ-
dictorum in examine interessen-
tium dabit facem ceream quinq;
librarum: patronis verò dabit tan-
tum singulas faces similiter quin-
que librarum, notario verò dabit
vnū florenum, & bedello alium.

¶ Qui verò doctorandus vel magi-
stratus fuerit in dicto collegio, te-
neatur dare pro arca collegij duos
aureos castellanos nuncupatos, &
Episcopo vel eius officiali gradum
conferenti alios duos & totidem
patrino: reliquis verò doctoribus
vel magistris cathedraticis singu-
los aureos castellanos, cuilibet au-
tem prædictorum dabit birreta
singula cum cyrothecis, Patronis
verò dabit tantum birreta singu-
la cum cyrothecis, notario autem
dabit vnā duplam auri, & tan-
tundem bedello.

¶ I T E M ordinamus, quod in
eligendis, tam patrinis, quam ma-
gistris, vel doctoribus examen in-
trantibus, semper antiquior in
gradu præferatur: dum tamen
cathedratici, non cathedraticis,
tam in patrinatu, quàm in ingres-
su examinis simpliciter præferan-
tur.

¶ Quia verò collegiales dicti colle-
gij pauperes futuri sunt, & meorū
fauorem, quorum gratia priuile-
gium de gradibus conferendis est
obtentum, dignum duximus quo
ad eos qui tunc tēporis in collegio
commo-

De licē-
ciandis

de recē-
pturis
gradū
doctora-
tus, scilicet
magisterij.

De his
oībus p-
pinis iā
multo
aliter
statutū
est in lē-
bro sta-
tutorū
vniuersi-
tatis.

De pro commorabuntur prædictas expen-
pinis sol-
uendis à
collegia-
lib⁹ lau-
reandis
de qua
re vide
addi. 36
Carua-
ialis.

14

In addi-
tio. 37.
Carua-
ialis ad-
dicatur
alius fa-
milia-
ris.

Pro gradu bacchalaureatus sus-
cipiendo Collegiales ad propi-
nam gradum conferenti non te-
neantur : in alijs verò gradibus,
licenciaturæ, magisterij, vel do-
ctoratus, vbi alij tenentur du-
plas exoluere, hi totidem flore-
nos duntaxat exoluât. Vbi verò
alij tenentur castellanos redde-
re, hi duplas totidem duntaxat
dare teneantur. Statuimus insuper
quod dicti collegiales in nullo gra-
du suscipiendo pro arca collegij
aliquid soluant.

Item, quia in quadam constitu-
tione collegij cautum est, quòd
tres tantum familiares in collegio
existant, scilicet, cocus, œcono-
mus, & maiordomus : quibus de
certo limitato salario prouideri
mandatur : nos utilitatem dicti
collegij ac commoditatem serui-
tij eiusdem præ oculis habentes,
dictam constitutionem reforman-
tes, ordinamus & statuimus, quòd
de tribus familiaribus prædictis,
duo tantum sint intra domum, qui-
bus arbitrio Rectoris & consilia-
riorum de salario prouideatur, su-
per quo eorum conscientias onera-
mus. Maiordomus verò extra
domum assumatur & maneat, cui
prædicti Rector & consiliarij mo-
deratè prouideant de salario, sicuti
de alijs prædiximus. Verum pro
hospitali ad pauperum, infirmo-
rumque collegialium seruitium
alter familiaris assumatur, cui e-
tiam de competenti salario proui-
deatur, Rectoris & consiliarij
arbitrio, vti supra : ita quòd in col-
legio & hospitali tres seruiant fa-
miliares, quoniam duo vtriq; com-

mode seruire non possent.

Item quia constitutiones, qui-
bus cauetur poena extra catenam
excuntium nimis rigida sunt : nos
 eas mitigare volentes, volumus &
statuimus, quòd si quis sine capi-
tio & clamyde extra catenā exie-
rit vel postes marmoreos, Recto-
ris arbitrio puniatur.

15

Item, quia constitutio lectorum
est nimis difficilis eo quòd sustitu-
ti vtilis in tanta literarum sterili-
tate ac paucitate studentium mini-
mè inueniri possent : statuimus,
quòd lectores dicti collegij à die
sancti Laurentij per se, & per sub-
stitutos à lectionibus vacent vs-
que ad diem sancti Hieronymi in-
clusiue : cæteris verò anni diebus
lectiuisteneantur per se vel sub-
stitutum legere : prout in alijs con-
stitutionibus cauetur. Si quis verò
à lectione cessauerit contra for-
mam constitutionum, pro quali-
bet lectione quinquaginta mara-
petinorum monetæ currentis poe-
na multetur.

16

QVAE OMNIA & singula
per nos superius expressa, atque
emendata prædicta authoritate
de cætero obseruari decernimus
& mandamus, constitutionibus di-
cti collegij per dictum Archidia-
conum antea editis, his duntaxat
exceptis in suo robore perman-
suris referuantes nobis, prout tenore
præsentium referuamus facul-
tatem, addendi, minuendi, corrigē-
di, emendandi, statuendi, & decla-
randi, prout negotiorum qualitas
& temporum necessitas exegerit,
& à sede Apostolica nobis conce-
ditur. In cuius rei testimoniū præ-
sentes manu nostra subscripsimus,
figilloque nostro pendenti feci-

E 4 mus

ADDITIONES CARVAIALIS.

mus communiri. Acta fuerunt fuerunt hæc in ciuitate Hispalensi sub anno à natiuitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo, prima die mensis Aprilis, præsentibus ibidem venerabilibus viris Bartholomeo de Medi-

na Archidiacono de Almazan, & Hieronymo de Bouadilla, & Martino de Algora camerarijs & familiaribus nostris continuis comensalibus testibus ad præmissa vocatis specialiter & rogatis.

P. Cardinalis S. Crucis. De mandato Reuerendissimi domini Cardinalis. D. Muros secretarius. Ioânes licenciatus Archidiaconus de Carmona. Franciscus de Huesca doctor.

✠ ✠ A D D I T I O N E S

FACTAE AD PRAECEDENTES CONSTI-

tutiones per reuerēdos admodum dominos Franciscum Caruajal Cantorem ecclesiæ Seguntiñ. & Rodericum de Caruajal canonicū eiusdē ecclesiæ, officialemq; & vicarium generalem in prædicta ecclesia ac diœcesi, iudices commissarios ac delegatos à se de Apostolica, atque ad infra scripta deputatos

FRANCISCVS Caruajal Cātor ecclesiæ Seguntiñ. & Rodericus de Caruajal in decretis licenciatus, canonicus Seguntinus, officialis & vicarius generalis in dicta ecclesia & diœcesi Seguntiñ. per reuerendum in Christo patrem D. D. Bernardinū Luppi de Caruajal Cardinalem sanctę Crucis in Hierusalem, Patriarcham Hierosolymitanum, & Episcopum Seguntiñ. iudices cōmissarij & delegati à sede Apostolica, & ad infra scripta deputati. Venerabilibus & circumspectis viris Rectori & collegialibus collegij sancti Antonij de Porta celi extra muros ciuitatis Seguntiñ. necnō & patronis dicti collegij, ac magistris seu doctoribus cathedras dicti collegij regentibus, omnibusq; alijs & singulis præsentibus & futuris, quorum interest, aut intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, salutem & felices ad vota successus. Nuper sanctissimus in Christo pater & dominus D. Iulius diuina prouidentia Papa secundus, supplicationibus dictorum Rectoris & collegialium inclinatus suas literas Apostolicas in forma breui sub annulo piscatoris, sanas quidem, non corruptas, non cancellatas, nec vitiosas, quinimo omni prorsus, vitio & suspitione carentes direxit huiusmodi sub tenore.

DILECTIS filijs Cantori ecclesiæ Seguntiñ. & Vicario venerabilis fratris Episcopi Seguntiñ. in spiritualib; generali. **IV L I V S** Papa. **II.** dilecti fili salutem & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis fecerunt dilecti filij modernus Rector & scholares collegij sancti Antonij de Porta celi extra muros Seguntiñ. quòd in dicto collegio sunt aliqua statuta, constitutiones, & ordinationes olim per illius fundatorē, & nō nullos alios edita: & forsan Apostolica autoritate confirmata, de quibus obseruandis scholares in eorum ingressu iuramētum præstare tenentur, quodque licet statuta, constitutiones & ordinationes huiusmodi à principio obseruari posse viderentur: tum ex illorum obseruatione multa contra animarum salutem & in Dei offensam eueniunt. Quare pro parte Rectoris & scholarium, eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, vt eis super hoc providere de benignitate Apostolica digna-

E s remur.

ADDITIONES CARVAIALIS.

remur. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per presentes comittimus ac mandamus, ut adhibitis vobiscum duobus vel tribus alijs probis viris ac statutis, constitutionibus & ordinationibus huiusmodi per vos & illos diligenter inspectis & examinatis, illa in melius emendetis, moderetis, & in totum etiam si videbitur delectis: necnon periurij pœnas & excommunicationis sententias in eis cōtentas in aliquam pecuniariam pœnam arbitrio vestro imponendam, & dicto collegio seu illius scholarium vsui applicandam cōmutetis: aliaq; statuta de nouo condatis & obseruari mandetis aliaq; faciatis, quæ secū dum Deum ipsius collegij felici regimini, gubernationi & directioni videritis expedire. Super quibus omnibus & singulis, vobis liberam & omnimodam concedimus facultatem, præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis priuilegijs, quoque & indultis collegio prædicto, & eius collegialibus super quibusuis verborum formis cōcessis, quibus pro hac vice duntaxat, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrarijs non obstantibus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die. xvj. Aprilis, millesimo quingentesimo quarto, Pontificatus nostri anno primo. G. Bon. Mey. & Tarasconus.

QVIBVSQV IDEM literis Apostolicis ea qua tenemur obedientia & reuerentia susceptis pro parte dictorum Rectoris & collegialium debita cum instantia requisiti fuimus, ut ad cōstitutiones dicti collegij antea editas, corrigendū, reformandū, addendum, seu declarandum & emendandū, & alias de nouo edendū seu ordinandum, & prout nobis per dictas literas Apostolicas in forma dicti breuis per dictum sanctissimum dominum nostrum Papam mandabatur & iniungebatur iuxta earū formā, vim & cōtinentiā procedere, aliasq; in præmissis ipsi collegio, Rectori & collegialibus debite prospicere dignaremur.

NOS igitur Franciscus de Caruajal Cantor, & Rodericus de Caruajal in decretis licenciatus canonicus Seguntin. officialis & vicarius generalis cōmissarij & iudices dati, & delegati præfati, attendentes petitionem, supplicationem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam cōstitutiones & antiqua statuta dicti collegij adhibitis per nos ad hoc nonnullis viris literatis reuerendis, scilicet, magistris Michael de Parrazes in sacra Theologia magistro & Petro Ciruelo in artibus magistro, & in sacra Theologia bacchalario, cathedraticis dicti collegij, legimus, vidimus, & examinauimus. Et quia tam nostro quā dictorum virorum magistrorum iudicio, nonnullę dictarum cōstitutionum atrera qualitate rerum & temporum mutandę, alię corrigendę & emendandę, alię vero in totum tollendę, alię de nouo addendę visę sunt. Authoritate igitur Apostolica prædicta nobis cōmissa, & qua fungimur in hac parte, cōstitutiones & statuta per vos omnes & singulos præsentis & futuros in perpetuum tenenda & obseruanda, ædere & promulgare statuimus, prout tenore præsentium prædicta authoritate Apostolica edimus & promulgamus huiusmodi sub tenore.

Et

1 **E**T primò quoniam in secunda constitutione, quæ incipit, parum, & quidē, cōtinetur, quòd collegiales recipiendi sint in decimo octavo anno constituti: statuimus, quòd scholares deinceps recipiendi in collegiales sint ætatis decem & nouem annorum completorum prædicta cōstitutione non obstante.

2 ¶ Rursus in tertia cōstitutione prædicti fundatoris, quæ incipit, beatas fore res cōmunes, &c. continetur, quòd Rector futurus consecutus sit vigesimum quintum annū: addicimus & declaram⁹, quòd sufficiat vigesimum quartum annū attigisse, prædicta cōstitutione nō obstante.

3 ¶ Item quia in quarta constitutione, quæ incipit, sub aliquam vero &c. Cauetur q̄ habitātes collegiū intra tertium diem teneantur iurare de obediendo Rectore in præsentia notarij, statuimus & declaramus vel melius adijcimus prædictæ constitutioni, quòd quilibet recipiendus iuret ante quam vestem collegij recipiat prædicta cōstitutione non obstante.

4 ¶ Præterea quia in quinta constitutione, quæ incipit, volumus & etiam ordinamus, &c. cautum est, quòd non eligantur ad aliquā administrationem in collegio collegiales, nisi ibi prius residerint per annum: statuimus & ordinamus atque declaramus illud habeat locum, quoad Rectorem per annum videlicet integrum, quoad consiliarios vero per maiorem partem anni prædicta cōstitutione taxata. ¶ Item in septima constitutione, quæ incipit, statuimus pariter & ordinamus, dicitur quòd infra de-

cem dies teneantur Rector & cōsiliarij mittere nuncium ad Decanum & capitulum illius ecclesiæ, cuius pro tunc camera vacauerit, &c. statuimus quòd infra viginti dies illam notificare sufficiat prædicta constitutione taxata.

¶ Item quia in. 10. constitutione, quæ incipit, quia studium sapiētiae, &c. dicitur, quòd si patronis & Rectori visum fuerit, quòd alius modus legendi, &c. Statuimus, adijcimus & declaramus, quòd hoc etiam expectet ad consiliarios tum prædictis patronis & Rectore cæteris in prædicta constitutione contentis permansuris.

¶ Item in. 14. constitutione, quæ incipit, quoniam secundū Apostolicas constitutiones, dicitur quòd liceat cuilibet collegialiū intra collegium permanere per septenniū: addimus & statuimus, quòd illis qui exercuerint & exercēt de præsentis & de futuro exercebunt officium Rectoratus, addatur vnus annus propter dispendium & distractionem prædicti officij, non obstante prædicta constitutione.

¶ Item quia in. 20. constitutione dicitur, quòd collegiales habeant potagium præparatum, &c. quæ incipit, et si omnes homines deceat sobrie temperateque, &c. Volumus quòd tale arbitrium sit inter duos & sex dipondios inclusiue, cæteris permanentibus.

¶ Item quia in. 21. constitutione, quæ incipit, prout sacra testatur scriptura, &c. cauetur, quòd ieiunent collegiales, &c. qualibet sexta feria: adijcimus & declaramus, quòd prædictum ieiunium sextæ ferie non sit sub obligatione, sed de consilio, quod sic intelligi volumus,

E 6 mus,

ADDITIONES CARVAIALIS.

mus, quod totum, scilicet collegiū
seruet ieiunium ex praecepto, sed
quolibet collegialium ex consilio,
prout hic taxatur: super quo ipso-
rum collegialium conscientias one-
ramus sic, qd non dimittant ipsum
ieiunium ex contemptu, & quod
transgressoribus poena moderata
Rectoris arbitrio imponenda infli-
gatur. In diebus verò statutis ab
ecclesia, volumus quod inuolabi-
liter obseruetur, in quibus quidē
dictis sextis feriis sufficiat comede-
re hora decima, quæ competēs re-
putetur. Addimus insuper qd pos-
sit aliquo frustra panis aut aliqua
alia re moderate pro Rectoris ar-
bitrio, & consiliariorum facere co-
lationem prædicta constitutione
non obstante.

10 ¶ Item quia in. 23. constitutione quæ
incipit, sed quia homines non so-
lum indigent victu, sed etiam & ve-
stitu, &c. dicitur, quod detur vni-
cuique collegialium vnū par cal-
ceorum: volumus, adijcimus, &
statuimus, quod habeant quolibet
anno duo paria calceorum, quæ
quidem duo paria centum dipon-
diorum pretio taxamus, prædicta
constitutione non obstante.

11 ¶ Item. 24. constitutione, quæ inci-
pit, item statuimus & ordinamus:
in qua continetur seu præcipitur
quod vnusquisq; collegialium ha-
beat suā camerā paratā & ornatā:
statuimus & adijcimus, quod vltra
illa ornamenta in prædicta consti-
tutione contenta, quilibet colle-
gialis habeat vnam lteram pro sua
camera ratione frigiditatis hyema-
lis. Rursum quia in eadem consti-
tutione cauetur, quod si aliquis
perdiderit, &c. Statuimus & mode-
ramus, quod non incurrat periur-

rium, nec priuationem collegij, ni-
si sit excessus triginta marapetino-
rum: verumtamen teneatur resti-
tuere illud quod sic sua negligen-
tia perierit, & quod à Rectore stri-
ctius castigetur cæteris in prædi-
cta constitutione contentis in suo
robore permanentibus.

12 ¶ Item in. 26. constitutione, quæ
incipit, & quia maior pars execu-
tionis, &c. in qua dicitur, quod col-
legiales non pandentes negligen-
tiam Rectoris quoad obseruatio-
nem constitutionū, &c. Statuimus
& moderamus, quod differentes
vsque ad tempus visitationis non
incurrant periurium, dummodo
non emineat periculum in mora
super quo facto antiquiores in præ-
dicta domo, vel aliunde consulant
alias prædictæ constitutionis poe-
nas incurrant.

13 ¶ Item quia in. 27. constitutione
quæ incipit, præterea quia secun-
dū doctrina, &c. præcipitur, quod
syndici capiant rationes à Recto-
re infra octauas natiuitatis, &c. ad-
dimus & declaramus, quod prædi-
cta supputationes possint vsq; ad
festum epiphaniæ differri: cæteris
in prædicta constitutione perma-
nentibus.

14 ¶ Item quia in. 28. constitutione,
quæ incipit, ordinamus quod ne-
mo, &c. cauetur, quod propriis ex-
pensis & raro fiat conuiuia, &c. sta-
tuimus & declaramus, quod habi-
tantes in collegio possint afferre
secum suam portionem integram
cum pane & vino ad prædicta con-
uiuia, dum in tale cōuiuium cum
patribus siue fratribus carnalibus,
& quod fiat raro, super quo con-
scientiam Rectoris oneramus: cæ-
teris in eadem cōstitutione in suo
robore

- robore permanfuris.
- 15 Item in. 31. constitutione, quæ incipit, præterea statuimus & ordinamus, &c. vbi dicitur, quod Rector & consilij faciant suam penum, &c. Statuimus & ordinamus, quod talis penus fiat expensis collegij, etiam si ad aliqua remota loca pro prædictis provisionibus eundum sit. Rursus in eadem constitutione præcipitur, quod Rector & consilij sint solliciti quod semper super sint trecentæ mensuræ tritici, quas vulgo dicim⁹ fanegas: statuimus & ordinamus, quod sufficiat superesse ducentas mēsuras tritici ad minus, non obstante prædicta constitutione. Consulim⁹ tamen, quod temporibus quibus possit prædicti Rector & consilij emere triticum convenienti pretio, provideant quod super sint trecentæ & quatuorcentæ mensuræ pro maiori securitate.
- 16 Item in. 34. constitutione, quæ incipit, & quia superius, &c. vbi assignatur quarta causa vacationis cathedrarum, scilicet, malum regimen ipsarum cathedrarum: statuimus & declaramus, quod cathedra tunc recipiat gradus magisterij in fra annum suæ electionis ad prædictam cathedram, quatenus possit conferre gradus, cæteris in suo robore permanentibus.
- 17 Item in. 37. constitutione, quæ incipit, ordinamus etiam quaten⁹, vbi dicitur, quod collegiales postquam audierint à lectore theologia, &c. Statuimus & ordinamus, quod sufficiant tantum diebus dominicis collegiales prædictos circa exercitium prædicationis intendere de cōsilio magistri & Rectoris, cæteris in suo vigore manentibus.

Item in. 40. constitutione, quæ incipit, quoniam experimento didiscimus, &c. Statuim⁹, quod exercitium collegialium circa disputationes coram præfidente, fiat in capitulo, vel in alio loco competente, & quod Rector ad conclusiones tenendas non obligetur. Itē, quod in omnibus diebus dominicis, domine nostre, omnium sanctorum, Natiuitatis cum tribus diebus sequentibus, & Circumcisionis, & Epiphaniæ, sancti Blasij, Resurrectionis cum tribus diebus præcedentibus & duobus sequentibus, Ascensionis, Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, Corporis Christi, Barnabæ, Antonij, Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, Transfigurationis: non teneantur ad huiusmodi conclusiones tenendas, Et si fortē in prædicto conflictu aliqui excesserint, puniantur à Rectore cum præfidente ipso. Itē quod in diebus lectiuis vnā vel duas conclusiones alternatim discuti inter collegiales, moderate tamen & sub Rectoris determinatione teneantur, sine cuius licentia nullus recedat à mensa. De cuius etiam præcepto & facultate, aliqua interueniente causa, possint nonnullis diebus ab huiusmodi conclusionibus cessare arbitrio Rectoris relinquendis, super quo conscientiam eius oneramus, cæteris in suo vigore permanfuris.

Item in constitutione. 42. quæ incipit, & quia esset inhonestum, &c. vbi de hora claudendi collegium agitur: ordinamus & statuimus, quod si non fuerit notabilis mora post clausuram collegij, quod prima vice concedatur venia illi qui prædicta porta clausa venerit. Pro secunda

ADDITIONES CARVAIALIS.

da talis collegialis sequenti die faciat poenitentiam in pane & aqua, nisi iustam attulerit excusatione. Pro tertia agat poenitentiam eandem tribus diebus. Pro quarta priuetur à portione resectorij per dimidium anni. Pro quinta & ultima priuetur totaliter à collegio, & hoc teneatur Rector in libro receptionum collegialium scribere ut executioni mandetur, & veniat in posterorum notitiam. Item ubi dicitur, quod si aliquis collegialium dormierit, &c. Statuimus & ordinamus, quod pro prima vice transgressor priuetur per quatuor menses à media portione, si verò steterit absens per decem dies priuetur ab integra portione per annum: si autem maior fuerit mora, priuetur à tota portione per sex menses. Si vero excedat decem dies, ipso facto totaliter perdat collegium. Statuimus insuper iuxta aliam clausulam prædictæ constitutionis circa absentias collegialium proprias, quod possint accipere quindecim dies cum tribus mensibus coniunctim vel interpolatim, & quod possint habere alium mensem absentiae ultra nouem in prædicta constitutione concessos.

20 ¶ Item in constitutione. 47. quæ incipit: ordinamus & statuimus, &c. sub titulo quod collegiales non ingrediantur coquinam, qua dicitur, quod ante quam collegiales veniant ad prandium vel ad coenam calcant, &c. Statuimus, adijcimus & declaramus idem fieri post prandium & coenam ad Rectoris arbitrium, super quo eius conscientiam oneramus ne fiat longa ad prædictum focum permissio. Cōcedimus tamē quod diebus quibus arbitrio

Rectoris sit additio ultra communem portionem finita missa maiori iudicetur hora prandendi & similiter diebus dominicis quadragesimæ: coena verò possit anticipari per horam.

21 ¶ Item in. 51. constitutione, quæ incipit, quia sacra nos monet, &c. quæ est sub titulo de veneratione diui Blasij: statuimus & ordinamus, quod Rector faciat ponere in cappella sancti Blasij quatuor faces cereas vnaqueque quinq; librarum quæ ad vespertas & missam ardeant, quæ etiam die sequenti ad anniuersarium fundatoris suppetant.

22 ¶ Item in. 52. constitutione, quæ incipit, statuimus, &c. in qua ponitur poena periurij: statuimus & volumus, quod poena periurij in qua labuntur non interessentes vespertis anniuersarii fundatoris collegij deleatur & committetur in corporalem sic, quod transgressor die sequenti comedat panem & aquam ad mensam pauperum.

23 ¶ Item in. 53. de institutione hospitalis, quæ incipit, Christus pauper &c. qua cauetur quomodo provideatur de pauperibus hospitalis: constituimus, quod vnus illorum quatuor pauperum eligatur à Rectore & suis consiliarijs in ætate quinquaginta annorum, ut valeat ad Rectoris arbitrium curare alios atque ministrare quæ sibi per Rectorem fuerint mandata sine excusatione ad quod etiam alij teneantur.

24 ¶ IN additionibus fundatoris circa secundam de festis obseruandis, quæ incipit, Cū præcepta dominica, &c. Volumus, statuimus, quod magistris teneantur legere in diebus sancti Antonij abbatis, sancti Illephōsi,

Illephōsi, sancti Gabrielis, & Triū
phi sanctę Crucis. Ordinamus iti-
dem quod lector philosophię non
teneatur legere in vigilia natiui-
tatis prę vesp̄orum solennis, in
die carnis priuij, ambo cessent si
gesimę lector Theologię insuper
voluerint, & in die primo quadra
in die visitationis dominę nostrę
non obligentur legere, nec prę-
sentationis gloriöse virginis.

25 ¶ In tertia additione de horis per
lectores legendis: statuimus, quod
maior parstēporis in prędicta con-
stitutione assignati in lectione ex-
pendatur Rectoris & consiliario-
rum arbitrio.

26 ¶ In .7. additione, sub titulo quali-
ter lectores decretorum instituan-
tur, & qua hora debeant legere,
mandamus quod legāt hora ad Re-
ctoris arbitrium & consiliariorum
ne alię impediuntur lectiones.

27 ¶ In additione octaua, quod colle-
giales non audiant canones: statui-
mus, quod post sex annos possint
audire.

28 ¶ In .13. sub titulo de taxationibus
vestimētorum: statuimus nullis su-
per huiuscemodi obstantibus sta-
tutorum, quod Rector & consilia-
rij emant pannum pro capitij cle-
ricalibus vnamquaque mensurā
quę dicitur materna lingua & vul-
gari vara, inter centum & triginta
& centum & quinquaginta mara-
petinorum: pro clamydibus verò
inter centum & decem, & centum
& triginta.

29 ¶ In .15. additione sub titulo, pœ-
na contra occupantes bona colle-
gij, vbi cauetur, quod occupantes
bona collegij etiam victualia, &c.
sententiam excommunicationis in-
currant: precipimus & statuimus,

quod in omnibus teneantur ad re-
stitutionem pœnam tamē excom-
municationis seu periurij, in his &
similibus non incurrant dum sic
acceptum simul vel interpolatim,
non excesserit triginta marapeti-
nos, sed quod teneatur infra octo
dies Rectori manifestare.

¶ In .16. additione, sub titulo contra
retinentes aliquos ad pernoctādū
in collegio: statuimus & addimus,
quod tempore necessitatis puta in
infirmis, vel huiusmodi possit
aliquis vel aliqui de genere mascu-
lino, si visum fuerit Rectori & cō-
siliarij, & de consilio medicorum
pernoctare.

¶ Item in .14. additione de pecu-
nijs in archiuis reponendis, & sala-
rio nuntiorum, vbi de receptoris
agitur electione: statuimus & ordi-
namus, quod in die sancti Antonij
eligatur prędictus receptor qui te-
neatur reddere rationem sui offi-
cij infra octauas sancti Ioannis Ba-
ptistę ad quod eligantur duo syn-
dici. Ordinamus etiam & addimus
iuxta aliam clausulā eiusdem ad-
ditionis de salario nuntiorū, quod
dentur pedestri viginti, equestri
verò triginta marapetini vnaqua-
que die. Si autem cū puero vel fa-
miliari viam egerit quinquaginta
quolibet die. Prouideat tamen Re-
ctor interim pro seruitio dom⁹ de
alio familiari si opportunum fue-
rit expēsis collegij moderatis, vel
mittat alium manente in domo fa-
miliari. Sed si petierit curiam, siue
regiā, siue Romanā, vel ad alia si-
milia loca, vbi est verisimile am-
pliores expensas requiri, honeste
prouideatur. De quo mandamus
Rectorem & consiliarios etiā de a-
lijs personis expertis persuasos ad
plenum

ADDITIONES CARVAIALIS.

plenum certificari eo scientijs, su-
per hoc, tam mittentium, quā mis-
sorum nuntiorum strictē onera-
tis.

¶ In additionibus Cardinalis
Hispaniæ D. Petri Gundi.
salui de Mendoza.

- 32 ¶ In quarta additione, qua cauetur
quod lectores cessent die Iouis à le-
ctura: mandamus & statuimus, q̃
teneantur lege vt in alijs diebus.
- 33 ¶ In septima additione, qua caue-
tur, quod tēpore pestis remaneant
duo collegiales, &c. Addimus &
statuimus, quod tempore pestis
(quā Deus auertat) remaneāt qua-
tuor collegiales qui habeant por-
tionem duplicem; qui in casu hu-
iusmodi possint secum ferendo pri-
uilegia & pecunias collegij loca
circumvicina habitare, vnde cōmo-
de possint procurare redditus &
hereditates, & etiā ipsummet col-
legium cum quibus possint cōma-
nendo alij duo ex antiquioribus
collegialibus cum familiaribus ad
seruitium sufficientibus habitare.
- 34 ¶ In nona additione, in qua agitur
de addito vltra communes portio-
nes: addimus insuper & statuimus
ratione festorum sequentium, sci-
licet, omnium sanctorum, Conce-
ptionis dñæ nostræ, Epiphaniæ,
Ascensionis, Corporis Christi, An-
tonij cōfessoris, Ioannis Baptiste,
fac Rectoris arbitrio vltra cōmu-
nem portionem competens & ho-
nesta additio.
- 35 ¶ In. 12. additione, vbi agitur de
subuentione infirmorum: addim⁹
& ordinamus, quod familiari infir-
mo subueniatur de pane & vino
cū medico prædicti collegij & me-
dicinis valoris centum & quadra-
ginta maraperinorum, qui tunc tē-

poris nihil lucretur de suo salario:
totum hoc cōmittimus Rectori &
consiliarijs, puta quod talis infir-
mitas non excedat in vno anno tē-
pus viginti dierū, alias disponatur
de alio familiari. Iste tamē talis pos-
sit manere in hospitali, vt visū fue-
rit Rectori & consiliarijs.

¶ In. 13. additione, quæ agit de taxa-
tione graduum suscipiendorū: or-
dinamus gratia paupertatis colle-
gialium, quo ad illos in hunc mo-
dum exterminare expensas, scili-
cet, quod collegiales licēciandi nō
teneantur dare Episcopo vel eius
officiali gradum cōferenti nec pa-
trino, nisi singulas duplas, alijs ve-
rò magistris vel doctorib⁹ examē
intransibus singulos florenos cui-
libet verò prædictorum, examini
interessentium & patronis dabunt
singulas faces cereas quinq; libra-
rum, notario verò medium flore-
num, bedello alium medium. Qui
autem doctorandi seu magistrādi
fuerint, Episcopo seu eius officiali
gradum conferenti & patrino sin-
gulos teneantur dare ducatos, reli-
quis verò doctoribus seu magistris
cathedraicis singulos florenos,
cui libet autem prædictorum & pa-
tronis dabunt vnum par cyrothe-
carum, notario verò medium flo-
renum, similiter & bedello. Statui-
mus insuper, quod si aliquis colle-
gialium post discessum à collegio
venerit hos gradibus ibidem acci-
pere, teneantur tantum dare flore-
nos vbi alij extranei duplas, & vbi
alij castellanos ipse duplas exol-
uat, faces verò trium librarum tan-
tum, & quod ad birreta non tenea-
tur, ad cyrothecas vero sic, notario
verò teneatur dare in licenciatura
mediam duplā, totidēq; bedello,
pro

pro arca collegij vnum florenū,
in doctoratu seu magisterio dabit
notario medium ducatum atq; be-
dello, arcae collegij dabit vnā du-
plam.

37 ¶ In. 14. additione circa numerū
familiarium statuimus, quod tēpo-
re necessitatis puta infirmitatis, si-
ue collegialium, siue patrū hospi-
talis, vel huiusmodi ad Rectoris &
cōsiliariorum arbitrio accipiat
& addatur vnus alius familiaris.

38 ¶ Item circa statuta adita, cōsue-
& obseruata super forma cursan-
di in collegio sancti Antonij, & su-
per modum recipiendi cursus ali-
bi factos: statuimus & ordinamus
omnia inibi contenta confirman-
tes, ac de nouo edentes, addim⁹ &
interpretamur quod nomine cur-
sus intelligantur octo menses.

39 ¶ Item quod licenciandus in theo-
logia duobus cursibus teneatur le-
gere Magistrū sententiarū, & cū
vno cursu Magistri, possit simul
cursum Bibliæ cōfici, cui sufficiat
sex quolibetales quæstiones vno
publico actu antequam repetat su-
stinere. Item quod accepturus gra-
dum bacchalaratus in theologia,
sit satis quatuor cursus peregisse.

40 ¶ Præcipimus itidem, quod Rector
cū cōsiliarijs habeant liberam fa-
cultatē providere ipsi domui de
officialibus opportunis expensis
collegij remunerādis: vt notario,
tonfore, lotrice, & huiusmodi: qui-
bus seu eorū altero collegiū ipsū
venientibus raro tamen & oppor-
tuno tempore, Rectoris arbitrio,
in pane & vino, & amplius si expe-
dierit, vel horum altero succurra-
tur, similiterq; profectū aliquod
collegio asportantibus: in & super
quibus omnibus conscientias gu-

bernantium stricte oneramus. Da-
mus autem facultatem liberā Re-
ctori dandi licentiam bis in anno
omnibus collegium habitantibus
conferendi se in aliquod opidum,
siue rus, cū totali portione ad re-
creandos animos viresq; resumen-
das, taliter quod medietas collegia-
lium & collegium commorantium
mancat talibus diebus in eadē do-
mo, altera die ipsis adeuntibus, alte-
ri mancant.

¶ Statuimus & ordinamus & decla-
ramus, qd nō obstātibus quibusuis
statutis in contrarium sonantibus,
Rector possit elargiri collationē
extra mensam refectorij quā ibi-
dem poterat tribuere: vt puta ad
ignem & alijs similibus locis.

¶ Concedimus etiā Rectori, qd ha-
beat de arca collegij propter innu-
meros labores & propriarū pecu-
niarum perditiones nomine offi-
cij in fine sui Rectoratus vnum pi-
leum communis valoris.

¶ Itē statuimus & mādamus, quod
graduandi bacchalarij teneātur da-
re Rectori vnū par cyrothecarū, li-
cenciandi, magistrandi, seu docto-
randi, teneantur dare vnū pileum
seu birretum.

¶ Itē, quia cōtingit preparato prā-
dio vel cœna, aliquem seu aliquos
absentes esse: statuimus, qd portio-
nes illorū qui absentes fuerint, si-
ue inuitati, seu propter aliū casum
fortuitū, propter quem ad dictum
collegiū ad prandendum vel cœ-
nandū venire nō potuerint, admi-
nistrentur in cōmuni mensa por-
tiones tales arbitrio Rectoris.

¶ Itē statuimus & volumus, quod
in festiuitatib⁹ natiuitatis Dñi, Re-
surrectionis, & Pentecostes, in qui-
bus arbitrio Rectoris conceditur
additio

Recrea-
tio col-
legiali-
b⁹ cōces-
sa, vide
de his
cōstitu.

43.

41

42

43

44

45

ADDITIONES CARVAIALIS.

additio ultra cōmunem portionē in quadam additione Cardinalis, quod nomine illorum festorū intelligantur tres dies in qualibet dīstarum festiuitatum.

Q V A E omnia & singula per nos superius expressa, emendata, mutata & addita, prædicta auctoritate Apostolica de cetero obseruari decernimus & mandamus, cōstitutionib⁹ & additionibus dicti collegij per dictum Archidiaconum fundatorē, vt præfertur antea editis & per dictum Cardinalem additis & emendatis, his duntaxat exceptis in suo robore permanfuris, reseruantes nobis, prout tenore præsentium reseruamus, facultatē addendi, minuendi, corrigendi,

emendandi, statuendi, & declarandi, prout negotiorum qualitas & temporum necessitas exegerit, & à sede Apostolica nobis conceditur. In cuius rei testimonium præsentibus manu nostra subscripsim⁹, sigilloque nostro & dicti collegij fecimus communiri, Acta fuerunt hæc in ciuitate Seguntinā. sub anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo quinto, die verò decima nona mensis Aprilis, præsentibus ibidem Alfonso de Molina fiscali reuerēdissimi domini præfati Cardinalis, & Ioanne de la Luēga, & Petro de Carrion, & Petro de Talar vicinis ac habitatoribus ciuitatis Seguntinæ ad hoc vocatis specialiterque rogatis.

Frāciscus de Caruajal Cātor Segūtīn. Licēciatus Rodericus de Caruajal officialis ac vicarius Seguntīn.

Quod vnus collegialis legat vnā lectionē grammaticæ, aut logicæ familiaribus.

Sicra scriptura testāte negligens paterfamilias, nō solum temporaliter, sed æternaliter veniet puniendus. Ideoque vltionem diuinā euitare cupientes, & desiderantes curam domesticorum habere, & eorum utilitatem pro vicibus procurare: ordinamus & statuimus, quod collegiales extraordinarie recipiēdi intra collegium per annum integrū familiaribus collegij sātum vnā lectionē in grammatica vel logica arbitrio Rectoris assignandā quolibet die lectiuo per sparium vnus horæ durantibus eorūdem septen-

nijs secundum ordinem suarum receptionum alternatim legere teneantur. Et si extraordinarij collegiales defuerint, vltimo ordinarie receptus eorum vices suppleat, donec aliquis extraordinarie admittatur, ad quam lectionem legendā teneantur vt præmittitur sub pena præstiti iuramenti, & alias contumaces Rectoris & consiliarios arbitrio puniantur.

Declaratio patronorū circa oriundos ex regno Aragoniæ.

Douicus Xuarez Archidiaconus de Molina in ecclesia Segūtina, & c. Frater Ioannes de Melgar Prior monasterij

rii sancti Antonij de Porta celi patroni collegij sancti Antonij de porta celi extra muros Segun. declaratores ad infra scripta specialiter deputati per quondam Ioanem Luppi de Medina Archidiaconum de Almazan in eadem ecclesia dicti collegij fundatorem, qui in quadam sua constitutione quæ est sub titulo de dubijs contingentibus dirimendis quæ incipit. Et quia sæpe contingit ex similibus ordinationibus in talibus congregationibus, &c. Ordinavitq; quomodocumq; super constitutionibus & additionibus dubia aliqua euenerint inter collegiales seu alias personas, ad prædictum Archidiaconum in vita sua, sed post obitum eius ad patronos recurrat super eisdem dubijs absoluendis. Et quia dubitatis sæpe, & nunc dubitatis, seu aliquis vestrum dubitat, an in quadam constitutione prædicti fundatoris, quæ est sub titulo de notificatione camerarum oriundi ex regno Aragoniæ, in extraordinarijs receptionibus collegialium, dum tamen non sint affines fundatoris, nec ex locis ubi collegium & monasterium prædicta habent beneficia, sub illa clausula dummodo idonei & qualificati ut præmittitur, ac de regnis & dominijs Castellæ & Legionis, &c. existant intelligantur & comprehendantur. Nos igitur dubitationi vestræ occurrentes, diximus declarandum & declaramus oriundos ex præfato Aragoniæ regno, sub prædicta clausula nec comprehendendi, nec intelligi posse.

¶ Declaratio eorundem patronorum super constitutione & institutione & destitutione lectorum.

Tem quia nonnunquam in quadam alia constitutione quæ est sub titulo de institutione & destitutione lectorum, etiam dubitatis, & nunc aliqui vestrum dubitant: an ad malum regimen cathedræ expectet, cathedras dicti collegij regentes non habere gradus quibus audientibus possint gradus in suis facultatibus conferre. Nos ergo dubitationi vestræ obuiantes declaramus ad malum cathedræ regimen pertinere prædictas cathedras regentes non habere gradus quibus possint audientibus gradus conferre, cum secundum bullam graduum in præfato collegio seu studio, non alij quam regentes huiusmodi cathedras possint gradus bachelariatus conferre. Has ergo declarationes autoritate nobis in hac parte concessa factas volumus ratas firmasq; seruari, in cuius rei fidem & testimonium nostris nominibus subscriptas tradimus.

Archidiaconus de Molina. Frater Ioannes Prior.

¶ Declaratio constitutionis 2. 6. & 7.

Odericus de Mirada Decanus ecclesiæ Seguntine Patronus collegij sancti Antonij de Porta celi extra muros dictæ ciuitatis pro reuerendis & magnificis dominis Decano & Capitulo eiusdem ecclesiæ, & frater Petrus de Tarancon vicarius monasterij etiam sancti Antonij de Porta celi dictæ ciuitatis, in locum reuerendi domini Prioris etiam Patronus. Visis dubijs quæ nobis exposuerunt Rector & collegiales dicti collegij circa secundam, sextam, & septimam

Constitu-
tione. 7.
in fine.

DECLARATIO QVORVNDAM CONSTITV.

septimā cōstitutiones dicti collegij, scilicet, in eo quod dicta sexta cōstitutio dicit, q̄ in tribus cameris ciuitatis & diocesis Seguntinæ vna tantū prouideatur oriundo ex dicta ciuitate si ibidē idoneus repertus fuerit: fuit dubitatū, si propterea q̄ dicta cōstitutio dicit, si ibidem idoneus repertus fuerit, possit admitti ille qui solum originē ducit à dicta ciuitate, etiā si illius non sit incola. Declaram⁹, q̄ si talis præsensandus fuerit oriundus à dicta ciuitate, etiā si eiusdem non fuerit incola, nec ibidē reperitur, sed sit in aliqua vniuersitate vel alicubi dum tamē vt dictū est, sit oriundus à dicta ciuitate possit præsentari & admitti ad dictum collegiū sine aliqua differentia, sicut admitteretur si incola & in eadem ciuitate repertus fuisset. Itaque equales oriundus & incola eiusdem ciuitatis, reputetur virtute dictę sextę cōstitutionis, vt indifferenter eorum quilibet possit præsentari & eligi. In secundō dubio, circa id quod prohibetur, q̄ non admittantur in eodem collegio eodem tempore duo incolę vnius loci, an si vnus est incola dicti loci, & alius se obtulerit qui non sit incola, sed ita oriundus, fuit dubitatum, an debeat admitti eo q̄ non fuit incola, ita quod simul possint esse in eodem collegio vnus incola, & alter oriundus ab eodem loco, aut duo oriundi ex eodem loco. Declara-

mus quod nō possint simul esse in dicto collegio vnus incola, & alter oriundus, nec duo oriundi, quia nō minus repugnant simul in eodem tempore in dicto collegio vnus incola & alter oriundus, aut duo oriundi ex eodē loco, quā duo incolę eiusdem loci, quia eadem vel cōsimilia sequuntur inconueniētia, ex hoc quod vnus sit incola, & ali⁹ oriundus vel ambo oriundi ab eodem loco, ac si fuissent incolę eiusdem loci. Quod declaramus, statui-
mus & ordinamus vigore & potestate nobis data per cōstitutiones dicti collegij, & vt melius possumus præcipiētes, quod ita, sicut declaratum est in prædictis dubijs, perpetuo seruetur per Rectorē & collegiales, ita quod quidquid secus factum fuerit sit nullum, irritum & inane, & insuper contrauenientes incurrant pœna periurij & excommunicationis, quas nos ferimus in eos auctoritate dictarū cōstitutionum. Acta fuerunt hæc in dicto collegio sancti Antonij tertio die mensis Maij, anno à natiuitate Domini millesimo quingētesimo trigésimo septimo, & dicti domini Patroni hæc subscripserunt, præsentibus ibidem specialiter vocatis & rogatis Petro Quexo canonico dictę ecclesię Seguntinæ, & licenciato Christophoro de Ouiedo, & fratre Didaco de Linares religio-
si dicti monasterij.

R. de Miranda Decanus Seguntiñ.

Frater Petrus de Tarancón vicarius.

COMPLVTI

Ioannes à Lequerica excudebat.

V.

ē in
alter
a nō
dem
us in
o o-
nco
el cō
ētia,
ali^o
co-
riuf
tūi
ote
nes
lu-
de
ijs,
&
se-
ri-
re-
rij
ri-
ō-
di
io
te
no
ni
e-
is
o
n
ē
ik
it
is
q
o

